" ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑΣ "

ΣΕ

ΤΡΙΑ ΜΕΡΗ

"Π Α Π Α Φ Λ Ε Σ Σ Α Σ"

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΕΙΚΟΝΑ Α!

(ΣΚΟΤΑΔΙ. 'Ακούγονται φωνές πού τραγουδάνε λυπητερά μέσα στό σκοτάδι)

Μ.1

- ΤΡΑΓΟΥΔΙ -

'Ακόμα τούτ' τήν άνοιξη

Ραγιάδες ... Ραγιάδες ...

Τούτο τό καλοκαίρι

Μωρηά καί Ρούμελη ...

- ΑΝΟΙΓΕΙ ΣΙΓΑ - ΣΙΓΑ Η ΑΥΛΑΙΑ -

(ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ ΤΗΣ ΡΕΚΙΤΣΑΣ. ΑΥΛΗ θολωτή. 'Αριστερά ή πόρτα τοῦ Μοναστηριοῦ μέ σκαλάκια. Δεξιά ή μεγάλη μπασιά τῆς Αὐλῆς μά πού δέ φαίνεται, φαίνονται μονάχα οί κολόνες πού στηρίζουνε τούς θό - λους. 'Απ' τίς καμάρες τῶν θόλων φαίνεται μιά καταπράσινη ρεματιά. 'Από μιά καμάρα κρέμεται ένα πρωτόγονο ξύλινο σήμαντρο. Είναι δειλινό, νέοι καλόγεροι καθισμένοι στά πεζούλια κουβεντιάζουν ζωηρά)

ΠΕΝΤΕ ΚΑΛΟΓΕΡΟΙ

ΠΡΩΤΟΣ ΚΑΛΟΓ. 'Ο Χουσεΐν 'Αγᾶς, σᾶς λέω, δέ θά τ' άφήσει έτσι. Θάχει πάει κιόλας στήν Ντρομπολιτσᾶ καί θάχει πάρει μπουγιουρντί καί καβάσηδες. 'Εδῶ 'μαι πού σᾶς τό λέω ... Νά μέ θυμηθῆτε ...

Β! ΚΑΛΟΓΗΡ. Μωρέ δέ θέλεις νά μᾶς ξεφυτρώσει άξαφνα 'δῶ χάμου καί νά μᾶς στρώσει στό ντουφεκίδι,νά βάλει φωτιά στό Μοναστήρι καί νά τά κάνει ούλα γῆς Μαδιάμ ;

Γ' ΚΑΛΟΓ. - Κατακαϋμένη Ρεκίτσα ... Σάμπως θάτανε ή πρώτη βολά ποϋ θά σέ καίγανε.

Δ'ΚΑΛΟΓ. - (σταυροκοπιέται) Παναγία Παρθένος, πρέσβευε ϋπέρ ήμων ...

Ε' ΚΑΛΟΓ - Μωρέ τόν είδατε καλά τόν σερντάρη, άδελφοί μου, άμα οί δοϋλοι σκάβοντας βγάλανε τά κάρβουνα άπό τόν πρωτο λάκκο ; Οΰτε λεμόνι τής Μονομπασιάς, οΰτε κερί τής Καλαμάτας. "Ετσι κιτρίνισε τό μοϋτρο του' κοίταζε τόν άδερφό Γρηγόριο στά μάτια μ'ένα μίσος άβάστακτο κι'έτρεμε σάν τόν Κάϊν άπ'τό θυμό του.

Γ' ΚΑΛΟΓ - (άναπηδώντας όρθιος) Μά πέστε μου, άδέρφια, πώς γίνηκε τό πράμμα' είμαι, τό ξέρετε, νεοφερμένος καί δέ νογάω τίποτις άπ'οϋλα τοϋτα.

Α' ΚΑΛΟΓ - 'Ο Χουσεϊν 'Αγάς σερντάρης είναι ό πιό πλούσιος, άπ'τούς Τούρκους οϋλης τής Μουδιρίας' μά ή πλεονεξία, βλέπεις, είναι άρρώστια φοβερή ... κι'έτσι έχει βάλει άπό χρόνια στό μάτι τά βακούφια τοϋ Μοναστηριοϋ ...

Δ' ΚΑΛΟΓ - Ουκ επιθυμήσεις τόν άγρόν τοϋ πλησίον, οΰτε τήν άμπελον αυτοϋ, ουδέ τ'ην παιδίσκην αυτοϋ ...

Β' ΚΑΛΟΓ - (μπαίνοντας στή μέση) - Τά χτήματά του, όσα συνορεύουνε μέ τοϋ Μοναστηριοϋ, τάχει άφήσει έπίτηδες λειβάδια γιά νά μπορεϊ νά μετατοπίζει κάθε χρόνο τά παλούκια του οϋλο καί κατά δώθε ... οϋλο καί κατά δώθε ... καί νά καταπατεϊ τούς τόπους μας, ώσπου νά τούς κάμει, σιγά - σιγά, δικούς του ...

Ε'ΚΑΛΟΓΗΡ - Καθημερινούς καυγάδες είχανε μέ δαύτον οί πατέρες, ώσπου ήρθε άπ'τό μοναστήρι τής Βαλανιδιάς νά μάς γλυτώσει ό άδελφός Γρηγόριος.

Α! ΚΑΛΟΓ - (σταυροκοπούμενος) Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου ...

Γ! ΚΑΛΟΓ - Μέ συμπαθᾶτε ἀδελφοί, μά ποιός εἶναι ὁ ἀδελφός Γρηγόριος ;

ΟΛΟΙ - 'Αχαχούχα ! (γελοῦν)

Α! ΚΑΛΟΓ - 'Από ποῦ σέ φέρανε ;

Β! ΚΑΛΟΓ - Μωρέ δέν ξέρεις τόν διαολο - Φλέσσα ; Ποιός ἦρθε, μωρέ, τή νύχτα κι'ἔβαλε τή χελώνα κάτου ἀπ'τό προσκεφάλι σου καί σέ πιάσανε σπασμοί ἀπ'τήν τρομάρα ;

Α! ΚΑΛΟΓ - "Ερχεται τόν περασμένο Σεπτέμβρη καί μᾶς λέει : Νύχτα ἰθά πᾶμε, νά σκάφουμε τρεῖς μεγάλους λάκκους μέσ'τά λειβάδια τοῦ Χουσεΐν, σέ μέρη πού θά σᾶς δείξω ἐγώ. Καί πήγαμε καί τούς σκάφαμε' καί τούς γεμίσαμε μέ κάρβουνα' καί τούς σκεπάσαμε καλά ' κι' ἀφήσαμε ἀπό πάνω τή γῆς νά χορταριάσει.

Γ! ΚΑΛΟΓ - Καί γιατί τά πρόσταξε οὖλα τοῦτα ;

Α! ΚΑΛΟΓ - Γιατί εἶχε τό σκοπό του ... Περίμενε ... θ'ἀκούσεις ... "Αμα ἤρθανε τίς προάλλες τά ζαγάρια τοῦ Χουσεΐν νά χώσουνε τά παλούκια τους ἐδῶ μπροστά στή ρεματιά καί νά μᾶς πάρουνε μιά καί καλή τά χτήματα, ὁ Φλέσσας φώναξε ἀπό 'δῶ πά πού καθότανε στούς δούλους τοῦ μοναστηριοῦ: Σῦρτε, μωρ'ε, νά βγάλτε τά παλούκια καί νά τούς πῆτε νά μή ματαζυγώσουνε 'δῶ πέρα, νά μήν τούς κόψω τά ποδάρια ... 'Εμεῖς ξέρουμε καλά, ἀπό τούς παλιούς μας, τούς μακαρίτες πού τελειώνουνε τά χτήματά μας καί δέν θ'ἀφήσουμε τόν ἀφέντη τους νά μᾶς τά φάει ...

(στόν Γ! Καλόγερο)

- Κατάλαβες; Γι'αὐτό μᾶς εἶχε βάλει νά σκάφουμε τούς λάκκους ...

Β΄ ΚΑΛΟΓ - "Αφρισε ὁ σερντάρης· τήν ἄλλη μέρα κιόλας ζώνει τό μοναστῆρι μέ τριάντα ἁρματωμένους, ἕτοιμος νά μᾶς κάψει ...

Δ΄ ΚΑΛΟΓ - (σταυροκοπιέται) Πάντα τά ἔθνη ἐκύκλωσάν με καί τῷ ὀνόματι Κυρίου ἠμυνάμην αὐτούς.

Ε΄ ΚΑΛΟΓ - 'Ο Φλέσσας δέν τόν ἄφησε νά βάλει τό πόδι του στό μοναστῆρι ... βγῆκε στό ξάγναντο : "Αν ἔχεις δίκηο ὀρέ 'Αγᾶ - τοῦ φώναξε - νά πᾶς στόν Πασᾶ νά τό γυρέψεις !.. Τά χτήματά μας δέν μπορεῖς νά τά πάρεις μέ τό ζόρι ... δέν εἶναι τῶν ραγιάδων, εἶναι τοῦ Θεοῦ ...

Δ΄ ΚΑΛΟΓ - Καί πρίν νά πάει ὁ Χουσεΐν, τραβάει ὁ Φλέσσας στό Βαλῆ καί φέρνει ἐδῶ τούς δυό Καδῆδες, Μιστρᾶς καί Λιονταριοῦ· καί κατεβαίνουνε στούς τόπους, ὅπως τούς εἶδες τά προχτές. 'Εμεῖς, δασκαλεμένοι, ἀνοίγουμε τούς λάκκους ποὖχαμε σκαρώσει καί τούς λέμε : Νά τά ὅρια μας· ὥσαμε 'δῶ φτάνουνε τά χτήματα τοῦ Μοναστηριοῦ. Οἱ παλιοί μας εἴχανε παραχώσει τοῦτα τά κάρβουνα, γιά νά μήν μπορεῖ κανένας πλεονέχτης νά μᾶς φάει τό δίκηο. Κόκκαλο ὁ 'Αγᾶς ... 'Εξόν ἀπ'τό ρεζίλεμα καί τή ντροπή πού πῆρε, χάνει καί τό φαχνό, ἀπ'τά χωράφια του · γιατί τούς λάκκους τούς εἴχαμε ἀνοίξει γιά τιμωρία του μέσα στά δικά του τά χτήματα. Κατάλαβες ; 'Επῆγε γιά μαλλί καί βγῆκε κουρεμένος.

("Ολοι γελοῦν)

Ε΄ ΚΑΛΟΓ - Μή γελᾶτε ἀδελφοί μου ... "Εφυγε μέ κάτι μοῦτρα πού δέ μ'ἀρέσανε καθόλου ... Πρέπει σᾶς λέω νά τόν καρτεροῦμε. Αὐτός θά γυρίσει μιά φορά ... Καί θά γυρίσει ἄγριος, ὅσο ποτές, νά πάρει ἐκδίκηση ...

Δ΄ ΚΑΛΟΓ - 'Επιστρέψουσιν εἰς ἑσπέραν καί λιμώξουσιν ὡς κύων καί κυκλώσουσιν τήν πόλιν.

Β: ΚΑΛΟΓ - (Αναστενάζοντας) Καί δέν εἶναι ἡ φωτιά μονάχα. Ζεματιστό νερό στή ράχη καί καλάμια μέσ' στά νύχια , καί τά πόδια στό φάλαγγα ... Ἤ πού σέ κρεμᾶνε μέ τό σκοινί ἀπ' τό πάτερο καί σέ τραμπαλίζουνε πέρα - δῶθε, καί σέ βροντοχτυπᾶνε χάμω στό πάτωμα.

Δ:ΚΑΛΟΓ - Κύριε Ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστέ, ὥς πότε θἄχεις τόν ἄμοιρο ραγιᾶ, κάτω ἀπό τή φτέρνα τοῦ τυράννου ; Οἱ βρύσες τῶν ματιῶν μας πληγιάσανε ἀπ' τά κλάμματα ...

Β: ΚΑΛΟΓ - Οἱ ψυχές μας ἀποστάσανε νά καρτεροῦνε.

Δ: ΚΑΛΟΓ - Ὄχι' ἐγώ πιστεύω.

Ε: ΚΑΛΟΓ - Σέ τί ;

Δ: ΚΑΛΟΓ - Στόν Ἀγαθάγγελο.

(Βγάζοντας ἀπό τόν κόρφο του ἕνα χιλιοφαγωμένο βιβλίο)

- Νά, μέ τή φυλλάδα του ἀποκοιμιέται καί μέ δαύτη ξημερώνουμαι ...

(Ἀνοίγοντας τό βιβλίο)

- Δέκα χιλιάδες βολές τὤχω διαβάσει τοῦτο τό φύλλο. Τηρᾶτε :..

(Διαβάζει μεγαλόφωνα μέ κωμικό στόμφο, ἐνῶ οἱ ἄλλοι παίρνουν θέση γύρω του)

- " Ἤκουσα φωνῆς ἐρχομένης ἀπό τῆς Ἄρκτου λεγούσης οὕτω ... "

ΣΚΗΝΗ Β:

ΟΙ ΑΠΑΝΩ ΚΑΙ Ο ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑΣ

(ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΥΛΟΠΟΡΤΑ, μπαίνει σά θύελλα ὁ Παπαφλέσσας. Κορμί ψηλό, σπαθάτο, πού 'ναι φτιαγμένο γι' ἅρματα. Τό σφίγγει στή μέση γερά , πού μοιάζει περισσότερο μέ κοζάκο παρά μέ κληρικό. Καλοφτιαγμένος, ἄγαλμα, ὤμορφο πρόσωπο, κανονικό, ἀνοιχτό, δέρμα σάν κοριτσιοῦ.Με-

γμα μάτια σκοῦρα γαλάζια, γεμάτα φλόγα κι'ἀνησυχία. Γεννάκι πυκνό καί μαῦρα ἄφθονα μαλλιά. Ζωηρές κινήσεις, περπάτημα γοργό καί βελοῦδινο σάν τοῦ τίγρη. Μπαίνοντας δίνει μιά στή φυλλάδα πού διαβάζει ὁ καλόγερος. Δυνατά στούς ἄλλους)

ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑΣ - Μωρέ πάλι 'Αγαθάγγελος ; Πάλι χαζομάρες ; Δέ σᾶς εἶπα χίλιες βολές πώς ἀπ'τή σκλαβιά δέ μᾶς γλυτώνουν οἱ φυλλάδες ; Τί μαζευτήκατε, μωρέ, ἐδῶ πέρα σάν τίς καλλιακοῦδες ;

(χαμηλά, ἐμπιστευτικά, προσταχτικά)

- Τραβᾶτε στά κελλιά σας ! Γκρεμιστῆτε νά στρίψετε φουσέκια.

ΟΛΟΙ - Γιατί ; Τί εἶναι ; Σάν τί στάθηκε ;

ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑΣ - Πῆρα μαντᾶτο τούτη τή στιγμή ἀπ'τήν Ντρομπολιτσᾶ ... Ὅπου κι'ἄν εἶναι φτάνει ὁ Χουσεῒν μέ τούς καβάσηδες νά μᾶς βαρέσουν ...

Δ: ΚΑΛΟΓΗΡ - (κλαψιάρικα σταυροκοπούμενος) Φόβος καί τρόμος ἦλθον ἐπ'ἐμέ καί ἐκάλυψέ με σκότος καί εἶπα : Τίς δώσοι μοι πτέρυγας ὡσεί περιστερᾶς καί πετασθήσομαι ;

(Μαζεύει τά ράσα του μπροστά σάν φουστάνι καί φεύγει τρέχοντας ἀπ'ἀριστερά)

ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑΣ - Οὔ νά χαθεῖς ζαγάρι ... Κιοτή !.. (στούς ἄλλους) Κι'ὅποιος ἀπό σᾶς τοῦ μοιάζει, ὡρέ, ἄς πάει νά κρυφτεῖ μαζί μέ δαῦτον στή σπηλιά, κάτου ἀπό τό ἱερό ... 'Εγώ προσμένω γερά ντουφέκια νά κάνω τή δουλειά μου ... Ἔχω γράψει ἀπ'τά προχτές στόν ἀδερφό μου τό Νικήτα, στόν Παναγῆ τόν Κολοβό καί τόν Κεφάλα· αὐτοί δέ σκιάζουνται· μέ ὑπηρετη-

- σανε πιστά σέ κάθε χρεία. 'Εσεῖς φυλᾶχτε τά τομάρια σας ... Τραβᾶτε στά κελλιά σας, εἶπα ! Δόστε καί στούς ἄλλους εἴδηση ...

Α! ΚΑΛΟΓ - Τί ἄνθρωπος !..

Β! ΚΑΛΟΓ - Τί μάστιγα θεοῦ !

Γ! ΚΑΛΟΓ - Τί σίφουνας !

ΟΛΟΙ - Καί τί θέλεις νά τούς ποῦμε ;

ΦΛΕΣΣΑΣ - 'Αμ' ἀκούσουνε ντουφεκιές νά πιάσουν τ'ἄρματα καί νά βαροῦν ἀπ'τ'ις ντουφεκίστρες, ἄν θέλουν νά γλυτώ - σουν τά τομάρια τους. Τί μέ τηρᾶτε σά χαζοί ; Τρα - βᾶτε !..

Α!ΚΑΛΟΓ - Καλά καί στό γούμενο ; Δέ θά τοῦ ποῦμε τ'ίποτις αὐ- τουνοῦ ;

Β! ΚΑΛΟΓ - Τί εἶσαι 'δῶ μέσα πού προστάζεις ;

Ε!ΚΑΛΟΓ - Ἕνας καλόγερος εἶσαι σάν κι'ἐμᾶς.

('Ο Παπα φλέσσας, φλομωμένος γεμάτος φοβέρα κατά πάνω τους)

ΦΛΕΣΣΑΣ - Τραβᾶτε στό γούμενο· τραβᾶτε στό διάολο· χαθῆτε ἀπό μπροστά μου !

((Φεύγουν ὅλοι, τρομαγμένοι, ἀφοῦ τούς κυνηγήσεις ὡς τήν πόρτα ἀριστερά)

- 'Ανθρωπάκια ! 'Ανθρωπάκια ! 'Ο κίντυνος σᾶς σκορ- πάει σάν τά παιδιά τοῦ λαγοῦ κι'ὁ θάνατος σᾶς κάνει νά παραπατᾶτε σά μεθυσμένοι.

ΣΚΗΝΗ 3

ΦΛΕΣΣΑΣ - ΑΓΓΕΛΑ

(Μπαίνει από τήν ἀκριανή καμάρα δεξιά ή 'Αγγέλα, μιά νέα ὥς εἰκοσιτεσσάρων χρόνων, λυγερή χωριάτισσα).

'Η 'Αγγέλα, μέ συστολή καί χαμηλή φωνή στήν ἀρχή πού σιγά - σιγά δυναμώνει, λέει στό Φλέσσα πού κοιτάζει στήν πόρτα τοῦ μοναστηριοῦ καί δέν τήν βλέπει.)

--

ΑΓΓΕΛΑ - Γρηγόρη !

ΦΛΕΣΣΑΣ - (γυρίζει ἀπότομα ταραγμένος) 'Η 'Αγγέλα !. Τί θές ἐδῶ μωρή ; Ζουρλάθηκες ;!..

ΑΓΓΕΛΑ - (παρακαλεστά, μισοκλαίγοντας) Μή μ'ἀποπαίρνεις ... γι'ἀγάπη τοῦ Θεοῦ !. Δέν περπάτηξα, πέταξα ν'ἀνέβω ἀπ'τό χωριό ! Μιά ὥρα δρόμο τόν ἔκανα τρεῖς δρασκελιές, γιά νἄρθω νά σοῦ πῶ νά φυλαχτεῖς ...

(Ὁ Φλέσσας, ζυγώνοντας στήν κάμαρα πού κοντοστέκεται αὐτή)

ΦΛΕΣΣΑΣ - Γιατί μωρή ; Τί στάθηκε ;

ΑΓΓΕΛΑ - Ὅπως σοῦ τὦχω πεῖ δέ βάσταξα' τ'ήν Κυριακή τό γιόμα τοῦ τὦπα ἅμα φάγαμε ψωμί : Δέ σέ θέλω γιά ἄντρα μου' δέ σέ παίρνω, φεύγα !

ΦΛΕΣΣΑΣ - (θυμωμένος χαμηλά) Τί ἔκανες μωρή ζουρλή ;

ΑΓΓΕΛΑ - (κάτω τά μάτια) Τί θές νά κάνω ἀφοῦ ή καρδιά μου δέν τό δέχτηκε ;

ΦΛΕΣΣΑΣ - Νά καμωθεῖς ! Αὐτό νά κάνεις !

ΑΓΓΕΛΑ - (σαστισμένη μέ κλάμματα, ζυγώνοντας) Μή μοῦ κραίνεις ἔτσι γιά ὄνομα Θεοῦ. Ἄσε μου τήν ἀγάπη σου πού τήν ἔχω γιά μοναχή παρηγοριά !...

ΦΛΕΣΣΑΣ - Μωρ'ἄς τά κλάμματα μή λάχη καί μᾶς δοῦνε καί γίνουμε ρεζίλι· καί λέγε μου ἀπό τί καί ποιόν νά φυλαχτῶ !

ΑΓΓΕΛΑ - (κλαίγοντας) 'Από τό Χουσεΐν σερντάρη. Τἄμαθε οὖλα.

ΦΛΕΣΣΑΣ - Ποιά οὖλα ;

ΑΓΓΕΛΑ - Τά δικά μας.

ΦΛΕΣΣΑΣ - (ἄγριος) Καί τί μπαίνει αὐτός ; Μπᾶς κι'ἔκατσες καί τοὖπες ;

ΑΓΓΕΛΑ - 'Εγώ ; Καί ποῦ νά τόν ἰδῶ ; 'Ο προκομμένος ! Ποῦ νά βάνω μέ τό νοῦ μου πώς τὤξερε καί καμωνότανε ; "Αμα τόν ἔδιωξα βγῆκε στόν πλάτανο, στή βρύση, κι'ἄρχεψε νά φωνάζει καί νά μελετᾶ τὄνομά σου· γίνηκε σοὔσουρο μεγάλο.

ΦΛΕΣΣΑΣ - "Ε ! Καί ... ὕστερα ;

ΑΓΓΕΛΑ - Τόν ἄκουσε ὁ Χουσεΐν καί στή στιγμή καβάλλησε γιά τήν Ντρομπολιτσᾶ· νά πάει, λένε, νά πεῖ τοῦ Μώρα - Βαλεσή : 'Ο τόπος ἡσυχία ποτές δέ θἄβρει - κάθεται καί τοῦ λέει - ἄν δέν βγάλεις ἀπ'τ'ήν Ρεκίτσα τό βρωμοκαλόγερο τό Φλέσσα· αὐτόν τ'ον ἀντάρτη καί τό βλάστημο· τό γεβεντισμένο καί τόν ξελογιαστή, π'ὄλα τά πάτησε στή Μουδιρία μας ! Τούρκους καί ραγιάδες , χτήματα καί γυναῖκες· καί βρωμίζει, λέει, μέ δαῦτες τ'ἅγιο σκῆμα του. Ναί, σήμερα κιόλας, χώρισε μιά Χριστιανή ἀπ'τόν ἀρραβωνιαστικό της. Κι'ὁ πασᾶς τόν πίστεψε καί τοὖδωσε δώδεκα καβάσηδες νά σέ βάλουνε στά σίδερα καί νά σέ πᾶνε.

ΦΛΕΣΣΑΣ - Καί ποῦ τό ξέρεις πώς εἶναι δώδεκα μωρή ;

ΑΓΓΕΛΑ - Τούς εἴδανε ... "Ερχονται καβάλλα ... Καιρό δέν ἔ - χεις ... Κάνε ὅ,τι/θά κάνεις ...

ΦΛΕΣΣΑΣ - Τί θά κάνω ... θά τσακίσω δῶ χάμου τά στουρνάρια ὥσπου νά νυχτώσει , νά πέσω στή μεγάλη γκράνα, νά βγῶ στά Καλύβια τοῦ 'Αγρίλου' κι'ἀπό κεῖ, ἔχετε γειά ψηλά βουνά ...

ΑΓΓΕΛΑ - (κλαίγοντας) Κι'ἐγώ ;.. Τί θά γίνω ἡ ἔρμη μακρυά σου ;...

ΦΛΕΣΣΑΣ - (μ'ἄξαφνη τρυφερότητα) - Κακομοῖρα 'Αγγέλα ... Ἔχεις οὖλα τά δίκια τοῦ κόσμου·

(τήν πιάνει ἀπό τά χέρια καί τήν καθίζει στό πεζοῦλι)

- Κάτσε ν'ἀνασάνεις λίγο ... Τὤχεις πάρει πολύ βαρειά. 'Εμένα ἔτσι κι'ἀλλοιῶς νάμ'ἔχεις δικό σου ποτέ δέ θά μποροῦσες· μᾶς χωρίζει γιά πάντα ἐτοῦτο δῶ τό μαῦρο ράσο ... Κι'ὕστερα τί τώρα, τί ἀργότερα, μιά μέρα θἄφευγα πού θἄφευγα ...

ΑΓΓΕΛΑ - Γιατί Γληγόρη ;

ΦΛΕΣΣΑΣ — Γιατί δέν ξέρω ... οἱ πιό παράξενες φαντασίες ταράζουνε φορές - φορές τά λογικά μου ... Πότε εἶμ'ἄρχοντας, πότε πασᾶς, πότε σουλτάνος μέσα σέ παλάτια ... Πατάω σέ ταπέτα πού βουλιάει τό πόδι μου μιά πιθαμή · πίνω κρασιά μ'ἀλλόκοτα ὀνόματα πού βαρᾶνε ἴσα στό κεφάλι !.. Κι'ἔχω σκλάβες γύρω μου ... πλῆθος σκλάβες. Μελίσσι χρυσοπράσινο. Κι'ὅσο συλλογᾶμαι πῶς οὖλα τοῦτα δέν μποροῦν νά γίνουν μέ τή ραγιαδωσύνη μοὔρχεται σάν τρέλλα ... Ὅλα μοῦ φαίνονται στενά !.. Τό μοναστῆρι , ἡ λαγκαδιά, ὁ τόπος· δέν ξέρω ... Καί τότε ἀλλόκοτη λύσσα μέ κρυφοδουλεύει πού θέλει νά ξεσπάσει ... Λαχταράω νἄρθει κάτι τρανό κι'ἄς ἦτανε μακάρι ὁ χαμός μου. Νά, νά γκρεμιστοῦνε, λέει, τά βουνά, νά ἰδῶ τί γίνεται στόν πέρα κόσμο ...

ΑΓΓΕΛΑ - (μέ κλάμματα άναστενάζοντας βαθειά) - 'Εμένα δέ μέ συλλογάσαι μέσα σ'ὅλα τοῦτα καί μοῦ φεύγεις, δέ θάχω πιά τά μάτια σου νά φέγγουνε στή σκοτεινιά μου ...

ΦΛΕΣΣΑΣ - (άγκαλιάζοντάς την θερμά) - Γιατί τό λές, 'Αγγέλα ; θά γυρίσω, θά γυρίσω μιά μέρα. Γλήγορα ... Καί τό - τες ... Δός μου τό χέρι σου...

(μέ μάτια γιομάτα δάκρυα τοῦ δίνει τό χέρι της καί τόν κοιτάζει)

ΣΚΗΝΗ 4

ΟΙ ΑΠΑΝΩ - ΓΟΥΜΕΝΟΣ ΔΑΝΙΗΛ

('Από τήν πόρτα άριστερά μπαίνει ὁ Γούμενος Δανιήλ. Γέρος σεβά - σμιος μέ άσκητική έμφάνιση τούς βλέπει μέ κατάπληξη κι'άποστροφή)

ΓΟΥΜΕΝΟΣ - Τί κάνετε καταραμένοι ; 'Εσύ δέν ντρέπεσαι μωρή ; Τό βράδυ κιόλας θά γράφω στόνν πνευματικό σου ! Νά σέ βάλει σέ μεγάλο κανόνα· κι'άγια μετάληψη μήν ίδεῖς προτοῦ νά πέσεις σ'άληθινή μετάνοια ... Χάσου άπό μπροστά μου !

('Η 'Αγγέλα, φεύγει κλαίγοντας δεξιά. Στό Φλέσσα)

- Καί σύ σπέρμα τῆς άνομίας τί λογῆς καμώματα εἶναι τοῦτα ; Μῆνες κα'ι μῆνες κάνω ὑπομονή. Κόλλησα τά ματοτσίνορά μου μέ βουλοκέρι νά μή βλέπω. Τ'αύτιά μου βούλωσα μέ κερί νά μήν άκούω τά ἔργα σου ... Μά ή άποκοτιά σου ἔφτασε, κολασμένε, νά μοῦ τίς κουβα - λᾶς ὡς καί στό μοναστῆρι ... Αἴστηση δέν ἔχεις οὔτε

- ντροπή ... Δέ φοβᾶσαι μένα, καλά !.. Μά τό θεό δέν τόν φοβᾶσαι ....

ΦΛΕΣΣΑΣ - (μέ συντριβή) Τό θεό ; Αὐτός ξέρει ἄν τόν φοβᾶμαι ἤ ὄχι ... Πόσες φορές γονατιστός, στά εἰκονίσματα , δέν ξενύχτησα νά τόν ρωτάω , μέ δάκρυα στά μάτια , πάντα τό ἴδιο : " Κύριε, γιατί στόν πειρασμό νά βάζεις τόση δύναμη, πού νά μή μᾶς δοκιμάζει μοναχά , μά νά μπορεῖ καί νά μᾶς ἐξουσιάζει " ;

ΓΟΥΜΕΝΟΣ - Αὐτό πού ἔχω νά σοῦ πῶ, ἐγώ ἀφορεσμένε, εἶναι πώς πρέπει νά μακραίνεις ἀπό τούς τόπους τοῦ Κυρίου ... Πρέπει ν'ἀλλάξεις βίος' δέν κάνεις γιά καλόγερος ' ὁ σατανᾶς ἔχει φωλιάσει στήν ψυχή σου ...

- ΜΙΚΡΗ ΠΑΥΣΗ -

- 'Αγκολά , τί φταῖς καί σύ' εἰκοσιοχτώ παιδιά ἔκανε ἡ μάνα σου' δέν μπορεῖ, θά βγοῦν κα'ι σκάρτα ... Εἶσαι ἄρρωστος, δυστυχισμένε' εἶσαι χαλασμένος ἀπ'τή φύτρα σου τήν ἴδια !

ΦΛΕΣΣΑΣ - "Α ! "Ολα κι'ὄλα "Αγιε Δανιήλ' ἐγώ θά φύγω κι'ἔτσι θ'ἀδειάσει ὁ τόπος. Μά τό σόϊ μου δέ θέλω νά τό κακομελετᾶς' δέ σοὔφταιξε σέ τίποτις ... . Κανένας ἀπ'τή φαμίλια μου δέ βγῆκε χαλασμένος ... Τ'ἀδέρφια μου εἶναι ' παλληκάρια ' κάμανε νά βουΐξουνε τά βουνά τοῦ Μωριά μέ τ' ἅρματά τους.

('Απ'ἔξω ἀκούγεται σφύριγμα συνθηματικό' ὁ Φλέσσας ἀνατινάζεται, κοιτάζει δεξιά, χαρούμενος)

- Αὐτοί εἶναι !..

(φωνάζει πρός τά ἔξω)

ΦΛΕΣΣΑΣ - Γειά σου Νικήτα !.. Γειά σου 'Ηλία !.. "Ερχονται μέ τούς φίλους μου' τόν Παναγή τόν Κολοβό καί τόν Κεφάλα !..

('Από δεξιά μπαίνουν μέσα ζωηρά καί θορυβώδικα τέσ-σερις άρματωμένοι είναι ό Νικήτας, ό 'Ηλίας, ό Παναγής καί ό Κεφάλας).

ΣΚΗΝΗ 5

ΝΙΚΗΤΑΣ - ΗΛΙΑΣ - ΚΟΛΟΒΟΣ ΠΑΝΑΓΗΣ - ΚΕΦΑΛΑΣ

ΗΛΙΑΣ - (μπαίνοντας) Τί στέκεσαι μωρέ ; Ζουρλάθηκες ; 'Ο Χουσεΐν άνηφορίζει.

ΝΙΚΗΤΑΣ - Τ'άλογά τους μπήκανε στό μονοπάτι άπ'τή Λαγκάδα · ίσα πούχεις τόν καιρό νά φύγεις.

ΚΕΦΑΛΑΣ - Μήν άργεΐς. Πέσε στή Γκράνα.

ΚΟΛΟΒΟΣ - Κι'έβγα στά καλύβια τοΰ 'Αγρίλου' έμεΐς σέ παίρνουμε άπάνω μας.

ΦΛΕΣΣΑΣ - Μωρέ μυαλά πού τάχετε όλοι. Καί τό μοναστήρι ; "Ετσι θά τ'άφήσουμε ; Νά τό κουρσέψει ;

(προσταχτικά)

- Στή στιγμή πιάστε τό διάσελο στά τρία έλατα' κι'άμα τόν δήτε νά ξεκαμπίση καρφώστε τον μέ μπαταριές, νά νοιώσει πώς κάθε βήμα πού θά κάνει κατά δώ θά τό πλερώσει μέ κορμιά ...

ΝΙΚΗΤΑΣ - Καλά καί σύ ;

ΦΛΕΣΣΑΣ - Τήν ώρα πού θά φύγω, θά χουγιάζω. 'Εμπρός. Τραβάτε τώρα.

ΗΛΙΑΣ - Οί Καλόγεροι θά βοηθήσουν άπό τίς ντουφεκίστρες ;

ΦΛΕΣΣΑΣ - "Οχι, καρτέραγα νά μοΰ τό πεΐς' μωρέ τραβάτε κι'άς λείπουνε τά λόγια !

ΝΙΚΗΤΑΣ – Στή μεγάλη Γκράνα θά βρεθοῦμε ἅμα νυχτώσει ...

ΗΛΙΑΣ – Καλή ἀντάμωση !

ΟΛΟΙ – Καλή ἀντάμωση !

(Βγαίνουν ὅλοι οἱ ἀρματωμένοι δεξιά)

ΣΚΗΝΗ 6

ΓΟΥΜΕΝΟΣ – ΦΛΕΣΣΑΣ

ΦΛΕΣΣΑΣ – Καί τοῦ λόγου σου ἅγιε Δανιήλ φτιάξε μου γλήγορα μιά γραφή.

ΔΑΝΙΗΛ – (ξαφνιασμένος) Γραφή ; Τί γραφή ;

ΦΛΕΣΣΑΣ – (βιαστικά) Γιά τό Πατριαρχεῖο ξέρεις τόσους ἐκεῖ μέσα.

(Ἀκούγεται ἀπ'ὄξω ἡ μπαταριά τῶν ἀδελφῶν τοῦ Φλέσσα. Μιά φωνή)

– Στόν τόπο, ὠρέ ζαγάρια !

ΑΛΛΗ ΦΩΝΗ Μή κουνηθεῖ κανείς !

ΦΛΕΣΣΑΣ – (συνεχίζει) Νάτος ... Πλακώσανε οἱ Τοῦρκοι . Δέ νοιώθεις πώς δέν εἶμαι πιά νά σταθῶ 'δῶ πέρα ; .. Πρέπει νά φύγω γιά τήν Πόλη ... Μοῦ χρειάζεται μιά γραφή στόν Πατριάρχη. (κάνει νά φύγει ἀριστερά)

ΔΑΝΙΗΛ – (σαστισμένος) Καταραμένε ποῦ πᾶς ;

ΦΛΕΣΣΑΣ – (βγαίνοντας ἀριστερά) Τό καρυοφύλι μου ...

(ἀκούγονται καινούργιες ντουφεκιές)

ΔΑΝΙΗΛ – (τά μάτια στόν οὐρανό σέ δέηση) Κύριε ἡμῶν 'Ιησοῦ Χριστέ, φύλαγε τό μοναστήρι· φύλαγε τόν οἶκον σου ἀπ'τήν ὀργή τῶν ἀπίστων.

(Μπαίνει ὁ Φλέσσας μέ τό καρυοφύλι στό χέρι. 'Ακούγεται φωνή ἀπ' τό μέρος τῶν ἀνθρώπων τοῦ Χουσεΐν ἀφοῦ πάψουν οἱ ντουφεκιές)

ΜΙΑ ΦΩΝΗ - Ραγιάδες ... Κανένα δέν πειράζει ὁ 'Αγᾶς οὔτε οἱ καβάσηδες· παραδῶστε μας μονάχα τόν ἀντάρτη τόν ἄτιμο τό Φλέσσα καί κανένας δέ θά πειραχθεῖ. Τ'ἀκοῦτε ;

(Ὁ Φλέσσας, στό πεζοῦλι σκοπεύοντας κατά τά λαγκάδια ντουφεκάει)

ΦΛΕΣΣΑΣ - Νά ! Πάρτε τον τό Φλέσσα παλημουρτάτες !

(γυρίζει στό γούμενο)

- Τί μέ τηρᾶς ; Τή γραφή σοῦ λέω.

(Γεμίζει τό ντουφέκι του· οἱ πυροβολισμοί ἐξακολουθοῦν)

ΔΑΝΙΗΛ - (σαστισμένος) Καί τί νά λέει μέσα ;

ΦΛΕΣΣΑΣ - Νά ! Πῶς εἶμαι ἕνας καλόγερος, ἥσυχος, φιλόχριστος, θεοσεβής, φιλογενής ... πού δέν ἔχω βλάψει ἄνθρωπο ποτές!

(Οἱ πυροβολισμοί δυναμώνουν)

Τ'ἀκοῦς ; 'Εφούντωσε τό ντουφέκι ! θά τήν κάνεις ἤ δέ θά τήν κάνεις ;

ΔΑΝΙΗΛ - "Αχ ! 'Αλοίμονο ἀπό σένα, ἀλοίμονο ἀπό μᾶς !

(βγαίνει ἀπό τήν πόρτα)

ΦΩΝΗ ΑΠΕΞΩ - Ραγιάδες !.. Παραδῶστε μας τό Φλέσσα γιά νά μή βάλουμε φωτιά !

ΦΛΕΣΣΑΣ - (ἀπ'τό πεζοῦλι) Πάρτε τον ! Νάτος ! "Ερχεται !.. (πυροβολεῖ) - "Αχ !

('Αφίνει τό ντουφέκι γιατί πληγώθηκε στό ἀριστερό χέρι)

- Μέ βρήκανε τά βόλια τους ... (τό βλέπει) Μπά τίποτα δέν εἶναι, ξώπετσα !

(Τό δένει μ'ἕνα μαντῆλι πού βγάζει ἀπ'τό ράσο του, φωνάζει στούς ἔξω)

ΦΛΕΣΣΑΣ - Νικήτα, ε Νικήτα ! Βαστάτε κι'έρχομαι μέ σαράντα !

ΔΑΝΙΗΛ - (Μπαίνει μέ τή γραφή) Νά , πάρε τή γραφή !..

ΦΛΕΣΣΑΣ - Σπολάτη ... (τοῦ φιλεῖ τό χέρι)

ΔΑΝΙΗΛ - Λαβώθηκες ;

ΦΛΕΣΣΑΣ - Δέν είναι τίποτα. Μή σέ μέλλει πατέρα' έχε γειά.

(τόν κοιτάζει στά μάτια συγκινημένος)

- Μιά μέρα - ποιός ξέρει - μπορεῖ ν'άνταμώσουμε πάλι.

ΔΑΝΙΗΛ - (συγκινημένος) Πήγαινε στήν ευχή τοῦ Κυρίου ..!

ΦΩΝΗ ΑΠ'ΕΞΩ - Ραγιάδες. Παραδῶστε μας τό Φλέσσα άν θέλετε νά γλυτώσετε ...

('Ο Φλέσσας πηδῶντας μ'άλεγρία στό πεζούλι, στηρίζε - ται στό καρυοφίλι καί φωνάζει μ'όλη του τή δύναμη)

ΦΛΕΣΣΑΣ - Νά πᾶτε πίσω στόν άφέντη σας καί νά τοῦ πεῖτε πώς εγώ φεύγω γιά τήν Πόλη .. Καί δέν θά γυρίσω πίσω πιά καλόγερος' μά ή δεσπότης θάρθω ή Πασᾶς καί τότενες θά ίδοῦμε !

ΕΙΚΟΝΑ Β! Μ. 2. Α'ΚΑΠΠΑΜΕΝΤΟ

("Ερημος κόρφος στή Μάνη. Χαράματα. 'Ο Φλέσσας, ό Νικήτας, ό 'Ηλίας κάθονται σέ βραχάκια καί τηρᾶνε τό πέλαγος)

ΣΚΗΝΗ Α!

ΦΛΕΣΣΑΣ - ΝΙΚΗΤΑΣ - ΗΛΙΑΣ

ΦΛΕΣΣΑΣ - (κρατῶντας τή γραφή τοῦ 'Ηγούμενου) - Οὔτε φωνή , οὔτε άκρόαση άπ'τό ξάγναντο' βρέ μπᾶς καί κοιμᾶται ό Κολοβός;

ΝΙΚΗΤΑΣ – Κι'ἄν κοιμᾶται ὁ Κολοβός, ὁ Κεφάλας δέν κοιμᾶται ... Κι'ἄν ἔβλεπε πανί στό πέλαγο, θά ροβολοῦσε νά δώσει εἴδηση ...

ΦΛΕΣΣΑΣ – Μά εἶναι σίγουρο πώς θἄρθει τό καΐκι ; Ἤ γλυτώσαμε ἀπό τά Καλύβια γιά νά μᾶς πιάσουνε 'δῶ στή Μάνη, τά ζαγάρια ;

ΗΛΙΑΣ – Εἶναι σίγουρο. Τό καΐκι φόρτωνε βελανίδι στή Σκαρδαμούλα' κι'ὁ καβαλάρης ποὔστειλε ὁ μπάρμπας στόν Καπετάνιο, τοὔδωσε τό γράμμα στό χέρι του.

ΦΛΕΣΣΑΣ – (ὀρθός ἀνήσυχος) Μά τότε ; Δέν ξέρω τί νά βάνω μέ τό νοῦ μου' οἱ Τοῦρκοι μᾶς ἔχουν ὀσμιστεῖ' κι'ἐδῶ δέν ἔχουμε βουνό νά μᾶς βαστάξει. 'Εδῶ εἶναι οὐρανός, ἄμμο ψιλή καί πέλαγο.

ΗΛΙΑΣ – Ἔχει ὁ θεός.

ΦΛΕΣΣΑΣ – (παιγνιδιάρικα) Δέν ξέρω τί μπορεῖ νἄχει ὁ θεός' μά πρέπει νἄχουμε καί μεῖς τό νοῦ μας.

ΝΙΚΗΤΑΣ – Βάλε στό κεμέρι σου τή γραφή τοῦ γούμενου' τί τή βαστᾶς στό χέρι ; θά τή χάσεις ...

ΦΛΕΣΣΑΣ – (Ἥσυχα) θά τήν ἀνοίξω ...

ΗΛΙΑΣ – (ξαφνιασμένος) Τί λές μωρέ ; 'Αμέ τά βουλοκέρια ;

ΦΛΕΣΣΑΣ – θά τά βγάλω ὥμορφα - ὥμορφα.

ΝΙΚΗΤΑΣ – Καλά καί ὕστερα ;

ΦΛΕΣΣΑΣ – Ἔ ; Ὕστερα θά βάλω ἄλλα.

ΝΙΚΗΤΑΣ – Κι'ἡ Βοῦλα ;

ΦΛΕΣΣΑΣ – θά πατήσω τή δικιά μου. Σάμπως ξέρουνε στό Πατριαρχεῖο ποιά εἶναι ἡ δικιά μου καί ποιά τοῦ Δανιήλ ;

ΗΛΙΑΣ – Καί τί θά καταλάβεις ἄν τήν ἀνοίξεις, δέ μοῦ λές ;

ΦΛΕΣΣΑΣ – θά ἰδῶ τί γράφει ὁ Γούμενος.

ΝΙΚΗΤΑΣ – Τί θές μωρέ νά γράφει ὁ ἄνθρωπος ; Λόγια καλά θά γράφει, ἀφοῦ σοῦ δίνει γραφή συστατική ...

ΦΛΕΣΣΑΣ – Θ'ἀνοίξω τή γραφή, ἔτσι γιά γοῦστο· Τηρᾶτε !..

(δείχνει τή γραφή)

ΟΙ ΔΥΟ – Μή ὀρέ !

ΦΛΕΣΣΑΣ – (ἀνοίγει τή γραφή) Γιατί ; Πάει, τήν ἄνοιξα.

(Διαβάζει σιγά· ὅσο προβαίνει στό διάβασμα σκουντουφλιάζει)

– Ἄ ! Τόν τραγογένη ! θεέ μου συχῶρεα̃ς με ~~τόν~~ τόν ὑποκριτή !.. Εἶδες τον ἐκεῖ !.

ΟΙ ΔΥΟ – Τί εἶναι ὠρέ ; Τί λέει ;

ΦΛΕΣΣΑΣ – Τί λέει ; Αὐτό ποὺ δέ μ'~~ἀφήνατε νά τήν ἀνοίξω. Θἄμου~~να στό Πατριαρχεῖο βουτηγμένος στή μουντζούρα, ἀπ'τήν κορφή ὥς τά νύχια· θά κράταγα στά χέρια μου ἀντίς .' γιά συστατικό τήν καταδίκη μου.

ΝΙΚΗΤΑΣ – Μά γιατί ὠρέ· τί λέει ;

ΗΛΙΑΣ – (σύγχρονα, κάνει νά πάρει τή γραφή) Φέρε νά δοῦμε !

ΦΛΕΣΣΑΣ – Τί νά δεῖς ὠρέ ποὺ δέν ξέρεις οὔτε νά συλλαβίσεις ;

(στό Νικήτα)

– Λέει πώς εἶμαι ἄφης καί ράθυμος καί βλάστημος καί καυγατζῆς· λάγνος καί γυναικοθήρας καί σκανταλοφόρος καί ταραχοποιός καί πώς πρέπει νά φυλάγωνται ἀπό μένα ... Κατάλαβες ; Ἔτσι μέ πλερώνουν γιά ὅσα καλά εἶδε ἀπό μένα τό μοναστήρι ... Αὐτά εἶναι τά φχαριστῶ γιά τόν κίντυνο ποὺ μπῆκα, νά κρατήσω κεφάλι στό Χουσεΐν ... ἔτσι μέ πλερώνουν γιά τούτη τή βδομάδα τῶν Παθῶν, ποὺ φεύγω νύχτα, ἀπό χωριό σέ χωριό, μέ τούς καβάσηδες ἀπό κοντά, σέ κάθε βῆμα νά μέ ντουφεκᾶνε.

ΝΙΚΗΤΑΣ - Καί τώρα τί θά κάνεις ;

ΦΛΕΣΣΑΣ - (σχίζοντας τή γραφή) Νά. Αὐτό θά κάνω.

ΗΛΙΑΣ - Καί πῶς θά πᾶς ὡρέ στόν Πατριάρχη ;

ΦΛΕΣΣΑΣ - Πῶς θά πάω ; Νά ἔτσι : Γειά σας κι'ἤρθαμε - τί εἶσαι σύ ; Καλόγερος. Πῶς σέ λένε; Φλέσσα ! Τί χαλεύεις ;- Νά μέ βάλεις νά σαρώνω τόν ὀντά κι'ἄν δεῖς πῶς εἶμαι γιά τίποτις καλύτερο ἡ Παναγιότης σου δέ θά μ'ἀδικήσει ...

ΝΙΚΗΤΑΣ - Καί θά σ'ἀκούσει, ἔτσι, χωρίς συστατικό ;

ΦΛΕΣΣΑΣ - Συστατικό, ὡρέ Νικήτα, εἶναι τοῦτο δῶ ...

(δείχνει τό μέτωπο)

- Καί τοῦτο !.. (δείχνει τήν καρδιά) - Ἄμα δέ σοῦ κόβει κι'ἄμα δέ σοῦ τό λέει δέν πᾶ νἄχεις χίλια γράμματα θά πᾶς χαμένος κι'ὕστερα μήν ξεχνᾶτε πῶς θἄβγω στή Ζάκυνθο πρίν νά πάω στήν Πόλη ... Κι'ἐκεῖ δέν εἶναι σάν ἐδῶ ... Εἶναι τόπος ἀνοιχτός ἐκεῖ καί λεύτερος ...

ΣΚΗΝΗ Β!

ΟΙ ΑΠΑΝΩ ΚΑΙ Ο ΚΟΛΟΒΟΣ

ΚΟΛΟΒΟΣ - (μπαίνοντας ἀπ'ἀριστερά) 'Ετοιμαστεῖτε. Τό καΐκι φάνηκε.

ΦΛΕΣΣΑΣ - Πότε ὡρέ ;! Καί ποῦ ;!

ΚΟΛΟΒΟΣ - (δείχνοντας δεξιά) Νά, ἐκεῖ, τηρᾶτε !

ΦΛΕΣΣΑΣ - (ἀφοῦ κοιτάζει) Δέ βλέπω τίποτα ὡρέ ! Τό κάν... τά μάτια σου.

ΚΟΛΟΒΟΣ - (δίνοντάς του τό κιάλι) Πάρε τό κανοκιάλι νά τό δεῖς ...

('Ο Φλέσσας ἁρπάζοντάς το μέ γοργή κίνηση κοιτάζει)

ΦΛΕΣΣΑΣ - Ναί !. Κάτι ἀσπρίζει μά ποῦ ξέρεις ὡρέ πῶς εἶν' αὐτό;

ΚΟΛΟΒΟΣ - Λατινάδικο. 'Υδραΐικο σκαρί, μαῦρο.

('Ο Φλέσσας, δίνοντας πίσω στόν Κολοβό τό κιάλι)

ΦΛΕΣΣΑΣ - 'Αλήθεια ! Σωθήκανε τά φέμματα !

(ἐνεργητικά στούς ἄλλους)

- Τά πράμματά μου ... Τό ταγάρι μου !..

('Ο Νικήτας δίνοντας τά πράμματα, βγάζει ἀπό τήν τσέπη του ἕνα γράμμα)

ΝΙΚΗΤΑΣ - Νά, πάρε καί τή γραφή γιά τόν Κολοκοτρώνη !

ΦΛΕΣΣΑΣ - (ἀνυπόμονα) Οὖφ ! Μέ σκοτίσατε μέ τόν Κολοκοτρώνη σας !.. "Εχετε γειά !. Κι' ἕνα πράμμα νά ξέρετε ἀπό μένα, τήν ὥρα τούτη τοῦ μισεμοῦ : "Η θά πάω ἀπάνου, θά τρανέψω ἤ θά βάλω τήν πιστόλα ἐδῶ ...

(δείχνει τό μελίγγι του)

- Κι' οὔτε ὕπαρξε, οὔτε ἀκούστηκε ποτές Γλογόρης Φλέσσας !..

Μ3 Β' ΚΑΜΠΑΝΕΝΤΟ

ΕΙΚΟΝΑ Γ!

ΓΙΑΛΙ ΚΑΦΕΝΕΣ σέ μιά ἀπό τίς " σκάλες " τῆς Πόλης. Πίσω ἀπό τό βάθος του πού εἶναι ὅλο ἀπό τζάμι φαίνεται στό τελευταῖο ἐπίπεδο ἕνα γραφικό κομμάτι τοῦ Βοσπόρου, πιό μπροστά βλέπει κανείς διάφορες μπάλλες ἐμπορεύματα σωριασμένα στό μῶλο. 'Απάνω σέ μιά μπάλλα κάθεται σταυροπόδι ἕνας Γιαννίτσαρος, μέ τό ψηλό καβούκι του καί καπνίζει τό μακρύ τσιμπούκι του μέ ὕφος μακάριο. Στούς τοίχους τοῦ καφενέ φαίνονται κάτι κάδρα - εἰκόνες κακότεχνες ἀπό τό Ρωσσοτουρκικό πόλεμο, πού ἐνάντια ἀπό τήν πραγματικότητα, οἱ Τοῦρκοι δέρνουν ὁλοένα τούς Ρούσσους. "Ενα τζάκι στό βάθος κι' ἕνα

Μ3Α αμανές

τραπέζι ἀντίκρύ, ὅπου ἕνα Χότζας, μέ βαρύ σαρίκι, τραβάει τόν ἀργιλέ του μέ ὕφος πού δέν ξέρεις ἄν σκέπτεται πολύ βαθειά ἤ ἄν μετράει τίς μύγες πού πετᾶνε μπροστά του. 'Ο κάπελλος, πλάϊ ἀπό ἕνα ταψί μπουγάτσα, καθαρίζει μ'ἕνα βρώμικο πανί κάτι φλυντζάνια. Στό πρῶτο ἐπίπεδο δυό τραπέζια. Στό ἕνα, ἀριστερά, κάθονται οἱ τρεῖς " φιλικοί " Σκουφᾶς, Τσακάλωφ, 'Αναγνωστόπουλος.

ΣΚΗΝΗ Α΄

ΣΚΟΥΦΑΣ – ΤΣΑΚΑΛΩΦ – ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΣΑΚΑΛΩΦ – (στούς ἄλλους) Καί πῶς ἔδωσε ὁ Σέκερης λίγα γρόσα, τέλειωσε δηλαδή, τό ζήτημά μας;

ΣΚΟΥΦΑΣ – (ἥσυχα) Δέ λέω πῶς τέλειωσε, Τσακάλωφ· μπορεῖ ὅμως τώρα ν'ἀρχίση πιό στέρεα καί μέ περσότερες ἐλπίδες.

ΤΣΑΚΑΛΩΦ – (ζωηρά) Ποιές ἐλπίδες ; Βλέπω πώς, ζώντας στή Ρουσσία, ξεχάσαμε τούς Γραικούς ... Μά πιστεύω τώρα πού κατε – βήκαμε, δῶ, στήν Πόλη, θά ἰδοῦμε πάλι τούς ραγιάδες ἀπό κοντά καί θά σωφρονιστοῦμε.

ΑΝΑΓΝΩΣΤ – "Αν ἐμεῖς ξεχάσαμε τούς Γραικούς ἐσύ ὅμως τούς παρα – θυμᾶσαι.

ΣΚΟΥΦΑΣ – (εὔθυμος) Δέ θυμᾶται αὐτούς, 'Αναγνωστόπουλε. Θυμᾶ – ται τούς Τσοχανταραίους τοῦ 'Αλῆ Πασσᾶ, πού μιά μέρα στά Γιάννενα, ἐκεῖ πού γύριζε , παιδί, ἀπ'τό σκολειό του, τόν ἅρπαξαν γιά νά τόν πᾶν πεσκέσι τοῦ τυράννου. 'Από τότες ... Φοβᾶται !.. Κι'ἀντί νά λέει πῶς φοβᾶ – ται αὐτός, μᾶς λέει πώς φοβοῦνται οἱ ἄλλοι.

ΤΣΑΚΑΛΩΦ – (βαρειά πειραγμένος) Βλέπω πώς ἔμεινες Σκουφᾶ ὅμως καί πρᾶμμα· γιά δέν καθόσουνα στόν πάγκο σου, στήν "Αρτα, νά ράβεις σκούφιες γιά τούς ραγιάδες; Δέν ἦταν ἄσκημη δουλειά ...

ΣΚΟΥΦΑΣ - Εἶν'εὔκολο νά καταλάβεις' σιάζοντας μέ τίς σκοῦφιες μου ἀπ'ὄξω τό κεφάλι τῶν ραγιάδων, στοχάστηκα, σιγά σιγά, πῶς θά μποροῦσα νά τό συγυρίσω κι'ἀπό μέσα. Δέν ἦταν ἄσκημη δουλειά κι'αὐτή.

ΤΣΑΚΑΛΩΦ - Πολύ ἄσκημη, γιατί γυρεύεις νά δώσεις ἀέρα στά μυαλά τοῦ κοσμάκη, καί νά τόν στείλεις ἄδικα στό φοῦρνο τοῦ μποστανντζήμπαση, στήν κρεμάλα καί στή σφαγή !

ΑΝΑΓΝΩΣΤ - Πάψε Τσακάλωφ, μή ζητᾶς νά μᾶς ἀπελπίσεις' εἶδες πῶς ἄστραφαν τά μάτια τῶν καπεταναίων, τοῦ 'Αναγνωσταρᾶ , τοῦ Χρυσοσπάθη καί τοῦ Δημητρόπουλου, ἅμα τούς πρωτοφανερώσαμε τό μυστήριο τῆς 'Εταιρίας ...

ΣΚΟΥΦΑΣ - 'Ο Θεός ἔδωσε νά περνᾶνε ἀπό δῶ ἀνεβαίνοντας γιά τήν Πετρούπολη, νά μιλήσουνε στόν Τσάρο, γιά τήν τύχη τόσων καπεταναίων ποὔχουνε ὑπηρετήσει τή Ρούσσικη παντιέρα στά 'Εφτάνησα καί τώρα βρίσκουνται στό δρόμο.

(ἐμπιστευτικά)

- Αὐτοί θ'ἀνάψουνε φωτιά στά στήθια τῶν παλληκαριῶν.

ΑΝΑΓΝΩΣΤ - Τίποτα δέν εἶναι οὖλοι τους μπροστά στόν Παπαφλέσσα. Εἶναι φτιαγμένος γιά 'Απόστολος. Έχει τή φλόγα, τήν πειθώ, τήν τόλμη, τό πολύτροπο. Μοῦ φάνταξε καινούργιος 'Οδυσσέας ἅμα τόν πρωτογνώρισα.

(στόν Σκουφᾶ)

- Κι'ἀφοῦ μ'ἔβαλες σέ τούτη τήν παράξενη δουλειά ... ψαρεύω ἀνθρώπους, λέω πώς σύγκαιρα θά τόν κερδίσω...

ΣΚΟΥΦΑΣ - Ποῦ βρίσκεσαι μέ δαῦτον ;

ΑΝΑΓΝΩΣΤ - Θά τό ξέρω σέ λιγάκι, γιατί τόν περιμένω 'δῶ νά τοῦ δώσω τόν τελευταῖο βρόντο.

ΤΣΑΚΑΛΩΦ - Σέ τί ἀπάνω ;

ΑΝΑΓΝΩΣΤ - Σᾶς ἔχω πεῖ, θαρρῶ κομμάτι τήν ἱστορία του : Τό Πατριαρχεῖο, δέ γελάστηκε γι'αὐτόν, ἅμα ἔφτασε στήν Πόλη ἀπ'τή Ρενίτσα, ντουφέκισμένος ἀπ'τούς Τούρκους· κι'ὅπως ἔχει ἀνάγκη, τήν ὥρα τούτη, ἀπό ἀνθρώπους ἐπιδέξιους καί τολμηρούς, τόν κράτησε· φιλόδοξος κοιτάει πῶς θά φορέση πιό γρήγορα τή μίτρα τοῦ δεσπότη ,· Μπῆκε ὡς τό λαιμό στό παιγνίδι τοῦ Φαναριοῦ· ἔχει πατριώτη ἕναν ἀπ' τούς πιό γερούς συνοδικούς ...

ΣΚΟΥΦΑΣ - Πιστεύω, τό Μητροπολίτη Δέρκων.

ΑΝΑΓΝΩΣΤ - Ναῖσκε· ἔπεσε πλάϊ του· γίνηκε γλήγορα ἄνθρωπός του· διάκονος κι'ἀρχιδιάκονος στά μέσα καί στά ὄξω· πῆρε τόν Αἰνιᾶνα δάσκαλο· ἔκανε σπουδές καί δέν εἶναι λίγος καιρός πού τά κατάφερε νά χειροτονιθεῖ ἀρχιμανδρίτης· κι'ὅπως νοιώθετε οὖλο τό ζήτημα εἶναι τώρα , πῶς θά κάνουμε ν'ἀλλάξει δρόμο ἡ φιλοδοξία του· ν'ἀφήσει τά δεσποτιλίκια καί νά βάλει γιά σκοπό του αὐτόν πεύχουμε κι'ἐμεῖς : Τό λυτρωμό τοῦ γένους.

(στό Σκουφᾶ)

- Σ'αὐτό θέλω καί σύ νά μέ βοηθήσεις !

ΣΚΟΥΦΑΣ - Καί μέ ποιόν τρόπο ;

ΑΝΑΓΝΩΣΤ - Μ'αὐτόν πού σύ μονάχα ξέρεις· μ'αὐτόν πού σκλάβωσες καί μένα· μίλησέ του· ζωντάνεψέ του τήν δρασιά μιᾶς λεύτερης πατρίδας· δεῖχτου τά μελλούμενα, τούς μακρινούς ὁρίζοντας γεμάτους δόξα, πλούτη κι'ἀξιώματα.

ΤΣΑΚΑΛΩΦ - Γιά τό Θεό, σιγώτερα. Αὐτός ὁ Χότζας ἐκεῖ κάτω ἔχει βάλει μοῦ φαίνεται τ'αὐτί του κατά δῶ.

ΣΚΟΥΦΑΣ - (ἀφοῦ τόν κοιτάξει) Αὐτός ὁ μακάριος ; Κανένα αὐτί δέν ἔχει βάλει· μά κι'ἄν ἀκούει , τίποτα δέ νοιώθει· ἄλλη γλώσσα δέν ξέρει ἀπ'αὐτή τῆς μάνας του.

ΣΚΗΝΗ Β΄

ΟΙ ΑΠΑΝΩ - ΦΛΕΣΣΑΣ - ΤΑΤΑΡΟΣ

Ὁ Φλέσσας, μπαίνοντας, στόν Τάταρο, τό δοῦλο του πού τόν ἀκολουθεῖ ζαρωμένος, κακομοιριασμένος, ἀπρόθυμος - ἕνα κωμικό μοῦτρο μογγόλου μέ σκοῦφο ἀπό ἀστραχάν - λέει εὔθυμα μαζί καί θυμωμένα .

ΦΛΕΣΣΑΣ - Ἔλα περπάτα ... Σκύθη, κακομούτσουνε· ἔλα νά μασουλίσης ... (στούς φιλικούς) Ἀδελφοί, καλή σας μέρα!

(Στόν Τάταρο, δείχνοντας ἕνα τραπεζάκι στήν ἀπέναντι μεριά) - Ἐκεῖ κάτσε !.. (στόν σερβιτόρο)

- Δόστου μισό ταψί μπουγάτσα ...

ΣΕΡΒΙΤΟΡ - (σαστισμένος) Μισό ταψί μπουγάτσα ;

ΦΛΕΣΣΑΣ - Μισό ταψί, γιατί ; Νά φάει, νά ρουπώσει ... καί νά μήν τρώει τά μπολίνια μου ...

(στούς Φιλικούς εὔθυμα)

- Σήμερα τήν αὐγή τόν τσάκωσα νά τρώει τά μπολίνια· πάει τό κουτί τό ρήμαξε.

(Οἱ Φιλικοί γελοῦνε· στόν Τάταρο)

- Τά μπολίνια, μωρέ, εἶναι ὄστιες· τίς ἔχουμε νά κολλᾶμε τά γράμματα. Τά πέρασες γιά κουφέτα πού τά χλαμπουτίζεις ;

ΤΑΤΑΡΟΣ - (μ'ἀπλοϊκό ὕφος) Αὐτό ... μπουλίνια ... Παπαζεφέντη. αὐτό μεταλαβαίνει τό φράγκο ... στό Κιλισία ...

ΦΛΕΣΣΑΣ - (γελώντας) Μέ δαῦτα μεταλαβαίνουν οἱ Φράγκοι στήν Ἐκκλησία ; Ἄ ! Ἔτσι ; Ποῦ πᾶ νά πεῖ τοῦ λόγου σου ἤθελες σήμερα νά μεταλάβεις καί μοῦ τἄχαψες ... Καλά !

(στό σερβιτόρο)

- Φέρτου τή μπουγάτσα.

(Ὁ σερβιτόρος ἐκτελεῖ δίνοντας στόν Τάταρο ἕνα βαθύ πιάτο μέ μπουγάτσα· ὁ Τάταρος ρίχνεται μέ φοβερές μπουνιές πεινασμένου· ὁ Φλέσσας πάει στούς Φιλικούς)

ΑΝΑΓΝΩΣΤ - (δείχνοντας μέ τό μάτι τόν Τάταρο) Ποῦ τόν ἔχεις πετύχει πάλε αὐτόν ;

ΦΛΕΣΣΑΣ - Εἶναι Τάταρος, τόν πῆρα κοντά μου γιά ψυχικό !. Μά δέ μπορεῖ νά χορτάση τό ψωμί· θἄχει ὁ καψερός νά φάει χρόνια.

ΑΝΑΓΝΩΣΤ - Νά σοῦ συστήσω, Ἀρχιμανδρίτη μου, δυό Γραικούς φιλογενεῖς: Ἀπό δῶ εἶναι ὁ Σκουφᾶς πού σοὔχω τόσα εἰπωμένα γι'αὐτόν· καί τοῦτος ὁ Τσακάλωφ ...

ΦΛΕΣΣΑΣ - (χαιρετᾶ μέ χειραψία) Ἔχω τήν εὐχαρίστηση.

(Στόν Ἀναγνωστόπουλον) - Μέ καρτερᾶς ὥρα πολή ;

(Κάθεται σ'ἕνα σκαμνί ἀνάμεσα στούς ἄλλους)

- Ἄργησα νά ξυπνήσω· μέ συμπαθᾶς· δικό μου δέν εἶναι τό φταίξιμο· εἶναι τῆς ἔγνοιας μου ... Οὔλη τή νύχτα δέν κοιμήθηκα ...

ΑΝΑΓΝΩΣΤ - (παιχνιδιάρικα) Πανάθεμά το γιά δεσποτιλίκι !

ΦΛΕΣΣΑΣ - Δέν εἶναι γιά δεσποτιλίκι πού δέν μπορῶ τώρα τελευταία νά κλείσω μάτι στό γιατάκι μου !..

(ἐμπιστευτικά, στόν Ἀναγνωστόπουλο)

- Μοὔχεις ἀνάψει φωτιά μέ τίς παλιοκουβέντες σου.

('Ο 'Αναγνωστόπουλος, μέ ματιά σημασιακιά στούς δυό φιλικούς)

ΑΝΑΓΝΩΣΤ - Μίλα λεύτερα· αὐτοί εἶναι κάτι περσότερο ἀπό φίλοι· εἶναι ἀδελφοί· ὁ νοῦς καί ἡ ψυχή τους ἄλλο δέ λαχταράει ἀπ'τό καλό τοῦ Γένους· καί τή ζωή τους τήν ἔχουνε ἀποφασισμένη γι'αὐτό.

ΣΚΟΥΦΑΣ - "Ανοιξε τήν καρδιά σου.

ΤΣΑΚΑΛΩΦ - Μήν κρύψεις κανένα στοχασμό ...

ΦΛΕΣΣΑΣ - (ἐμπιστευτικά, χαμηλά) Μέ δυό λόγια δέ βλέπω ποῦ θά βασιστοῦμε.

ΣΚΟΥΦΑΣ - (ζεστά) Μέ συμπαθᾶς, ἀρχιμανδρίτη μου, ρίξε ξάστερη ματιά σέ στεριά καί σέ θάλασσα, νά ἰδεῖς πῶς κανένα μιλέτι, ἀπ'αὐτά πού ἐξουσιάζει ὁ τύραννος, δέν εἶναι τούτη τήν ὥρα δυνατό σάν τό δικό μας : 'Απ'τή Φραγκιά ὥς τή Ρουσσία, κι'ἀπ'τή Ρουσσία, ὥς τό Μισίρι, σ'ὅλους τούς τόπους, εἶναι σκορπισμένη μιά μεγάλη γενιά Γραικῶν, πού ὅμοιά της, δέ μετάειδε τό δουλωμένο γένος. Ποῦ τούς θέλεις ; Στήν Παιδεία ; Τήρα στά Παρίσια τόν Κοραῆ, πρῶτος φίλος τοῦ Μποναπάρτε· τήρα στή Βιέννα τόν "Ανθιμο Γαζῆ, τόν Κούμα, ἕνα σωρό ἄλλους, πού θάτανε καμάρι καί τιμή σέ γένη λεύτερα καί μεγάλα ...

ΦΛΕΣΣΑΣ - (σά νά ξαναλέει γνωστό μάθημα) Καί στήν Πετρούπολη τόν Καποδίστρια· καί τούς Γραικούς στά κονσολάτα τῆς Ρουσσίας· καί τούς πρίγκηπες στίς ἡγεμονίες· κι ἐδῶ μέσα στήν Πόλη τούς μεγάλους δραγομάνους τοῦ Σουλτάνου πού κάνουν ὅ,τι θέλουν στήν πολιτική· καί τούς Γραικούς γραμματικούς τοῦ 'Αλῆ - Πασᾶ στά Γιάννενα· καί πολεμικούς σάν τούς Σουλιῶτες καί τούς κλέφτες στά βουνά· στό Ρούσσικο στρατό τούς 'Υψηλάντηδες, καί τό

- Λέλη, ποὖναι ναύαρχος στά καράβια τοῦ Τσάρου στή μαύρη θάλασσα ... Μπορῶ νά σοῦ μιλάω ἄν θές ὡσάμ' αὔριο γιά κάτι τέτοια. Νά σοῦ πῶ ἀκόμα, πώς ἀπ'τόν καιρό πού κάνει ὁ Μποναπάρτες πόλεμο καί μπλοκάρει τά βασίλεια ὁ Νέλσωνας, ἀπ'τή Τζιμπεράλντα ὡς τήν 'Οντέσσα κι'ἀπ'τήν 'Οντέσσα ὡς τή Σμύρνη ἄλλο δέ βλέπεις στά πέλαγα ἀπό καράβια τῶν Γραικῶν. Κι'εἶν' ὅλα γεμάτα ἀρματωμένους καί κανόνια, γιατί βρίσκονται σ'ἀδιάκοπο πόλεμο μέ τά κουρσάρικα καράβια ... Μά τί τὤφελος, τί ὄφελος' εἶναι ἔτσι πεσμένος ὁ ραγιᾶς ... Κεῖ κάτου στό Μωριά, ἕνας γονιός ἀρνήθηκε νά δώσει τήν κόρη του στόν καϊμακάμη ... καί κεῖνος πρόσταξε νά βάλουνε τά στήθια της στό ἄνοιγμα τοῦ σεντουκιοῦ καί νά χορεύουνε ἀπάνω στό καπάκι δυό 'Αρβανιτάδες .. ὥσπου τῆς ἄμοιρης κοπῆκαν τά μαστάρια ...

- Τρεῖς πιθαμές μουστάκι εἶχανε τ'ἀδέρφια της' κι' ὄχι πιστόλα δέ σηκῶσανε γιά νά χτυπήσουν κι'ἄς πήγαιναν κι'αὐτοί ... μά οὔτε δῶ στοχάστηκαν νά 'ρθοῦν, νά κάψουνε φαθί στήν πόρτα τοῦ Σουλτάν Μαχμούτ καί νά γυρέψουνε τό δίκηο...

ΣΚΟΥΦΑΣ - Λές πῶς δέν ὑπάρχει λαχτάρα λευτεριᾶς ;

ΦΛΕΣΣΑΣ - "Οχι, δέ λέω αὐτό' ὁλοῦθε νοιώθω χυμένη μιά δύναμη, πού κιντυνεύει ὅμως νά πάει χαμένη ἄν δέ μπεῖ μπούσουλας στίς ψυχές καί στά μυαλά !..

ΤΣΑΚΑΛΩΦ - Μπούσουλας ; Τί θές νά πεῖς ;

ΦΛΕΣΣΑΣ - Νά ! "Ενα παραμύθι' ἕνα μεγάλο παραμύθι' κι'ὤμορφο' νά γιομίσει μ'ἐλπίδα τήν καρδιά τους' νά τούς ψυχώσει οὔλους' νά τούς σηκώσει οὔλους, νά τούς ἑνώσει οὔλους καί νά τούς δείχνει σταθερά κατά ποῦ πρέπει νά τραβήξουν !

ΣΚΟΥΦΑΣ - Ἡσύχασε, ὑπάρχει.
('Ο Φλέσσας, κοιτάζοντάς τον στά μάτια, μέ μεγάλη συγκίνηση)

ΦΛΕΣΣΑΣ - Φανέρωσέ το' νά πέσω νά σοῦ φιλήσω τά ποδάρια.

('Ο Χότζας, σηκώνεται πλερώνει τόν ναργιλέ τους καί βγαίνει ἀπ'τήν πόρτα. 'Ο Σκουφᾶς, πού σ'ὅλο αὐτό τό διάστημα παρακολουθοῦσε τό Χότζα, πρίν νά βγεῖ)

ΣΚΟΥΦΑΣ - Θά σοῦ πῶ. (ἀφοῦ ὁ Χότζας βγεῖ) 'Υπάρχει μά δέν εἶναι παραμύθι' εἶναι μυστήριο.

ΦΛΕΣΣΑΣ - (ξαφνιασμένος) Μυστήριο ; (στόν 'Αναγνωστόπουλο) Τό ἴδιο πούπες καί σύ 'ἐχτές' καί δέν ἔκλεισα μάτι ὅλη τήν νύχτα.

ΑΝΑΓΝΩΣΤ - Ναί ! Εἶναι μυστήριο καί μεγάλο.

ΤΣΑΚΑΛΩΦ - Καί γεμάτο κίντυνο!

ΦΛΕΣΣΑΣ - (ειρωνικά) Τό λές γιά νά μέ φοβερίσεις ; Δέν εἶμ'ἀπ' αὐτούς πού σκιάζονται. (στόν 'Αναγνωστόπουλο) Κρεβάστηκα ἀπ'τό στόμα σου' ἔλα, φτάσε στό τέλος , ξαστέρωσέ τα σύλα.

ΣΚΟΥΦΑΣ - Δέν μπορεῖ' πρέπει πρῶτα νά ὁρκιστεῖς' θέλεις ;

('Ο Φλέσσας κοιτάζει καί τούς τρεῖς ἄφωνα)

- Γιατί δέν ἀποκρίνεσαι ;

ΦΛΕΣΣΑΣ - Γιατί ἄμα πῶ τό " ναί " δύσκολα τό παίρνω πίσω.

ΣΚΟΥΦΑΣ - Σπάνια στό βίος τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται στιγμή πού σάν ν'ἀνοίγουν στά ουράνια οἱ ἁρμοί τοῦ κόσμου, κι'ἡ δέξα τονέ κράζει μέ τή βαρειά, τή χάλκινη φωνή της. "Αξιος δέν εἶναι τότε γιά τή ζωή, ὅποιος κάνει πώς δέν ἀκούει ...

ΦΛΕΣΣΑΣ - (μέ βαθειά συγκίνηση) Γιά μένανε τό λές αὐτό ; Ἄν εἶναι τούτη ἡ ὥρα πού μέ κράζει, φανέρωσέ μου τό μυστικό καί θά μέ δεῖς.

('Ο Σκουφᾶς, βγάζει δυό κόλλες χαρτί ἀπ'τόν κόρφο του)

ΣΚΟΥΦΑΣ - Πᾶρε.

('Ο Φλέσσας, ἀνοίγει τό χαρτί, βλέπει πώς εἶναι δυό)

ΦΛΕΣΣΑΣ - Τί εἶν'αὐτό ;

('Ο Σκουφᾶς, βγάζοντας ἀπ'τή μέσα τσέπη του μιά μπρούτζινη καλαμαριά τοῦ δίνει τό κοντυλοφόρο)

ΣΚΟΥΦΑΣ - Εἶναι ἕνας πρῶτος ὅρκος. Διάβασε κι'ἄν θέλεις ὑπογράφεις ...

ΦΛΕΣΣΑΣ - Σέ τί χρειάζεται ;

ΣΚΟΥΦΑΣ - Χωρίς αὐτό δέν μπορεῖ ν'ἀρχίσει ἡ ταχτική κατήχηση· ἀλλοιώτικα ὅποιος ἀφοῦ μάθαινε, δέ θἄθελε νά μᾶς βοηθήσει, θά μποροῦσε νά πεῖ, καί νά καταγγείλλει ἀκόμα, πώς ὑπάρχουνε ἄνθρωποι πού κατηχοῦν τούς ραγιάδες γιά ξεσηκωμούς.

ΦΛΕΣΣΑΣ - (ἐπιτιμητικά) Κι'αὐτό θά γίνει ἐδῶ ; Στόν καφενέ ;

ΑΝΑΓΝΩΣΤ - Τό Σέκερη τόν πρωτομπάσαμε στό μυστήριο σ'ἕνα παραγκιόζμπερντέ, στό Καδήκιοΐ.

ΣΚΟΥΦΑΣ - Ἄν εἴχαμε μέρη ἐπίσημα κι'ὁρισμένα, θά μποροῦσαν νά μᾶς μυριστοῦνε.

ΑΝΑΓΝΩΣΤ - Μέσ'τήν ἴδια τήν πρωτεύουσα, κάτου ἀπ'τή μύτη τοῦ Σουλτάνου, καί τό καβοῦκι αὐτουνοῦ τοῦ Γενίτσαρου ποῦ βλέπεις, λιμάρουμε τίς ἁλυσσίδες τῆς σκλαβιᾶς μας.

('Ο Τάταρος, στό μεταξύ αὐτό, ἀφοῦ ἤπιε νερό καί σκουπίστηκε ἀδέξια ζυγώνει τούς Φιλικούς, στό Φλέσσα)

ΤΑΤΑΡΟΣ - Ἰγκώ ντέν τρῶς πιά τό μπολίνι Παπαζεφέντη. Κάτε μέρα ἰγκώ ἔρτεις ἐντῶ ... τά φᾶς μπογάτσα ...

ΦΛΕΣΣΑΣ - Κάτσε κεῖ καί πρόσταξε ἄν θέλεις κι'ἄλλη !

(Ὁ Τάρταρος, ἐκτελεῖ, στό Σκουφᾶ, ἀφοῦ ὑπογράφει νευρικά τά χαρτιά πού ἔχει στά χέρια του καί δίνει τό ἕνα πίσω)

ΦΛΕΣΣΑΣ - Λέγε μου τώρα.

ΑΝΑΓΝΩΣΤ - Εἶναι μιά μεγάλη Ἑταιρία κρυφή.

ΣΚΟΥΦΑΣ - Μέ τούς πιό διαλεχτούς ... τούς πιό τρανούς Γραικούς.

ΤΣΑΚΑΛΩΦ - Ἀπ'τά παλάτια τοῦ Σουλτάνου ὡς τήν πιό ρημαγμένη καλύβα.

ΑΝΑΓΝΩΣΤ - Τό Πατριαρχεῖο εἶναι ὡς ἐδῶ. (δείχνει τό κεφάλι του) Αὔριο - μεθαύριο πού θά σοῦ μάθουμε τά μυστικά σημεῖα ποὔχουμε γιά νά γνωρίζει ὁ ἕνας τόν ἄλλον, θά ἰδεῖς τί ἀδελφούς καί πόσους θἄβρεις ἐκεῖ μέσα.

ΦΛΕΣΣΑΣ - Ὄχι δέ θέλω. Βαθειά θά θάψω τά μικρόχαρα ὄνειρα τῆς ἱερατικῆς μου προκοπῆς· πέτρα βαρειά θά κυλίσω ἀπάνω ἀπ'τόν τάφο τους· κι'ἀλαφρός σάν τό πουλί πετάω κιόλας , ἀδέρφια μου, νά φέρω αὐτό τό μήνυμα σέ κάθε πονεμένη ραγιάδικη καρδιά, ν'ἀνάψω μέσα της τή φλόγα.

(Μέ θυελλώδικη ἀνυπομονησία)

- Πέστε μου γλήγορα, ποιό εἶναι τό κεφάλι ;

ΣΚΟΥΦΑΣ - Κανείς δέ θ'ἀποκριθεῖ στό ζήτημά σου.

ΑΝΑΓΝΩΣΤ - Κανένας μας δέν ξέρει τόν ἀρχηγό.

ΦΛΕΣΣΑΣ - (μέ ἀνυπομονησία πού αὐξάνει) - Εἶναι στό Νοτιά ἤ στό Βοριά ;

ΣΚΟΥΦΑΣ - Στό δεύτερο !

ΦΛΕΣΣΑΣ - Ὁ Καποδίστριας.

ΑΝΑΓΝΩΣΤ - Δέν ξέρουμε.

ΦΛΕΣΣΑΣ - 'Ο Τσάρος ;

ΤΣΑΚΑΛΩΦ - Δέν ξέρω· ένα τρανό βασίλειο ποθεί τό λυτρωμό μας· μά δέ θά μάθουμε ποιός είναι ό άρχηγός παρά τήν ώρα πού θά σηκωθοΰνε τ'άρματα.

ΦΛΕΣΣΑΣ - (στόν 'Αναγνωστόπουλο) Μποροΰσες τέτοια χαρά νά δώσεις καί μοΰ τό 'κρυβες ; Καί μοΰ τά κλωθογύριζες βδομάδες ;

(Κουνώντας τό χαρτί μέ τόν όρκο στά μάτια τοΰ Σκουφά)

- Καί μοΰ δίνεις έμένα τέτοιον όρκο, καί τονέ φτιάνεις διπλό, γιά νά μέ φοβερίζεις μ'ένα κουρελόχαρτο πού θά κρατάς στά χέρια σου ; Δέν καταδέχτηκα νά τό διαβάσω· έτσι τό ύπόγραψα· τώρα θά ίδώ τί λέει.

('Αρχίζει νά διαβάζει κι'όσο προχωρεί ή συγκίνησή του μεγαλώνει)

" 'Ενώπιον τοΰ ύπερτάτου όντως καί τής άληθοΰς σοφίας όρκίζομαι εις τό όνομα τοΰ Πατρός καί τοΰ Υίοΰ καί τοΰ 'Αγίου Πνεύματος ... νά φυλάξω στερεάς καί άπαραβάτως σώας τάς ίεράς ύποσχέσεις ...

(μουρμουρίζει τά ένδιάμεσα)

- ... άποβλεπούσας όλως διόλου πρός τιμήν καί άσφάλειαν τής μόνης φιλτάτης μητρός μας, τής δυστυχοΰς λέγω πατρίδος ...

(μουρμουρίζει τά ένδιάμεσα)

- Ναί ! Μά τό 'Ιερόν τής Πατρίδος όνομα, διά τήν όποίαν καί ζώμεν καί κινούμεθα ... μά τήν άνάστασιν αύτής ...

(Δέν μπορεί νά προχωρήσει άπ'τά δάκρυα. 'Ο Σκουφάς,

- βουρκωμένος κι'αὐτός)

ΣΚΟΥΦΑΣ - Κλαῖς ;

ΦΛΕΣΣΑΣ - (προσπαθώντας νά κρατηθεῖ) "Οχι, δέν κλαίω· πῶς σᾶς φάνηκε πῶς κλαίω ... Δέν ξέρω τί μοῦ ἦρθε ἔτσι ἄξαφνα ... (ξεσπάζοντας σέ κλάμματα) - 'Αδέρφια μου !.. 'Αδέρφια !....

(Γέρνει κλαίγοντας στήν ἀγκαλιά τοῦ Σκουφᾶ)

Μ.Α Γ' ΚΑΜΠΑΜΕΝΤΟ-

ΕΙΚΟΝΑ Δ!

ΚΑΜΑΡΑ ΦΤΩΧΙΚΟΥ. Κάτου ἀπό τό φῶς μιᾶς κρεμαστῆς λάμπας μέ μεγάλο ἀμπαζοῦρ ὁ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ, σκυμμένος στά χαρτιά του, γράφει πάνω σ'ἕνα ἁπλό ξύλινο τραπέζι. Πλάϊ του ἕνα μικρό τεφτέρι μέ τό συνθηματικό λεξιλόγιο τῶν Φιλικῶν. 'Η ὥρα εἶναι περασμένη. 'Ο 'Αναγνωστόπουλος, διαβάζοντας μεγαλόφωνα αὐτό πού γράφει.

ΑΝΑΓΝΩΣΤ - Καί νά δώσετε εἴδηση, ἀδελφοί, στήν 'Εφορία τῶν Ψαρρῶν, πώς δυό καράβια τοῦ Σουλτάνου ... (μόνος στόν ἑαυτό του) - Σουλτάνος ... Τό Σουλτάνο τόν ἔχουμε ... " μοχθηρό " · τά καράβια ὅμως ; Πῶς τἄχουμε τά καράβια στό συνθηματικό μας ἰδίωμα ;

(ψάχνει στό βιβλίο)

- Κάπα - κάπα ... κανόνι ... κάστρο ... καπετάνιος... "Α ! Καράβι ... Καράβι ... Γκαμῆλα !.. Ναῖσκε !.. Γκαμῆλα !..
(Βάζει τό συνθηματικό τεφτέρι στή θέση του,διαβάζει)

- Καί νά δώσετε είδηση, άδελφοί, στήν 'Εφορία τών Ψαρρών ... (γράφει) "Οτι δυό γκαμήλες τοῦ μοχθηροῦ ... βγήκανε στήν "Ασπρη Θάλασσα ... (γελώντας) Γκαμήλες στή θάλασσα ! "Αμε, γύρευε ...

(συνεχίζει τό γράψιμο)

- Νά κοιτάξουνε γι'αὐτούς πού γυρίζουνε στό κούρσος ...

(Χτύπος στήν πόρτα δεξιά, κόβοντας τό γράψιμο)

- Χτυποῦνε ... Ποιός εἶναι ; (δυνατά) Ποιός εἶναι ;

ΦΛΕΣΣΑΣ - (ὄξω ἀπ'τήν πόρτα) 'Εγώ ὁ Δικαῖος ...

ΑΝΑΓΝΩΣΤ - (χαμηλά) 'Ο Παπαφλέσσας ... Πότε ἦρθε κιόλας ; (ἀνοίγει τήν πόρτα) - Καλῶς ὥρισες ἀδελφέ μου ἀγαπητέ !

ΦΛΕΣΣΑΣ - (μπαίνοντας) Καλῶς σέ βρῆκα ... (φιλιοῦνται) "Ο,τι φτάνω ... Ρώτησα γιά τό σπίτι σου' ἦρθα, εἶδα φῶς, ἀνέβηκα ... εἶσαι μοναχός ;

ΑΝΑΓΝΩΣΤ - "Οπως βλέπεις' γιά νἄρθεις τέτοια ὥρα θά πεῖ πώς εἶναι χρεία ποῦ δέν παίρνει ἀναβολή. Κάτσε ...

(τοῦ δείχνει τό σκαμνί πλάϊ στό τραπέζι)

ΦΛΕΣΣΑΣ - (ὄρθιος) 'Ετοίμαζες, βλέπω, γράμματα γιά τήν πόστα' νά μή σέ βγάλω ἀπ'τή δουλειά σου' ἔρχομαι αὔριο.

ΑΝΑΓΝΩΣΤ - Μή γνοιάζεσαι' κάτσε, ἀδερφέ' θέλω κι'ἀπό κοντά νά μάθω πώς τά πέρασες στά φοβερά σου κι'ἐπικίνδυνα ταξίδια ...

('Ο Φλέσσας, κάθεται. Μ'ἐχθρική ματιά ἐλαφρά ἀγριεμένος)

- Πῶς τά πέρασα ; "Εχω καλύτερα νά μήν κουβεντιάσουμε γι'αὐτό. "Εφυγα μέ τή μεγαλύτερη λαχτάρα, χωρίς νά

- πάρω κοντά μου ἄλλο ἀπ'τά ἐργαλεῖα τῆς ἀποστολῆς μου: Ἕνα πετραχεῖλι διπλωμένο, ἕνα μικρό Εὐαγγέλιο στόν κόρφο καί μιά πύρινη λέξη γραμμένη ἐδῶ, βαθειά μέσ'τήν καρδιά μου : Λευτεριά ! Πέρασα θάλασσες , ποτάμια, ἀλώνισα τίς ἡγεμονίες ἀπ'τή μιά ἄκρη στήν ἄλλη· μῆνες καί μῆνες τώρα δέν ξέρω τί θά πεῖ ἀναπαμός ...

- Δέν τρώω, δέν κοιμᾶμαι, κατατρεγμένος ἀπό τίς ἐξουσίες· κυνηγημένος ἀπό τούς ἀστυνόμους καί τούς μυστικούς ἀπ'τό 'Ιμαῒλι στό Γαλάτσι, ἀπ'τό Γαλάτσι στό Γιάσι κι'ἀπ'τό Γιάσι στό Βουκουρέστι ! Ὄχι λόγια· τό ξέρεις καλύτερα ἀπό μένα· εἶδες τ'ἀφιερωτικά τῶν ἑταίρων· τοῦ Καλαματιανοῦ, τοῦ Καλούλη, τῶν Παπαγιανόνηδων, τοῦ Μαμπλουδάκη, τοῦ Γρυπάρη, τοῦ Θέμελη. Τά εἶδες, μπλίκους ολάκερους.

ΑΝΑΓΝΩΣΤ - (γλυκά) Γιατί τά λές αὐτά ;

ΦΛΕΣΣΑΣ - (ξέσπασμα) Γιατί ποτές δέν εἴμαστε ευχαριστημένοι· πότε σᾶς φταίει πού μ'ἀφύς καί πάω μέ τό ζορμπαλίκι· πότε πώς δέ λογιάζω κίντυνο καί δέ φυλάγομαι· πότε πώς μιλάω ἀνοιχτά· μοῦ μετρᾶτε ἀκόμα ἀπό μακρυά καί τίς μπουκιές πού τρώω· καί φτάσανε νά ποῦνε πώς δέ λυπᾶμαι , λέει, τά γρόσα τῆς 'Εταιρίας' καί δόστου γραφές ἀπάνω στίς γραφές οὖλο παράπονα καί νουθεσίες.

(Σηκώνεται ὄρθιος)

- Μ'αὐτά οὖλα θά πάρουν τέλος σήμερα.

(τραβάει κατά τήν πόρτα)

ΑΝΑΓΝΩΣΤ - (σαστισμένος) Ποῦ πᾶς ;

ΦΛΕΣΣΑΣ - Νά κλείσω τήν πόρτα.

ΑΝΑΓΝΩΣΤ - Γιατί ;

ΦΛΕΣΣΑΣ - (σκουντουφλός) - Έχω τό λόγο μου ...

(Κλείνει τήν πόρτα, γυρίζει σιμά στό τραπέζι , βγάζει άργά άπ'τόν κόρφο του ένα μαχαίρι, τ'άφίνει άπάνω στό τραπέζι κοιτάζοντας στά μάτια τόν τρομαγμένο 'Αναγνωστόπουλο. 'Ο 'Αναγνωστόπουλος, φοβισμένος τήν ώρα πού ό Φλέσσας, κάθεται πλάϊ στό σκαμνί)

ΑΝΑΓΝΩΣΤ - Γιά ποιόν τώχεις αύτό ;

ΦΛΕΣΣΑΣ - Δέν ξέρω ... μπορεῖ γιά σένα ... μπορεῖ γιά μένα ... μπορεῖ καί γιά τούς δυό ...

(Πολύ γλυκά σά νά μιλάει σέ γυναῖκα· μέ χαμόγελο σατανικό)

- Κάθησε άδελφέ καί συναπόστολε· θέλω νά ξηγηθοῦμε γιά τά μυστήρια τῆς 'Εταιρίας ...

(Καί έπειδή ό 'Αναγνωστόπουλος δέν κάθεται παρά τόν κοιτάζει τρομαγμένος, προσεχτικά)

- Κάθησε , σοῦ εἶπα !..

('Ο 'Αναγνωστόπουλος, κάθεται)

- 'Εσύ ξέρεις ποιά εἶναι ή άρχή καί μιλᾶς καί γράφεις καί φέρνεσαι σά νᾶσαι ό ἴδιος τό κεφάλι.

ΑΝΑΓΝΩΣΤ - (τρομαγμένος) Καί τί γυρεύεις τώρα ;

ΦΛΕΣΣΑΣ - Θέλω κι'έγώ νά ξέρω· θέλω κι'έγώ νά εἶμαι σάν καί σένα· θέλω μ'ἄλλα λόγια, νά μοῦ πεῖς τήν άρχή καί νά μέ κάνεις μέλος της κι'ὄχι μέλος άπλό, μά πρῶτο.

ΑΝΑΓΝΩΣΤ - (παγωμένος άπό τρομάρα, άργά) Κι'ἄν δέν τό κάνω ;

ΦΛΕΣΑΣ - Πῶς εἶπες ;!.. (μ'ἄγρια φοβέρα) Δέ θά βγεῖ κανείς άπό δῶ μέσα. Καί τά χαρτιά θά τά 'βρουνε άπάνω μας κι'ούλο τό ἔργο θά πάει στά χαμένα ...

(Γελάει σατανικά)

- Πρώτη σου φορά, πού βλέπεις έναν άντρα στ'άληθινά λεύτερο· καί θά νοιώθεις, πιστεύω, τώρα τί σοΐ πράμμα είναι οί τύποο. σου, τά χαρτιά σου, κι'οί σφραγί - δες σου, μπροστά στήν καυτερή ούσία τής άντριάς !..

- Τώρα θά νοιώθεις πόσο ύποταχτικός έχω σταθεΐ, νά δέχομαι νά μέ προστάζετε καί νά έχτελώ πειθήνια τίς προσταγές σας, τήν ώρα πού μπορώ έγώ νά σάς προστά - ζω ...

- ΜΙΚΡΗ ΠΑΥΣΗ -

- "Ελα ! Γέλειωνε ! Ξεμολογήσου ...

ΑΝΑΓΝΩΣΤ - (έπειτα άπό σιγή άργά) - Δέν ύπάρχει άρχή· ούτε Ρουσσία' ούτε Τσάρος, ούτε Καποδίστριας . 'Εμεΐς εΐμαστε μονάχα : Τέσσερις άσημοι Γραικοί, ό Σκουφάς, ό Ξάνθος, ό Τσακάλωφ, κι'ό ταπεινός έγώ - πού σοΰ μι - λάω· βάλαμε στό μυαλό μας νά στήσουμε αύτόν τόν άτέ - λειωτο χορό πού βλέπεις.

ΦΛΕΣΣΑΣ - (μ'άξαφνη χαρά) Καί τό κρύψατε άπό μένα μήν κιοτέ - ψω; Μά κανείς σας λοιπόν δέ θά μέ νοιώσει ; Τώχω χίλιες βολές καλύτερα νά εΐμαστε όλομόναχοι, παρά νά καρτεράμε άπό τούς άλλους !.. Τί νά καρτεράμε, ωρέ !;

- 'Η Λευτεριά δέν είναι έλεημοσύνη, ούτε χάρισμα , νά σοΰ τή δώσει άλλος ! Είναι σάν τή γυναΐκα· τήν παίρνεις μονάχος σου : μέ τή λαχτάρα σου καί τό σπα - θί σου ... "Ετσι τ'όνειρεύτηκα· ώμορφο παραμύθι πού μαγνητίζει τίς ψυχές καί τίς γεμίζει ένέργεια.

(γοργά)

- "Ελα ! Μή ... χάνουμε καιρό· πάρε τήν πέννα καί γράφε τό διορισμό μου.

ΑΝΑΓΝΩΣΤ - (ἐκτελεῖ ἀναστενάζοντας) Πάντα ὁ ἴδιος· παράφορος, ἀβάσταχτος. (γράφει)

" 'Ο 'Αρχιμανδρίτης Δικαῖος Γρηγόριος, γνωρίσας ἤδη τούς μεγάλους 'Ιερεῖς τῶν 'Ελευσινίων, συνιστᾶται ὡς τοιοῦτος εἰς τήν εὔνοιάν των, ὅπως ἔχει χώραν εἰς τά Συμβούλιά των ".

ΦΛΕΣΣΑΣ - (προστακτικά) Πάτα καί τή βούλα !

ΑΝΑΓΝΩΣΤ - (πατώντας τή βούλα) 'Από δῶ καί μπρός θά γράφεις σάν ἀρχή. Θἄχεις καί σύ τά συνθηματικά σου στοιχεῖα· ἕνα ἄλφα κι'ἕνα μῖ.

('Ο Φλέσσας παίρνοντάς βίαια τό χαρτί, κοφτά)

ΦΛΕΣΣΑΣ - Σπολάτι· καί τώρα θά πιστεύεις πῶς τοῦτο δῶ ...

(κουνάει τό χαρτί)

- ... τό γύρεψα ἀπό ἀλαφρόμυαλη φιλοδοξία ... Γελιέσαι ἄν ἔχεις τέτοια στό μυαλό σου ! Μοῦ χρειάζεται· αὔριο φεύγω κιόλας. 'Απ'τά προχτές πῆρα γραφή ἀπ'τόν Κουλοχέρη, νά πάω, νά τόν ἀνταμώσω ...

ΑΝΑΓΝΩΣΤ - (σαστισμένος) 'Από τόν κουλοχέρη ; Ποιόν κουλοχέρη ;

ΦΛΕΣΣΑΣ - Πόσο ἀργεῖς νά μπεῖς κάθε φορά στό νόημα ! "Εναν κουλοχέρι τρανό ἔχει τό γένος : Τόν 'Υψηλάντη. Καί σοῦ δίνω ἀπόψε χαρούμενο μαντᾶτο πῶς δέχτηκε τήν ἀρχηγία· μέ κράζει νά κουβεντιάσουμε γιά τόν ξεσηκωμό· καί δέν ἤθελα νά πάω σάν ἁπλός ἑταῖρος· θέλω νά κουμαντάρω· θέλω νά τούς βιάσω νά ρίξουνε τό ζάρι.

ΑΝΑΓΝΩΣΤ - (γεμάτος ἀγωνία) Μέ ποιόν τρόπο ;

ΦΛΕΣΣΑΣ - 'Εσένα θά στό πῶ γιατί λαχταρᾶς καί σύ τώρα τόν ξεσηκωμό. Θά τό φυλάξεις ὅμως μυστικό. Τούς παίζω ἕνα παιχνίδι πού θά βρεθοῦνε αὔριο μέ τ'ἄρματα στό χέρι ,

- χωρίς νά νοιώσουνε κι'αύτοί τό πῶς. Σ'αὐτούς ἐκεῖ κάτου, στό Μωριά, γράφω κάθε μέρα πώς εἶναι οὖλα χαζῆρι ἐδῶ πάνω, καί πῶς δέν περιμένουνε παρά τήν πρώτη τουφεκιά γιά νά κινήσουν !

- Σ'αὐτούς 'κεῖ πάνω θά πάω τώρα νά τούς πῶ, πώς εἶναι οὖλα ἕτοιμα 'κεῖ κάτου στό Μωριά καί πώς δέν καρτεροῦνε ἄλλο παρά τό σύνθημα.

(Μ'ἄξαφνη πρεμούρα ἀφοῦ ἀκροαστῆ μιά στιγμή κατά τήν πόρτα)

- Γιά τό Θεό, μάζεψε τά χαρτιά σου !..

('Ο 'Αναγνωστόπουλος ἐκτελώντας μηχανικά μέ τή συνήθεια τοῦ συνομώτη)

ΑΝΑΓΝΩΣΤ - Γιατί ; Τί τρέχει ;

ΦΛΕΣΣΑΣ - (κρύβοντας τό μαχαίρι στόν κόρφο του) 'Ακούω πατήματα στή σκάλα· μπορεῖ νἄναι ὁ Τάταρος, ὁ δοῦλος μου· δέν ἔχει τά πιστά μου πιά· σήμερα τό πρωΐ, τόν ἔδιωξα· τόν εἶχα τσακώσει ἀπό καιρό σέ ὕποπτα κινήματα· δέ θέλω νά ἰδεῖ χαρτιά.

('Ο 'Αναγνωστόπουλος, ἔχει μαζέψει τά χαρτιά του , ἀνοίγει ἀπ'τό καπάκι τοῦ τραπεζιοῦ μιά κρύφτη μυστική καί τά βάζει μέσα)

ΣΚΗΝΗ Β΄

ΟΙ ΑΠΑΝΩ - ΤΑΤΑΡΟΣ - ΜΠΟΣΤΑΝΤΖΗΜΠΑΣΗΣ

'Η φωνή τοῦ Τάταρου, παράξενα γλυκειά ὄξω ἀφοῦ πρῶτα χτυπήσει τήν πόρτα.

ΤΑΤΑΡΟΣ - "Ανοιξε Παπαζεφέντη. 'Ιγκώ εἶμαι· τό ντοῦλο σου.

- ('Ο Φλέσσας, ἀνοίγει. 'Αντί ὅμως ἀπ'τόν Τάρταρο, μπαίνει ὁ Μποσταντζήμπασης μέ τή στολή του· καί γιά μεγάλη του ἔκπληξη στέκει μπροστά στό Φλέσσα ἀγριεμένος καί μιλάει καθαρά ρωμέϊκα)

ΜΠΟΣΤΑΝΤ - Τί ἄνθρωπος εἶσαι σύ ὠρέ, ποὔχεις σκλάβο σου ἕναν πιστό τοῦ προφήτη, ἀφοῦ ἐσύ ὁ ἴδιος εἶσαι ραγιᾶς ; Καί πῶς γυρνᾶς ἐδῶ καί 'κεῖ, ὠρέ·καί ζητᾶς νά ξεσηκώσεις τούς ἄλλους ραγιάδες ἐνάντια στό Σουλτάνο ;

('Ο Φλέσσας, τέλεια παρασταίνοντας τόν καλόγερο, τό ζήτουλα, τό μισοκακόμοιρο)

ΦΛΕΣΣΑΣ - Εἶμαι καλόγερος ἐφέντη μ'καί ἱερέας τοῦ Θεοῦ. Γυρίζω καί διαβάζω εὐχές στόν ἕνα καί στόν ἄλλο καί μέ πλερώνουν.

ΤΑΡΤΑΡΟΣ - Εἶναι μιλέτ - μπαση' ἰγκώ ἰσαίρω' ἰκεῖ στοῦ σπίτ'ἀνεβαίνεις - κατεβαίνεις νά !. Νά ! Ντουνιᾶ ! Καί τοῦ χέρι στοῦ 'Ιβαγκέλ καί ουρκίσ'ἀπάν !..

('Ο Φλέσσας, τό ἴδιο ὕφος βγάζει ἀπ'τόν κόρφο του τό εὐχολόγιο καί τό διπλωμένο πετραχῆλι)

ΦΛΕΣΣΑΣ - Νά τ'ἄρματά μου ἐφέντη μ'τό εὐκολόϊ καί τό πετραχῆλι καί μήν πιστεύεις αὐτό, τόν ἀχάριστο ἄνθρωπο· τόν μάζεψα γδυτό καί πεινασμένο ἀπ'τό δρόμο καί σύμφωνα μέ τό Εὐαγγέλιο πού μᾶς λέει νά κάνουμε ψυχικά σέ κάθε ἄνθρωπο, τόν πῆρα, χωρίς νά τόν ρωτήσω ἄν εἶναι τοῦρκος· οὔτε αὐτός μοῦ τὤπε. "Επαιρνα ἐφέντη μ'τή διακονία μου ἀπ'τό Πατριαρχεῖο, καί τοὔδινα τά μισά· τόν τρέφω καί τόν ντύνω γιά τήν ψυχή μου. Αὐτό μᾶς προστάζει ὁ Κύριος ἡμῶν 'Ιησοῦς Χριστός.

(σταυροκοπιέται)

ΦΛΕΣΣΑΣ - 'Ο Χαζρέτ - 'Ισᾶς ὁ προφήτης μας !

ΜΠΟΣΤΑΝ - (δείχνοντας τόν Τάταρο) Καί γιατί ἐτοῦτος νά πεῖ τά ψέμματα ὠρέ ;

ΦΛΕΣΣΑΣ - Τόν ἔδιωξα ἐφέντη μ'σήμερα τό πρωΐ ... Μοῦχυσε πολύ νερό στά γένεια μου καί μοῦ χάλασε τή σαπουνάδα ...

ΤΑΤΑΡΟΣ - Εἶναι μιλέτ - μπαση σέ λέω' πιάστονε.

ΜΠΟΣΤΑΝ - (στόν Τάταρο) Σούς μπέ ! (στό Φλέσσα) - "Ελα κοντά ! θά ψάξουμε τό σπίτι σου' κι'ἔτσι θά μάθουμε ποιός ἀπ'τούς δυό σας, λέει τήν ἀλήθεια ...

ΦΛΕΣΣΑΣ - Μετά χαρᾶς ἐφέντη μ'μετά χαρᾶς.

(Στόν 'Αναγνωστόπουλο σφυριχτά)

- Δῶσε εἴδηση στό Μητροπολίτη Δέρκων ...

ΜΠΟΣΤΑΝ - Τί εἶπες ὠρέ ;

ΦΛΕΣΣΑΣ - Τίποτα ἐφέντη μ'τίποτα ! Νά πεῖ τά χαιρετίσματα σ'ἕνα Μητροπολίτη πατριώτη μου ...

Μ.S. Δ' ΚΑΜΠΑΜΕΝΤΟ

ΕΙΚΟΝΑ ΠΕΜΠΤΗ

(Λοιμοκαθαρτήριο στό 'Ισμαήλι, πολύ μεγάλο παράθυρο στό βάθος μέ σταυρωτά σίδερα, μακρουλό καί ὀρθογώνιο. 'Απ'τό παράθυρο φαίνεται ὁ κουμπές μικρῆς ἐκκλησίας σέ παληό, ρούσικο ὕφος, κάτω ἀπ'τά ρωμαλέα κλαδιά : δέντρων μέ χειμωνοπωριάτικη φυλλωσιά, εἶναι νύχτα φεγγαρόλουστη μά παγωμένη, τό δωμάτιο εἶναι γδυτό, μεγάλο, βαρύ τραπέζι, πού φωτίζεται ἀπό μιά μεγάλη λάμπα μέ τενεκεδένιο ἀμπαζούρ' γύρω εἶναι καθισμένοι κάμποσοι Φιλικοί: ὁ 'Αλέξανδρος 'Υψηλάντης στή μέση, μέ τή στολή τοῦ Ρούσσου ἀξιωματικοῦ, ὁ Ξάνθος , κι'ὁ Περραιβός δεξιά καί ἀριστερά του ὁ Νικόλας Γρυπάρης, ὁ Νικόλας Ζάκκας κι'ὁ Σπύρος Παπαδόπουλος, ὁ λεγόμενος καί Κορφινός μέ

στολή ρούσσου άξιωματικοῦ, άρχηγοῦ στίς ρούσσικες κανονιοφάρους στού Δούναβι. Στήν ἄκρη τοῦ τραπεζιοῦ ὁ Φλέσσας. Στό σκοτάδι διακρίνονται κι'ἄλλοι πού εἶναι ἔξω ἀπ'τή φωτισμένη ζώνη, μά δέν ξεχωρίζουνε καλά. Στήν πόρτα ἀριστερά φυλάει ἕνας ἀξιωματικός μέ ρούσσικη στολή.

Ὅταν ἀνοίγει ἡ ΑΥΛΑΙΑ εἶναι ἀναμμένος καυγᾶς καί οἱ φωνές καβαλικεύουν ἡ μιά τήν ἄλλη σ'ἀπερίγραπτο ἀνακάτωμα).

ΣΚΗΝΗ ΜΟΝΗ

ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ - ΞΑΝΘΟΣ - ΠΕΡΡΑΙΒΟΣ - ΓΡΥΠΑΡΗΣ

ΖΑΚΚΑΣ ΚΑΙ ΦΛΕΣΣΑΣ

(Ὅλοι ὄρθιοι γεμάτοι ἀπό φοβέρα μέ τίς γροθιές κατά τον Φλέσσα)

ΓΡΥΠΑΡΗΣ - Δέ θά μᾶς βιάσεις ἐσύ !

ΖΑΚΚΑΣ - Ἤρθαμε δῶ πέρα νά σκεφτοῦμε· ὄχι ν'ἀκολουθήσουμε τυφλά !

ΠΕΡΡΑΙΒΟΣ - Ἔχουνε δίκηο, λές ὅ,τι φτάσεις.

ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛ - Ξέχασες μωρέ τήν 'Επανάσταση τοῦ 'Ορλώφ ; Τά δάκρυα καί τά αἵματα τῶν ραγιάδων ;

ΞΑΝΘΟΣ - Φέρνεις τήν ταραχή· δέν ἀφίνεις νά πάρουμε ἥσυχα μιάν ἀπόφαση.

('Ο Φλέσσας σέ μεγάλη ἔξαψη μέσα στό πανδαιμόνιο)

ΦΛΕΣΣΑΣ - Οὐρλιᾶστε ! Βραχνιᾶστε ! Πηδῆστε στό ταβάνι, σπᾶστε τό τραπέζι μέ τίς μπουνιές σας, σκίστε τούς χάρτες , κάντε ὅτι σᾶς φωτίσει ὁ Ὕψιστος, μά δέ θά πνίξετε τήν ἀλήθεια ! Καί ἡ ἀλήθεια φωνάζει : Ἤ τώρα ἤ ποτέ !

- (Ὁ Ὑψηλάντης μέσα στή γενική βοή πού ὑποδέχεται τήν πρόκληση τοῦ Φλέσσα)

ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ - Φίλοι μου, φίλοι μου ἀγαπητοί ἡσυχᾶστε ! Ἡσυχίαν παρακαλῶ !.. (τό πανδαιμόνιο συνεχίζεται)

(Ὁ Ξάνθος χτυπώντας νευρικά ἀπάνω στό τραπέζι φωνάζει ὅσο μπορεῖ πιό δυνατά)

ΞΑΝΘΟΣ - Ἡ Ὑψηλότητά του, ὁ πρίγκηπας Ὑψηλάντης κι' ὁ ἀρχηγός μας θέλει νά μιλήσει ! Δέν ντρεπόσαστε νά μήν τόν ἀφίνετε ;

(Γίνεται ἀμέσως ἄκρα ἡσυχία. Ὁ Ὑψηλάντης, μ' ἕνα χαμόγελο στόν Ξάνθο)

ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ - Τώρα βλέπω, Ξάνθε, πόσο στοχαστική ἐστάθηκε ἡ ἰδέα σου νά φέρωμεν τήν συνεδρίαν εἰς τοῦτο τό Λαζαρέτον τοῦ Ἰσμαηλίου. Ἄν τήν εἴχαμεν εἰς τήν πολιτείαν δέν θ' ἀφίναμεν μέ τάς φωνάς μας νά κοιμηθοῦν, οὔτε ἄνθρωποι οὔτε ζῶα.

(στούς ἄλλους)

- Ἄς βάλωμεν εἰς τάξιν τούς λόγους μας ἀδελφοί· δυό θέλει εἶναι τά κεφάλαια τῶν ζητημάτων μας : Ἄν πρέπει νά κινήσωμεν τώρα τόν ἀγῶνα ἤ ν' ἀναβάλωμεν καί πόσον· καί δεύτερον πού πρέπει νά κινηθεῖ αὐτός τό πρῶτον, εἰς τήν Βλαχίαν, εἰς τήν Βασιλίδα ἤ τόν Μωρέαν ; θά εἴπωμεν ἕκαστος μέ τήν σειράν τήν γνώμην μας χωρίς ἐρεθισμούς καί ταραχήν : Φίλε Γρυπάρη, σέ ἀκούομεν.

ΓΡΥΠΑΡΗΣ - Ἡ Ὑψηλότητά σου πιστεύω νά γνωρίζει πῶς ἀποκρίνεται ὁ μέγας Κοραῆς στό πρῶτο μας ἐρώτημα.

ΦΛΕΣΣΑΣ - (βίαια) Τί μοῦ τίς φέρνεις ἐδῶ πέρα τίς γνῶμες τῶν καλαμαράδων ; 'Ο Κοραῆς μπορεῖ νἆναι σοφός , πιό σοφός ἄν θές κι'ἀπ'τό Σωκράτη· ἄμα ὅμως εἶναι γιά δουλειές σάν κι'αὐτή πού λέμε νά βάλουμε μεῖς μπροστά, δέ νογάει τίποτις. Μέ τό συμπάθειο Πρίγκηπά μου μά δέν μπορῶ νά ἀκούω χαζομάρες κι'αὐτός ὁ βλογημένος τίς ἀραδιάζει μέ τό σακκί.

ΓΡΥΠΑΡΗΣ - (μέ ὀργή) Μά δέ μ'ἄφηκες οὔτε ν'ἀποσώσω τό στοχασμό μου !

ΦΛΕΣΣΑΣ - Οὔτε θά σ'ἀφήκω. Τίς ξέρουμε τίς πάνσοφες γνῶμες τοῦ Κοραῆ· νά φτιάξουμε, λέει, πρῶτα συνειδήσεις , κι'ὕστερα αὐτές νά φτιάξουνε τόν ἀγῶνα ! Ζῆσε Μάη μου νά φᾶς τριφύλλι !..

- 'Εγώ τοῦ τό γυρίζω ἀνάποδα· ἐσύ λές οἱ ἀγωνιστές θά φτιάξουν τόν ἀγῶνα, κι'ἐγώ σοῦ λέω ὁ ἀγῶνας θά φτιάξει τούς ἀγωνιστές !

ΠΕΡΡΑΙΒΟΣ - "Επρεπε νά μιλᾶς μέ περισσότερο σέβας γιά τόν Κοραῆ' ἔχει δίκηο νά μᾶς φωνάζει πῶς πρέπει νά φτιάξουμε πρῶτα τούς Ἕλληνες κι'ἔπειτα τήν 'Ελλάδα.

ΦΛΕΣΣΑΣ - (ἀκόμα ὁρμητικώτερος) Χαζομάρες ! Χαζομάρες , Περραιβέ ! Δέ θά φτιάσουν οἱ Ἕλληνες τήν 'Ελλάδα · ἡ 'Ελλάδα ὑπάρχει καί ζεῖ τρεῖς χιλιάδες χρόνια· αὐτή φτιάνει τούς Ἕλληνες, κι'εἶναι πάντα κοντά τους· καί τώρα πού μιλᾶμε νάτη !. Νά ἐκεῖ ! Στή θύρα στέκει. Τίς ἁλυσσίδες δείχνει τῆς σκλαβιᾶς της μέ βουρκωμένα μάτια.

- Τί θ'ἀπογίνουμε, ἀδέρφια μου, σ'αὐτό τό κλάμμα ; Καρτέρα ὥσπου νά φτιάξει Ἕλληνες ὁ Κοραῆς ; Κάθε ὥρα πού περνάει ἄπραγη, κάθε στιγμή, μαραίνει καί

- ξεθωριάζει τό σκοπό μας, ὥσπου θἄρθει μιά μέρα καί θἄχει σβύσει ὁλότελα.

(Στόν 'Υψηλάντη μέ παθητικό παρακάλιο)

- Σ'ἐξορκίζω, Πρίγκηπά μου ! "Αφησε τοῦτο τό κεφάλαιο κι'ἔλα γρήγορα στό ἄλλο : ἀπό ποῦ θ'ἀρχίσει ὁ ἀγῶνας !

ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ - (ἀλαφρά ἀπογοητευμένος) Θά κοπιάσωμεν πολύ ὡς βλέπω, μέχρις ὅτου συνηθίσωμεν ν'ἀκολουθῶμεν μίαν τάξιν εἰς τούς λόγους μας !

("Ολοι θορυβοῦν ἐναντίον τοῦ Φλέσσα. Αὐτός, φταίει, αὐτός δέν ἀφίνει κανένα νά μιλήσει, οὔτε τόν ἀρχηγό κλπ.)

ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛ - (μέ ὀργή στό Φλέσσα) 'Από ποῦ θ'ἀρχίσει ὁ ἀγῶνας ; "Αν ἀποφασίσουμε ν'ἀρχίσει, ἀπό τοῦτα τά μέρη , θ'ἀρχίσει ... Νά, ἀπό τή Βλαχιά !!

ΦΛΕΣΣΑΣ - (σαρκαστικά) Κατάλαβα κύρ - Ναύραχε Κορφινέ , πού μοῦ φόρεσες τίς σπαλέτες σου καί τά γαλόνια κι' ἦρθες 'δῶ πέρα νά μᾶς σκιάξεις, θέλεις νἆσαι κοντά στά σλέπια σου, στό Δούναβι ...

ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛ - (ἔξαλλος μέσα σέ μεγάλη φασαρία) - Πάψε, ἄφησέ μας νά μιλήσουμε !

ΦΛΕΣΣΑΣ - 'Εσύ νά πάψεις ! Εἶσαι ἁπλός ἑταῖρος κι'εἶμαι ἀρχή· λέω πώς ὁ ἀγῶνας πρέπει ν'ἀρχίσει ἀπ'τό Μωριά· ἐκεῖ κάτου εἶναι οὖλα ἕτοιμα καί πρῶτ'ἀπ'ὅλα οἱ ψυχές !..

(Γενικός καγχασμός)

- Ναί, οἱ ψυχές ! Καί μή γελᾶτε ! Οἱ μινίστροι τῆς Εὐρώπης μπορεῖ νά μουσκεύουνε ἀπ'τό φόβο τους

- τά βρακιά άμα μπαίνουνε στό Παλάτι τοῦ Πατισάχ , ὁ Μωριάς ὅμως τούτη τήν ὥρα πού μιλᾶμε τόν γράφει στά παλιά του τά γουρουνοτσάρουχα.

ΖΑΚΚΑΣ' - (Καί σύ, ὡρέ Ζάκκα ; Ποῦ τά βλέπω , ἔ ; "Επρεπε μωρέ, νἄχαμε φτερά νά πετάγαμε ἀπόψε στό Μωριά , νά μποῦμε αὔριο πού ξημερώνει Κυριακή σ'οὔλες τίς ἐκκλησιές.

ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛ - (εἰρωνικά) Νά δεηθοῦμε νάρθεῖς στά σύγκαλά σου ;

ΦΛΕΣΣΑΣ - (συνεχίζει χωρίς νά ἀκούσει) Γιά ν'ἀκούσουμε τό καινούργιο στιχηρό τῆς Θεοτόκου πούφτιαξε ὁ Δεσπότης "Ελους ὁ "Ανθιμος, νά τό ψέλνουνε ὁλοῦθε καί νά λέει : " Δεῦρο μῆτερ Χριστοῦ καί ρῦσαι κεκακωμένους, ἀπειλαῖς καί δεινῆ μανία τῶν τυράννων. Φόρα τούς ρίζουνε μπροστά στό πλήρωμα ! Κι'ὅταν τελειώνουνε οἱ λειτουργίες νά βγοῦμε στά βουνά , στά καταράχια, στά διάσελα, στίς ρεμματιές, στίς γιδόστρατες, ν'ἀκούσουμε τό ντουφεκίδι τῶν ραγιάδων πού ρίχνουνε στό σημάδι, γιά νά μάθουνε νά χτυπᾶνε αὔριο στό φαχνό· νά μποῦμε μές στά σπίτια, νά ἰδοῦμε τίς γυναῖκες - μ'ἀκοῦτε ὡρέ ;! Τίς γυναῖκες ! νά φτιάνουνε μπαρούτι στά γουδιά , καί νά τά παραχώνουνε σέ κρυψῶνες μυστικούς κάτω ἀπ'τ'ἀμπάρια ... νά ἰδοῦμε τίς τσοῦπες νά φτιάνουνε φουσέκια στό μονοκάλουπο, μέ χαρτί ἀπ' τίς φυλλάδες τοῦ σοφοῦ τοῦ Κοραῆ, φίλε Γρυπάρη, γιά νά τόν κάνουνε κι'αὐτόν λιγάκι χρήσιμο στό γένος ... οὔλα εἶναι ἕτοιμα 'κεῖ κάτου· καί στρατός καί ἄρματα κι'ἐφόδια ...

(στόν 'Υψηλάντη)

- Καί δέν προσμένουνε ἄλλο ἀπό σένα, πρίγκηπά μου· σά Μεσαία σέ καρτεροῦνε. Δέ θά προφτάσεις νά πατήσεις τό ποδάρι σου στή Σκαρδαμοῦλα κι'ἡ φλίγα θά σηκωθεῖ κι'ἀπ'τόν Ταΰγετο ψηλότερο ...

(Σιγή, γενική συγκίνηση. Ὁ Περραιβός, ἥσυχα κόβοντας τήν συγκίνηση)

ΠΕΡΡΑΙΒΟΣ - Ὅλα τοῦτα Ὑψηλότατε, εἶναι πολύ ὡραῖα· μά βρίσκουμαι σέ μεγάλη ἀπορία· πῶς μπορεῖ ὁ Δικαῖος νά μιλάει τόσο σίγουρα γιά τό τί κάνει ὁ Μωριάς, ἀφοῦ αὐτός, τό πόδι του κεῖ πέρα δέν τό ματάβαλε ποτές, ἀπ'τήν ἡμέρα ποὖφυγε ντουφεκισμένος ἀπ'τούς Τούρκους· καί πᾶνε χρόνια. Ὅπως ξέρετε ὅλοι, ἔρχομαι ἀπ'τό Μωριά, γύρισα πλῆθος μέρη ... Εἶδα κόσμο πολύ καί Φιλικούς κι'ἀπ'τούς ἄλλους ... μίλησα, παρατήρησα καί σᾶς λέω : ὅσα μᾶς ἀραδιάζει ἀπόψε ὁ Φλέσσας εἶναι ἀσύστατα, πέρα γιά πέρα, ὥς τήν τελευταία συλλαβή.

ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛ - (ὄρθιος στόν Ὑψηλάντη) Ἡ Ὑψηλότητά σου ξέρει πώς κι'ἐγώ γύρισα μυστικά οὖλο τό Μωριά, γιά νά παρατηρήσω τά κινήματα Τούρκων καί Γραικῶν ... Καμμιά ἑτοιμασία δέν ὑπάρχει : Καί δέν ξέρω τί νά βάλω μέ τό νοῦ μου : Γελιέται ἤ θέλει νά μᾶς γελάσει ἤ καί τά δυό μαζί ;

ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ - Ἀδελφοί μου, Περραιβέ καί Παπαδόπουλε, ὅτι ἀκούομεν ὑπερβολάς μεγάλας πρέπει νά εἶναι βέβαιον. Ὁ Ἀπόστολος τῆς Ἑταιρείας Ἀναγνωσταρᾶς ὅταν χρεία ἔγινε δι'ἀριθμῶν νά διορίσει τήν δύναμιν τῶν Τούρκων καί Γραικῶν εἰς Πελοπόννησιν,ἐπαρρησίασε πινάκιον τερατολόγον, φέρον δέκα χιλιάδες μόνον τόν

- Μουσουλμανικόν στρατόν, καί έκατόν πέντε χιλιάδες Γραικούς έτοίμους όπλοφόρους πρός τόν άγῶνα.

- ΓΕΝΙΚΟΣ ΚΑΓΧΑΣΜΟΣ -

(Ὁ Φλέσσας, άναμμένος βγάζοντας άπ'τόν κόρφο του ένα μπλίκο χαρτιά)

ΦΛΕΣΣΑΣ - Δέν ξέρω πρίγκηπά μου, τί λένε αύτοί· οΰτε τά πινάκια πού παρουσίασε ό Άναγνωσταρᾶς, έγώ γιά ὅ,τι λέω, έχω τήν άπόδειξη καί νάτην !

(Βγάζει άπ'τό μπλίκο δυό χαρτιά καί τά δείχνει στόν Ύψηλάντη)

ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ - Τί εἶναι αύτά ;

ΦΛΕΣΣΑΣ - Άρτζουάλια γιά σένα πρίγκηπά μου, σκεπασμένα μέ ύπογραφές έπίσημες, καί σοῦ λένε πώς εἶναι οὗλα έτοιμα.

(τοῦ τά δίνει. Γενική αἴστηση)

ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ - (διαβάζει) Πράγματι ύπογραφαί σημαίνουσαι.

ΠΕΡΡΑΙΒΟΣ - (στόν Ύψηλάντη) Πές μας, άρχηγέ, όνόματα.

ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ - (διαβάζει) Άρβάλης, Χαραλάμπους, Κρεββατᾶς.

ΠΕΡΡΑΙΒΟΣ - (μέ κατάπληξη) Άρβάλης ; Κρεββατᾶς ; Μπορῶ νά δῶ Ύψηλάντη αύτές τίς ύπογραφές ;

ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ - (τίς δίνει) Όρίστε.

(Ὁ Περραιβός, βλέπει τίς ύπογραφές μέ κατάπληξη καί κοιτάζει μέ καταφρόνια τό Φλέσσα)

ΠΕΡΡΑΙΒΟΣ - Δέ θἄθελα νἆχα μάτια έτούτη τή στιγμή ...

(Ὁ Φλέσσας κρύβοντας τήν ταραχή του μέ θράσος άκλόνητο)

ΠΕΡΡΑΙΒΟΣ - Γιατί ;

ΠΕΡΡΑΙΒΟΣ - Γιατί αυτές οι υπογραφές δέ μοιάζουνε καθόλου μέ τούτες δώ.

(Βγάζει άπ'τό πέτσινο κεμέρι δυό γράμματα καί τά δείχνει στό Φλέσσα)

- Κι'είναι άπ'τά ίδια πρόσωπα.

(Γενική άποδοκιμασία, μέσα στό πανδαιμόνιο άκούγεται ή λέξη)

ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ - Πλαστογράφος !..

('Ο Φλέσσας άγρια γυρεύοντας θά σκεπάσει τή δουλειά)

ΦΛΕΣΣΑΣ - Κοτάς νά πεΐς πώς τό χαρτί αυτό δέν είναι γνήσιο; Κι'ότι αυτές οι υπογραφές είναι πλαστές ;

(Νέος θόρυβος άποδοκιμασία)

ΠΕΡΡΑΙΒΟΣ - 'Εσύ τό λές μονάχος σου !

ΦΛΕΣΣΑΣ - Δέν ξέρεις πώς αυτοί, όπως, καί τόσοι άλλοι, έχουν γραμματικούς ;

ΠΕΡΡΑΙΒΟΣ - (σέ μεγάλο θυμό)' Οί γραμματικοί γράφουν μά δέν υπογράφουν· κι'ό πιό άγράμματος θά βάλει ένα σημάδι.

(Νέες άποδοκιμασίες)

('Ο Φλέσσας, μέσα στό γενικό θόρυβος γιά νά μή δώσει καιρό στόν Περραιβό νά μιλήσει, καί στούς άλλους νά κρυσταλλώσουν γνώμη, βγάζει κι'άλλο χαρτί)

ΦΛΕΣΣΑΣ - Μή θά μου πεΐς πώς είναι πλαστό καί τούτο ;

ΠΕΡΡΑΙΒΟΣ - (άφού κοιτάξει τίς υπογραφές) "Οχι αυτό είναι γνήσιο.

ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ - Περί τίνος πρόκειται σ'αυτό ;

ΠΕΡΡΑΙΒΟΣ – (τοῦ τό δίνει) Εἶναι χαρτί τῶν Ντεληγιανναίων – ξέρεις· Ὑψηλότατε τή μεγάλη φαμίλια τοῦ Μωριά – πού τοῦ γράφουν πώς εἶναι στό πλευρό του, σ'ὅ,τι ἀποφασίσει, μά δέ βλέπω τί σχέση μπορεῖ νἄχει αὐτό μέ τά παραμύθια πού μᾶς εἶπε πώς εἶναι οὖλα ἕτοιμα ...

ΦΛΕΣΣΑΣ – Γιά τί πρᾶμμα θά μοὔλεγαν πώς εἶναι στό πλευρό μου, ἄν δέν ἦταν νά κουνηθοῦν ; Ὅλος ὁ Μωριάς εἶν'ἕτοιμος ἀπό τή μιάν ἄκρη ὡς τήν ἄλλη !

- ΓΕΝΙΚΟΣ ΘΟΡΥΒΟΣ -

(Ὁ Παπαδόπουλος, ὁρμώντας κατά πάνω του μέ τίς γροθιές ψηλά)

ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛ – Κάτσε κάτου παπᾶ !.. Καί νά μοῦ κάνεις τή χάρη νά κοιτᾶς τό ψαλτήρι σου !. Πῶς μπορεῖς νά ξέρεις καλύτερα κι ἀπό μένα τί γίνεται στό Μωριά ; Ἐσύ λείπεις χρόνια· ἐγώ δέν εἶναι ὀχτώ μῆνες ποὖμουνα 'κεῖ πέρα !

ΦΛΕΣΣΑΣ – Ἤσουν μ'αὐτά τά μάτια πού δέ βλέπουν τίποτα, καί μ'αὐτή τήν κεφάλα ποὖναι γεμάτη ἄχερα ...

ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ – Σέ μένα τό λές αὐτό ;

ΦΛΕΣΣΑΣ – Ναί σέ σένα.

(Πανδαιμόνιο)

ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ – Ἡσυχίαν παρακαλῶ !

(Ὁ Ξάνθος, χτυπώντας τή γροθιά του στό τραπέζι)

ΞΑΝΘΟΣ – Ὁ Ἀρχηγός θέλει νά μιλήσει ! Ντροπή ! Εἶναι ντροπή !..

- ΓΕΝΙΚΗ ΗΣΥΧΙΑ -

ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ – Εἶναι χρεία ν'ἀποβλέψωμεν εἰς τά πράγματα ὡς φανερώνονται τήν πρώτην σημασίαν δέν ἔχει ἄν εἶναι γνή- σ[illegible] εἶπε [illegible] εἶναι ἤ ὄχι ἀληθῆ

- σ.ον κόσμο.τό χαρτίον ἤ τό ἄλλο· οὔτε ἄν ὅσα εἶπε ὁ Δικαῖος εἶναι ἤ ὄχι ἀληθῆ· τήν πρώτην σημασίαν ἔχει, φίλοι μου, αὐτός ὁ ἴδιος· μέ λόγους καί χαρτιά ἀμφισβητούμενα ἐδείχθη ἄξιος ἐδῶ νά μάχεται μ'ἀνθρώπους ὅπως ὁ Περραιβός καί ὁ Παπαδόπουλος, καλῶς γινώσκοντας τά πράγματα, καί κλονίζει μέ τήν τέχνην καί τήν θέρμην του, ἐμέ τόν ἴδιον. Ποῖος δέν βλέπει τί θά ἠδύνατο νά κατορθώσει διά τόν σηκωμόν τοῦ Ἔθνους ; Δέχομαι ὅτι καμμία ἑτοιμασία δέν ὑπάρχει· τόν ἀποστέλλω ὅμως νά τήν κάμει· καί εἶμαι βέβαιος πώς θά τήν κάμει.

(Γενική σιγή γεμάτη κατάπληξη)

ΦΛΕΣΣΑΣ - (συγκινημένος) Εὖγε ! Αὐτός εἶναι λόγος Ἀρχηγοῦ ! Ἄσε νά φιλήσω, πρίγκηπά μου, τό χέρι σου. Ἐσύ μόνάχα μ'ἐνοιώσες.

(Ὁ Ὑψηλάντης τραβάει τό χέρι του καί τοῦ ἀνοίγει τήν άγκαλιά του· φιλιοῦνται, γενική σιωπή, συγκίνηση)

ΞΑΝΘΟΣ - Ἄν θά πάει, πρέπει νά τοῦ συστήσεις νά προσέχει Ὑψηλότατε, νά κάνει τή δουλειά του πιό προσεχτικά, γιατί εἶναι κίνδυνος, ὅλα νά φανερωθοῦν.

ΠΕΡΡΑΙΒΟΣ - Τό μέρος εἶναι μικρό. Ἀκούγεται ὡς τό πέταγμα τῆς μύγας· κι αὐτός δέ συνηθίζει νά παίρνει καμμιά προφύλαξη.

ΞΑΝΘΟΣ - Τώρα τελευταῖα ὅπως μοῦ γράφει ὁ Ἀναγνωστόπουλος, κόντεψε νά τόν ρίξει στό μπουντρούμι ὁ Μποσταντζίμπασης ...

ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ - Πῶς αὐτό ;

ΞΑΝΘΟΣ - Τόν πρόδωσε ὁ δοῦλος του, ἕνας Τάταρος, οἱ ἐχθροί θἄβαζαν στό χέρι οὖλα τά χαρτιά τῆς ἑταιρείας· ὁ μητροπολίτης Δέρκων μᾶς ἔγλύτωσε. Ὡς ποῦ νά πᾶνε σπίτι του νά ψάξουν, πρόφθασε νά τά σηκώση οὖλα.

ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ - Εἶναι ἀλήθεια αὐτά θά σηκωθεῖ καί καπνός· ἀλλοιῶς δέ γίνεται.

ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ - (στόν Γρυπάρη) Νά ἑτοιμάσετε παρακαλῶ ἀμέσως τά πληρεξούσια· θά ἐξηγοῦν εἰς αὐτούς ὅτι ὁ Δικαῖος εἶναι " Ἄλλος ἐγώ " καί θά τελειώνουν μέ αὐτήν τήν φρᾶσιν, πού σέ παρακαλῶ, νά τήν γράφεις μέ τά ἴδια μου τά λόγια.

(Ὁ Γρυπάρης παίρνοντας χαρτιά καί πέννα)

ΓΡΥΠΑΡΗΣ - Ἀκούω Ὑψηλότατε.

ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ - (ὑπαγορεύει) Ὅταν ἔλθει ἡ εὐτυχεστάτη τῆς ζωῆς μου ὥρα, νά καταφιλήσω τό Ἱερόν τῆς Πατρίδος ἔδαφος, καί νά εὑρεθῶ εἰς τό μέσον τῶν Πελοποννησίων, νά εἶναι τά πάντα διατεταγμένα, διά νά κινηθῶμεν μέ τήν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ !

(Ὅλοι σταυροκοπιοῦνται μέ τήν λέξιν :" Θ Ε Ο Υ " ψιθυρίζοντας : Ἡ ὥρα ἡ καλή !)

(Ὁ Φλέσσας μέ φωνή πού πνίγεται ἀπό συγκίνηση)

ΦΛΕΣΣΑΣ - Σ'εὐχαριστῶ, πρίγκηπά μου, ποῦ μοὔδωκες τά πιστά· καί σοῦ κάνω ὅρκο πώς θά ἰδεῖς : ἤ Ἑλλάδα λεύτερη, ἤ στάχτη !..

- ΑΥΛΑΙΑ -

- ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ -

Μ.6 - ἔναρξη Β' πράξης

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΕΙΚΟΝΑ ΕΚΤΗ

Μεγάλος όντάς στό άρχοντικό τοῦ 'Αντρέα Λόντου. Ένας σκεπαστός έξώστης στό βάθος άφήνει νά φαίνεται μιά μικρή θάλασσα άπό χαρούμενες στέγες πού σκεπάζονται δῶ καί κεῖ άπό τίς πρασινάδες τῶν περιβολιῶν. Στό βάθος δεξιά, ή μπασιά τοῦ σπιτιοῦ, πού σ'αύτήν φέρνει άπ'τήν αύλή μιά μεγάλη σκάλα. Τό πρῶτο έπίπεδο χωρίζεται άπ'τόν έξώστη , κι'ὕστερα συνεχίζεται άριστερά. Ένα μεγάλο μιντέρι δεξιά στρωμένο μέ πολύτιμα κιλίμια, άφήνει ένα άνοιγμα μεγαλούτσικο πού έπικοινωνεῖ μέ τόν έξώστη, κι'ὕστερα συνεχίζεται άριστερά σ'άλλο μιντέρι, σκεπασμένο μ'άλλο κιλίμι' ένα γύρω κάθονται, φουμάροντας μακρυά τσιμπούκια καί ναργιλέδες, οί προεστοί καί δεσποτάδες τοῦ Μοριᾶ . Δεξιά ό Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανός, ό Μητροπολίτης Χριστιανουπόλεως, ό 'Επίσκοπος Κερνίκης Προκόπιος, ό 'Αρχιμανδρίτης 'Αμβρόσιος Φραντζῆς καί ό 'Ανδρέας Ζαΐμης. 'Ο Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανός καί ό 'Ανδρέας Ζαΐμης κάθονται σέ τιμητική θέση, πρῶτοι - πρῶτοι δεξιά, έκεῖ πού εἶναι τό άνοιγμα πρός τόν έξώστη. 'Από τήν άλλη μεριά, άριστερά, εἶναι στρωμένοι, ό 'Ασημάκης Ζαΐμης, ό Νικόλαος Λόντος, ό Θεοχαρόπουλος, ό 'Ανδρέας Λόντος, ό Σωτήρης Χαραλάμπους καί ό 'Ιωάννης Παπαδιαμαντόπουλος. Εἶναι δεῖλι Κυριακῆς. Μέ τό άνοιγμα τῆς αύλαίας άκούγονται καμπάνες έσπερινοῦ καί ψαλμωδίες άπό ένα διπλανό έκκλησάκι πού λειτουργάει.

Μ.6Α

ΣΚΗΝΗ Α'

('Ο Γερμανός , στόν 'Ανδρέα Λόντο)

ΓΕΡΜΑΝΟΣ - 'Η συνέλευσις σοῦ όφείλει χάριτας άγαπητέ Λόντο, διά τήν προσφοράν τοῦ άρχοντικοῦ σου, διά τάς συνεδριάσεις. Καλύτερο δέ θά μπορούσαμε νά βροῦμε στή Βοστίτσα.

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ - 'Εγώ τάχασα μέ τό κουράγιο του· δέν είναι μικρή δουλειά. (Χαμηλά)

- "Αν - ὁ Θεός μήν τό δόσει - τό μυστικό μας προδοθεῖ, πρῶτος θά πάει τοῦτος· κι'άπ'τό σπίτι δέ θά γλυτώσει τίποτις. Θά τοῦ βάλει φωτιά ὁ βοεβόδας.

ΑΝ. ΖΑΙΜΗΣ - 'Ιστόρησέ μας, ἅγιε Χριστιανουπόλεως, πῶς τόν ἰδέασες τόν μπουνταλᾶ, ἤ γιά νά πῶ καλύτερα, πῶς τόν ἀποκοίμησες γιά τοῦτα τά καμώματά μας ;

ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΥΠ - Μέρες βασάνιζα τό νοῦ μου τί νά μηχανευθῶ, καί λέω πώς τό ἅγιον πνεῦμα θά μ'ἔφώτισε νά εὕρω εἰς τό ἀρχεῖον τῆς ἐπισκοπῆς , ἕνα παληό σουλτανικό φιρμάνι, ποὔδινε τήν ἄδεια εἰς Προεστούς καί 'Αρχιερεῖς, νά συνέλθουν καί ν'ἀποφασίσουν τήν πώλησιν ἑνός τῶν μετοχίων. Αὐτό τό φιρμάνι παρουσίασα στό βοεβόδα· τό τήραξε, τό ξανατήραξε, τό διάβασε τό ξαναδιάβασε. Αὐτό, ὀρέ Δεσπότη ἐφέντη, - μοῦ λέει - εἶναι φιρμάνι ἀπ'τόν καιρό τοῦ μακαρίτη τοῦ προφήτη· ποιός τό ξέθαψε ;

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ - Καί ποιά ἦταν ἡ ἀπόκρισή σου ;

ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΥΠ - 'Εμεῖς στήν ἐκκλησία - τοῦ λέω - ἀγᾶ μου, δέν βιαζόμαστε σάν τή διοίκηση· ἄν τά δικά σας πράματα πᾶνε μά τό βοϊδαραμπᾶ, τά δικά μας περπατᾶνε μέ τή χελώνα. Μέ πίστεψε, δέ μέ πίστεψε, δέν μπόρεσα νά καταλάβω.

Ν. ΛΟΝΤΟΣ - (Κόβοντάς τον) Δέν σέ πίστεψε.

ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΥΠ - Μά τότε πῶς ἔδοσε τήν ἄδεια;

Ν. ΛΟΝΤΟΣ - Όχι , δεσπότη μου· ἀκόμα δέν τούς ἔμαθες τούς Ἀγάδες ; Μᾶς ἔδωσε τήν ἄδεια γιά νά κάνουμε τή μάζωξη φανερά καί νά μπορέσει νά φαρέψει καλύτερα.

(Χαμηλά ἐμπιστευτικά)

- Τόν εἶδα τό πρωί ἦταν ἥσυχος· πάσκισε νά μοῦ πάρει λόγια.

ΦΡΑΝΤΖΗΣ - Κανένας δέν εἶναι ἥσυχος , ἀπ'τήν ἡμέρα πού ὁ καταραμένος ὁ Σωτηράκης ὁ Κουγιᾶς, ἄνοιξε τά μάτια τοῦ Νεγκήτ ἐφέντη. Ἔχετε τό νοῦ σας φώναξε στούς μπέηδες, οἱ ραγιάδες θά τό ρίξουνε στό ντοῦσκο καί θά σᾶς σκοτώσουν.

ΘΕΟΧΑΡΟΠ - Γι' αὐτό πρέπει σήμερα Φραντζῆ, νά τρίξουμε τά δόντια μιά καί καλή σ'αὐτόν τόν κατεργάρη πού καρτεροῦμε ἐδῶ· τό μάθατε τί εἶπε ὁ Κοπανίτσας ὁ προεστός τοῦ Μιστρός, ἅμα ἔμαθε πώς ὁ Δικαῖος ἔφτασε στήν Ὕδρα;

- Ἄν εἶναι αὐτός , παιδιά μου, πού τόν ξαίρουμε ἐδῶ πέρα μέ τ'ὄνομα Παπαφλέσσας, πάει !.. χαθήκαμε ... Πρέπει νά τοῦ δώσουμε νά καταλάβει πώς δέ θά παίξει μέ τά κεφάλια τοῦ κοσμάκη !

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ - Κι'ἐγώ σᾶς λέω πῶς θά μᾶς βάλει μπροστά, σάν τά γαλιά, μέ τό καλάμι.

ΑΣ. ΖΑΙΜΗΣ - Πῶς τό λές αὐτό ;

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ - Πῶς τό λέω ; Τό λέω κύρ''Ασημάκη Ζαΐμη γιατί τά εἴδατε αὐτά πού γίνηκαν στήν Ὕδρα μέ τόν 'Αρβέλη. Τόν στείλαμε 'κεῖ πέρα, φρόνιμο νοικοκύρη, νά πάει νά τόν ξεψαχνίσει , καί ὁ Παπαφλέσσας μᾶς τόν ἔστειλε πίσω ἀντάρτη, ζουρλό γιά δέσιμο. Ὅπου σταθεῖ κι'ὅπου βρεθεῖ φωνάζει πώς ζύγωσε ἡ εὐλογημένη ὥρα,

- πῶς ὅλα εἶναι ἕτοιμα καί καμμιά δύναμη δέν θά μπορέσει νά μποδίσει τό Μοριᾶ νά τό ρίξει στό λεβέντικο· κι'ἅμα τοῦ δευτερώσεις λόγο ἀνάβει πιό πολύ. Θυμώνει, ἀφρίζει, βρίζει.

ΘΕΟΧΑΡΟΠ - Γιά νά γλυτώσει κανένας ἀπ'ἀνθρώπους σάν τόν Παπαφλέσσα, πρέπει νά τούς βουλώνει τό στόμα καί νά τούς τό βουλώνει γιά πάντα. Καί θά τοῦ τό φτιάνα στά Καλάβρυτα. Τοὔχα στήσει καλή χωσιά· μά, βλέπεις, τά μυρίστηκε δέν ἦρθε κατά μένα. Ἔκοψε ἀπ'ἀλλοῦ.

ΓΕΡΜΑΝΟΣ - Ὅπως κι'ἄν ἔχει, ἐδῶ δέν μέλει νά συναντήσει 'Αρβάληδες· θά εὕρη ἀνθρώπους συνηθισμένους τά πάντα νά ζυγίζουν στήν πλάστιγγα τῆς εὐθύνης πρός τό Ἔθνος καί τήν τύχην του. Ὡς φανερώνεται ἀπό ὅλην του τήν ἐνέργειαν καί ἀπό τίς ὁρμήνειες πού μᾶς ἔστειλεν ἀπό τήν Ὕδραν, ὅλο τό τέχνασμά του εἶναι νά μᾶς ἐκθέσει εἰς τά ὄμματα τῆς ἐξουσίας καί νά μᾶς βιάσει νά τόν ἀκολουθήσωμεν θέλοντας καί μή.

- Ἔργα ὅμως τόσο σπουδαῖα ὅπως αὐτός ὁ γενικός ξεσηκωμός, πού, ἄν δέν ἐπιτύχει μέλλει νά εἶναι ἡ πλέον τρομερά καταστροφή διά τό γένος , δέν πρέπει ποτέ ν' ἀποφασίζωνται μέ βίαν καί μέ ταραχήν. Ὅλοι οἱ νουνεχεῖς πρόκριτοι ἔχουν τήν ἰδίαν γνώμην.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ -- Φοβᾶμαι πῶς μᾶς ἔχει βάλει κιόλας στό σακί ὁ διαβολόπαπας· καί μονάχα αὐτό πού δεχτήκαμε νἀρθοῦμε σέ τούτη ' 'δῶ τή μάζωξη μᾶς ἔχει ξεκαμπίσει πιά στά μάτια τῆς ἐξουσίας.

ΓΕΡΜΑΝΟΣ - Δέν ἀντιλέγω· στάθηκε σφάλμα βαρύ. Τά πρόσωπά μας θά κινδυνεύσουν σκληρόν κατατρεγμόν· ἔπρεπε ὅμως νά κινδυνεύσωμεν χάριν τῆς ἐλπίδος νά σώσωμεν τό γένος ἀπό τά δεινά πού ἡ ἀφροσύνη του ζητεῖ νά ρίξει κατά τῆς κεφαλῆς μας. Γι'αὐτό θά ἦταν σφᾶλμα δεύτερο, κι'ἀκόμα πιό βαρύ, ἀγαπητέ Προκόπιε ἄν ἐρχόμαστε ἐδῶ νά ἐξετάσωμεν τό ζήτημα ὅπου προβάλλει ἐκεῖνος· δηλαδή: τό πῶς θά κινηθεῖ ὁ ἀγών. Τέτοιο ζήτημα δέν πρέπει νά ἐξετάσωμεν· ἐμεῖς ἔχομεν χρέος νά πᾶμε στό ἄλλο, τό βαθύτερο: ἄν πρέπει κἄν νά κινηθῶμεν.

- Παρακαλῶ λοιπόν νά μέ προσέξετε· ζητῶ πειθαρχίαν εἰς τούς λόγους μας. Τό σχέδιόν μας εἶναι τοῦτο : ἐγώ καί ὁ ἄρχοντας 'Ανδρέας Ζαΐμης, δέν θά ὁμιλῶμεν διόλου εἰς τήν ἀρχήν· θά τόν ἀφήσωμεν νά κάμει πρῶτος αὐτός τήν ἔκθεσίν του· σεῖς τότε θά φέρετε τόν λόγον εἰς τάς ὁδηγίας πού ἔστειλε ἀπό τήν "Υδραν· θά ζητήσετε καθέκαστα καί μέ ὁρμήν καί διαμαρτυρίαν θ'ἀπορρίψετε τά πάντα ὡς ἀβάσιμα. Θά βρεθεῖ τότε ἀναγκασμένος νά σκεπασθεῖ μέ τό κῦρος τῆς 'Εταιρείας, τῆς 'Αρχῆς, τοῦ 'Υψηλάντη· καί νά δείξει εἰς ποῖον βαθμόν ἐκτείνονται τά πληρεξούσιά του,.

- Τότε θά ὁμιλήσωμεν ὁ ἄρχοντας Ζαΐμης κι'ἐγώ, διά νά ἀντικρούσωμεν ὄχι τόν οὐτιδανόν αὐτόν ἀλλά τόν Πρίγκηπα. Κι'ἔχω 'τοιμάσει ἐδῶ τόν ἑνδεκάλογον τῆς Πελοποννήσου - ἕνδεκα ἐρωτήσεις πού θά τίς ρίξω ἀπάνω του σάν ἄξαφνη μπόρα καί θά ἰδοῦμε ἄν θά σταθεῖ ἱκανός ν' ἀποκριθεῖ μακάρι καί σέ μιά ἀπ'αὐτές.

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ - 'Ως τόσο αὐτός δέ φαίνεται γιά τήν ὥρα πουθενά, καί μᾶς ἔχει 'δῶ νά τόν προσμένουμε, τόσους κοτζαμπάσηδες σά νἆμαστε τά γαϊδούρια τοῦ πατέρα του.

ΣΚΗΝΗ Β΄

ΟΙ ΑΠΑΝΑΩ - ΔΟΥΛΟΣ ΤΟΥ ΛΟΝΤΟΥ - καί σέ λίγο ΝΙΚΗΤΑΣ - ΚΕΦΑΛΑΣ

('Ο Δοῦλος, μπαίνει δεξιά ἀπ'τή μπασιά τρομαγμένος)

ΔΟΥΛΟΣ - 'Αφέντη ! δυό ἄνθρωποι, πού μοιάζουνε σά κλάπηδες κι' ἔχουνε κάτω ἀπ'τίς κάπες τους βαριές κουμποῦρες καί κοντοχάτζαρα, θέλουνε σώνει καί καλά ν'ἀνέβουνε στόν οντά. Τούς εἶπα πώς ἡ ἀφεντιά σου πρόσταξες νά μήν ἀφήσω κανένα ν'ἀνεβεῖ μά δέ θέλουνε ν'ἀκούσουν ..

(Στό μεταξύ ὁ Νικήτας κι'ὁ Κεφάλας, ἔχουν γλυστρήσει· τ'ἀκούρευτα μαλλιά τους καί τά δασά γένεια , δείχνουν πολύ ἀγριεμένες τίς σκουντουφλιασμένες μορφές τους, κάνουν πολύ χτυπητή ἀντίθεση μέ τίς ἤρεμες κι'ἀξιοπρεπεῖς μορφές τῶν προεστῶν καί τῶν δεσποτάδων· ὁ δοῦλος συνεχίζει δείχνοντάς τους)

- Νάτοι κιόλας ἀφέντη ! κάνε καλά τοῦ λόγου σου.

(Φεύγει· ὁ Νικήτας κι'ὁ Κεφάλας στέκουν γιά μιά στιγμή πίσω στό χώρισμα τοῦ μιντεριοῦ δεξιά. 'Ο Νικήτας προκλητικά)

ΝΙΚΗΤΑΣ - 'Αρχόντοι δοῦλος ταπεινός· εἶμ'ὁ Νικήτας, ὁ ἀδελφός τοῦ 'Αρχιμαντρίτη Δικαίου.

ΚΕΦΑΛΑΣ - Κι'ἐγώ εἶμ'ὁ Κεφάλας· φίλος ἀπ'τά μικρά του χρόνια.

ΘΕΟΧΑΡΟΠ - Ἄλλονε προσμέναμε κι'ἄλλοι μᾶς ἦρθαν.

ΝΙΚΗΤΑΣ - (ξερά) Ὅπου κι'ἄν εἶναι φτάνει.

ΦΡΑΝΤΖΗΣ - Σᾶς ἔστειλε νά μᾶς τό πεῖτε καί νά φύγετε ;

ΚΕΦΑΛΑΣ - Ὄχι θά κάτσουμε στό συμβούλιο.

(Μπαίνουν λεβέντικα προκλητικά μέσα καί περνώντας δεξιά στήν ἄκρη, βγάζουν σχεδόν μέ ταυτόχρονη κίνηση τίς κάπες τους καί τίς ἀφήνουν κάτω· ἀπό μέσα φαίνονται ἁρματωμένοι σάν ἀστακοί, γενική κατάπληξη καί σούσουρο.)

ΧΡΙΣΤΙΑΝ - Καί γιατί ἁρματωθήκατε ἔτσι ;

(Ὁ Νικήτας, κοιτάζοντας σημαδιακά τούς κοτζαμπάσηδες)

ΝΙΚΗΤΑΣ - Αὐτός εἶναι δικός μας λογαριασμός.

ΚΕΦΑΛΑΣ - Εἴδαμε καί στ''Ανάπλι καί στό Ἄργος κάτι πράμματα πολύ παράξενα· κι'εἴπαμε νά μήν ἀφήσουμε ποτές μονάχο τόν Ἀρχιμαντρίτη.

Ν.ΛΟΝΤΟΣ - Καί περνᾶτε ἔτσι ἁρματωμένοι μέσα ἀπ'τήν Πολιτεία ; Δέ φοβόσαστε τήν ἐξουσία ;

ΝΙΚΗΤΑΣ - (ξερά) Ὄχι.

ΑΣ.ΖΑΙΜΗΣ- Καλά, δέν συλλογιέστε τό ραγιά ;

ΚΕΦΑΛΑΣ - Τί νά συλλογιστοῦμε ;

ΑΣ.ΖΑΙΜΗΣ- Πῶς μπορεῖ νά πλερώσει αὐτός τά νταϊλίκια τά δικά σας.

(Ἐνῶ μιλεῖ ὁ Ζαΐμης, ἀπ'τή μπασιά δεξιά μπαίνει ὁρμητικός ὁ Φλέσσας)

ΣΚΗΝΗ Γ΄

ΟΙ ΑΠΑΝΩ ΚΑΙ ΦΛΕΣΣΑΣ

ΦΛΕΣΣΑΣ - 'Αρχιερεῖς καί προεστοί σᾶς χαιρετῶ, καί φέρνω στά σεβάσμια πρόσωπά σας τό χαιρετισμό καί τοῦ τρανοῦ μας ἀρχηγοῦ τοῦ 'Υψηλάντη. Πρίν ἔρθουμε στήν ὁμιλία γιά τό σκοπό ποὔχετε προσκαλέσει τή μεγάλη τούτη σύναξη, πρέπει νά σᾶς γνωρίσω κι'ἐπίσημα, τό ἀπό ποῦ καί πῶς ἔρχομαι διορισμένος ...

(Μέσα στή γενική σιωπή βγάζει ἀργά τή γοῦνα του· οἱ προεστοί κι'οἱ δεσποτάδες βλέπουν πῶς ἔχουν ἀρματωθεῖ· γενική μουρμούρα. "Ολοι τόν βλέπουν σάν τυχοδιώκτη π' ἅρπαξε μιά μεγάλη ἱερή ὑπόθεση, γιά νά ὑπηρετήση δικές του φιλοδοξίες. Βγάζει ἀργά ἀπ'τόν κόρφο του ἕνα πρωτόγονο πέτσινο πορτοφόλι· κι'ἀπό μέσα τραβάει ἕνα κιτρινιασμένο χαρτί, μέ βαρειά φωνή)

- Ποιός κάνει τό γραμματικό ;

('Ο Γερμανός δείχνοντας τόν Φραντζῆ)

ΓΕΡΜΑΝΟΣ - Αὐτός ἐδῶ !

('Ο Φλέσσας, δίνει τό χαρτί)

ΦΛΕΣΣΑΣ - Πάρε, αὐτό εἶναι τό χαρτί μου.

('Ο Φραντζῆς , ἀφοῦ διαβάσει γρήγορα πρῶτα στό Γερμανό κι'ἔπειτα σ'ὅλους τούς ἄλλους)

ΦΡΑΝΤΖΗΣ - Εἶναι τοῦ 'Υψηλάντη· τόν διορίζει ἀντιπρόσωπό του.

(Γενικό μουρμούρισμα)

- Σ'οὗλο τό Μοριά, μ'αὐτά τά λόγια.

(Διαβάζει)

- 'Ο 'Αρχιμανδρίτης Δικαῖος εἶναι ἄλλος ἐγώ !

(Γενικό ὑπόκωφο χαχάνισμα, ἀκούγεται)

ΦΩΝΕΣ - Χαθῆκαν οἱ ἄνθρωποι ; Δέν βρῆκαν ἄλλον καλύτερο κ.λ.π.

('Ο Γερμανός μέ συγκρατημένο σαρκασμό)

ΓΕΡΜΑΝΟΣ- 'Ορίστε, σ'ἀκοῦμε ἀφοῦ εἶσαι : ὁ ἄλλος αὐτός !

(Νέο ὑπόκωφο χαχάνισμα)

('Ο Φλέσσας, πού σά νά μήν καταλαβαίνει τό μῖσος πού τόν τριγυρίζει μέ φωνή σταθερή καί ἥσυχη)

ΦΛΕΣΣΑΣ - 'Αφοῦ, ὕστερα ἀπό τόσα βάσανα δέχτηκε, ἀδελφοί μου, ὁ πρίγκηπας 'Υψηλάντης τήν ἀρχηγία τῆς 'Εταιρίας, μᾶς ἔκραξε στό 'Ισμάϊλι, κάμποσα μέλη τῆς 'Αρχῆς καί διαλεκτούς ἑταίρους, σέ συμβούλια μεγάλα, πού κράτησαν νύχτες πολλές..

- Γιά νά μπεῖ σέ πράξη, ὅ,τι ἀποφασίσαμε σέ 'κεῖνα τά συμβούλια, ἀφοῦ ἐξετάσαμε τό κάθε τί ἀπ'οὗλες τίς μεριές, πρέπει χωρίς ἀναβολή νά βάλουμε μπροστά, μ'οὗλη μας τήν καρδιά, τίς ὁρμήνειες πού σᾶς ἔστειλα - δέν εἶναι λίγες μέρες - ἀπ'τήν "Υδρα ...

(Δυνατώτερο χαχάνισμα σκεπάζει τώρα τά τελευταῖα του λόγια, γενικό πανδαιμόνιο· ὅλοι φωνάζουν σκεπάζοντας ὁ ἕνας τόν ἄλλον)

ΧΑΡΑΛΑΜ - Αὐτές δέν εἶναι ὁρμήνειες· εἶναι παλαβωμάρες.

(Στόν Φραντζῆ)

- Διάβασε ν'ἀκούσουμε τίς σουφές του τίς ὁρμήνιες. Διάβασε γιά τούς χιλιάρχους.

ΦΡΑΝΤΖΗΣ - (Διαβάζει) Πρέπει νά γίνει κατά έπαρχίαν ή έκλογή ένός χιλιάρχου· έχοντος τήν άδειαν νά στρατολογήση καί νά έπιστήσει κατά τήν τάξιν τής χιλιαρχίας του, άξιωματικούς, ήτοι : έκατοντάρχους πεντηκοντάρχους καί δεκάρχους.

(Γενικός καγχασμός)

ΑΣ.ΖΑΙΜΗΣ - Θά τόχεις όρέ, γιά ένα τίποτις φαίνεται, έτσι, γιά ένα ποτήρι νερό, νά βρεθούμε σέ κάθε έπαρχία χιλίαρχοι καί έκατόνταρχοι καί πεντηκόνταρχοι καί δέκαρχοι !..

ΦΛΕΣΣΑΣ - Σά δέν έχετε 'δώ πέρα ... τά έφτάνησα είναι γεμάτα άπό πολεμικούς πού κάθονται , καί τά βουνά άπό κλέφτες.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ - Θαρρεΐς πώς είσαι άκόμα στό μοναστήρι τής Ρεκίτσας πού ντουφεκιώσουνα μέ τούς άνθρώπους τοΰ Χουσεΐν Σερντάρη. 'Εδώ μιλάμε γιά όλάκερο τό γένος, γιά γενικό ξεσηκωμό!

('Ο Ν.Λόντος, γοργά μέ μεγάλη φωνή)

Ν.ΛΟΝΤΟΣ - Καί μάς γυρεύεις στρατό είκοσιπέντε χιλιάδες ; πώς θά τίς χαζηρέψουμε, κάτω άπ'τή μύτη τοΰ Καϊμακάμη τής Ντρομπολιτσάς !

ΑΣ.ΖΑΙΜΗΣ - Καί μέ τί τόπια ; τί ντουφέκια ; τί μπαρουτόβολα ;

ΧΡΙΣΤΙΑΝ - Καί γιά όλα αύτά, μάς γυρεύεις νά έκτεθοΰμε μέ γραπτή έγγύηση.

(Γενικός καγχασμός.)

('Ο Φραντζής, κόβοντας τόν Φλέσσα πρίν μιλήσει)

ΦΡΑΝΤΖΗΣ - Προτείνω ν'άπορριφθοΰν αί προτάσεις του ώς μωραί καί άπηλπισμέναι καί ώς μή έχουσαι κανενός είδους βάσιν καί θεμελιώδεις άποδείξεις.

ΣΚΗΝΗ Δ'

ΟΙ ΑΠΑΝΩ ΑΓΓΕΛΑ καί σέ λίγο ὁ ΔΟΥΛΟΣ

('Η 'Αγγέλα, μπαίνει ὁρμητικά ἀπ'τά δεξιά μέ ὕφος τρομαγμένο)

ΑΓΓΕΛΑ - Πάτερ Γρηγόρη ! Δεσποτάδες ! 'Αφεντάδες μου ! Φυλαχτῆτε!

('Ο Φλέσσας, κι'ἄλλες φωνές μαζί)

ΦΛΕΣΣΑΣ- Τί εἶναι, ὀρή 'Αγγέλα ; τί στάθηκε ;

('Η 'Αγγέλα, πάντα τρομαγμένη)

ΑΓΓΕΛΑ - Φυλαχτῆτε· ὁ Βοϊβόδας θέλει, σώνει καί καλά, νά μάθει γιατί εἴσαστε συναγμένοι ἐδῶ κι'ἔκραξε στό σαράϊ του τόν Σεντούκ-ἐμίνη καί τοὔβαλε , πού λέει ὁ λόγος, τά ἐφτά καρφιά· τό μοῦτρο του ἦταν πιό κόκκινο κι'ἀπ'τό φέσι του, τήν ὥρα πού κατέβαινε· κανείς δέν ἀποκότησε νά τόν ζυγώσει· μά 'γώ, μαθές, ἔδοσε ὁ Θεός κι'εἶμαι γυναίκα του. Δέν πιάνουμαι κι'ὁ Βοϊβόδας κακό δέ βάζει μέ τό νοῦ του.

('Ο Φλέσσας, μ'ἀνησυχία μαζί μ'ἄλλες φωνές ἀπ'τή συνάθροιση)

ΦΛΕΣΣΑΣ- "Ε, Λοιπόν ; λοιπόν ;

ΑΓΓΕΛΑ - Φύλαγα, ξέμακρα, καραοῦλι· καθώς προσπέρναγε ὁ Σεντούκ-ἐμίνης τόν ζύγωσα, καί κάνοντας τάχα πῶς τοῦ μιλάω γι' ἄλλα ... Γιά τὄνομα τοῦ Χριστοῦ, τοῦ κάνω, τί εἶπες ; Πῶς ὁ Ταξιάρχης, μοῦ ἀποκρίνεται, καί τό Μέγα Σπήλαιο, τά δυό τά Μοναστήρια, ἔχουνε μιά παλιά διαφορά, λέει, γιά τό μετόχι τῆς Ροδιᾶς· κι'ἐπειδή λέει δέν μποροῦνε νἄρθουνε σέ συβίβαση, χρόνια τώρα, ἀναφερθήκανε στόν

- Πατρίκ - Χανές καί βγῆκε , λέει, προσταγή στούς δεσποτάδες καί στούς προεστούς, νά πᾶνε λέει, νά ἰδοῦνε καί νά πουλήσουνε, λέει, τήν πέτρα τοῦ σκαντάλου καί νά μοιράσουνε,λέει, τά γρόσα συνεμεταξύ τους τά δυό μοναστήρια,
- . Κι'ἦρθα πηλαλώντας , νά σᾶς δώσω χαμπέρι γιατί ὁ Βοϊβόδας μπορεῖ νἄρθεῖ ἀπ'ὤρα σ'ὤρα ... Νά ξαίρετε τί νά τοῦ πεῖτε .

(Γενική ταραχή)

ΦΛΕΣΣΑΣ- (χαμηλά) Γειά σου, ὀρή 'Αγγέλα' τά κατάφερες '

(Δυνατά)

- Καί τί ἀνακατώνεσαι ἐσύ , ὀρή, στίς ἀντρίκιες δουλειές;

('Η 'Αγγέλα, κοιτάζοντάς τον γλυκά καί λοξά)

ΑΓΓΕΛΑ - 'Εγώ ; 'Εγώ τί ἀνακατώνουμαι ; Δέν εἶμαι γώ βραικιά θαρρεῖς; καί δέ νοιάζουμαι γιά τό ραγιᾶ ; "Εξη μέρες ταξίδι, ἔκανα γιά νἄρθω 'δῶ νά σᾶς φυλάω.

('Ο δοῦλος τοῦ Λόντου, μπαίνει λαχανιασμένος δεξιά)

ΔΟΥΛΟΣ - 'Ο Βοϊβόδας !.. ἔρχεται κατά 'δῶ !..

(Γενική ταραχή, πολλοί κάνουν νά σηκωθοῦν. 'Ο Φλέσσας , προσεχτικά κυριαρχόντας στήν ταραχή)

ΦΛΕΣΣΑΣ- Μή σαλέψει κανείς.

('Ενῶ φορεῖ βιαστικά τή γοῦνα του, στό Νικήτα καί στόν Κεφάλα)

- Τίς κάπες σας ! (Στήν 'Αγγέλα)
- Καί σύ, ὀρή, χάσου ἀπό 'δῶ ! γίνου μπουχός.

('Η 'Αγγέλα, χάνεται ἀπό τήν ἀριστερή πόρτα τοῦ ὀντᾶ)

('Ο Φλέσσας, περνώντας γρήγορα άπό τό λαιμό του τό πετραχεΐλι· στό δοΰλο)

ΦΛΕΣΣΑΣ - Γρήγορα ένα λαγήνι μέ νερό καί μιά φοΰντα πρασινάδα άπό τίς γλάστρες.

(Στούς άλλους πού τόν κοιτάνε σαστισμένοι, ένώ βγάζει τό καλιμαΰχι του κι'ένα σταυρό άπ'τόν κόρφο του)

- Σηκωθεΐτε! Σταυροκοπηθεΐτε! Θά κάνω πώς άγιάζω τή συνέλευσι γιά τό μετόχι τής Ροδιάς ...

(Μπαίνει ό ύπηρέτης μέ τό λαγήνι καί τήν πρασινάδα. 'Ο Φλέσσας βουτάει στό νερό τήν πρασινάδα καί τόν σταυρό· άρχίζει νά ψέλνει)

" Σύ γάρ εΐ ό άγιασμός τών ψυχών καί τών σωμάτων ύμών, Χριστέ ό Θεός, καί σοί τήν δόξαν καί εύχαριστίαν καί προσκύνησιν άναπέμπομεν σύν τώ άνάρχω σου Πατρί καί τώ Παναγίω καί άγαθώ καί ζωοποιώ σου Πνεύματι νΰν καί άεί, καί είς τούς αιώνας τών αιώνων ... άμήν !..

("Ολοι μαζί, σταυροκοπιοΰνται)

ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ 'Αμήν. Μ. 6Β.

('Από τήν έκκλησία κοντά άκούγονται ψαλμωδίες: Κύριε έλέησον !, Κύριε έλέησον !)

('Ο Φλέσσας, άρχίζει τό ράντισμα)

ΦΛΕΣΣΑΣ - Σώσον, Κύριε, τόν λαόν σου.

(Μπαίνει ό Βοϊβόδας· ό Φλέσσας, κάνει πώς δέν τόν βλέπει καί συνεχίζει τό ράντισμα, ραντίζοντας καί τό Βοϊβόδα· συνεχίζει)

- ...καί εύλόγησον τήν κληρονομίαν σου·νίκας τοΐς εύσεβέσι.

ΣΚΗΝΗ Ε΄

ΟΙ ΑΠΑΝΩ ΚΑΙ Ο ΒΟΙΒΟΔΑΣ

ΒΟΙΒΟΔΑΣ - Τί κάνετε ἐδῶ ὀρέ ;

ΦΛΕΣΣΑΣ - (μισοκακόμοιρα) Δέ βλέπεις, ἀγᾶ μου, ἁγιάζομε πρίν ἀρχίσει τό συμβούλιο.

ΒΟΙΒΟΔΑΣ - Καί γιατί ἔχετε συμβούλιο ὀρέ. Γιατ'εἶστε συναγμένοι ἐδῶ πέρα τόσοι δεσποτάδες καί κοτζαμπασῆδες ἀπ'οὖλες τίς ἄκρες τοῦ Μοριᾶ ;

ΦΛΕΣΣΑΣ - Τά δυό τά μοναστήρια, ἀγᾶ μου , ὁ Ταξιάρχης καί τό Μέγα Σπήλαιο.

ΒΟΙΒΟΔΑΣ - (ἀπότομα) Δέ ρώτησα ἐσένα ὀρέ !.. ἐσένα δέ σέ ξαίρω, πρώτη βολά σέ βλέπω. 'Εγώ ρωτάω τό Λόντο, πού τόν ξαίρω καί μέ ξαίρει.

ΛΟΝΤΟΣ - 'Ο Ταξιάρχης καί τό Μέγα Σπήλαιο ἀγᾶ μου ἔχουνε μιά παληά διαφορά γιά τά βαγκούφια τῆς Ροδιᾶς καί τρώγονται χρόνια τώρα τά δυό τά μοναστήρια κι'ἀπ'τόν Πατρίκ - Χανέ, μᾶς πρόσταξαν νά ἰδοῦμε πῶς θά τά πουλήσουμε, νά τούς μοιράσουμε τά γρόσσα, νά πάψει ὁ φαγωμός,.

('Ο Βοϊβόδας, κοιτάζοντας στά μάτια τό Λόντο)

ΒΟΙΒΟΔΑΣ - Οιλέδιρ, ὀρέ ;

(Στούς ἄλλους)

- Οιλέδιρ δεσποτάδες καί κοτζαμπασῆδες ;

ΛΟΝΤΟΣ - Οϊλέδιρ.

("Ολοι ξαναλένε σέ διάφορους τόνους τίς ἴδιες λέξεις: Οϊλέδιρ 'Αγᾶ μου ... Οϊλέδιρ, Οϊλέδιρ)

('Ο Βοϊβόδας, κάπως καθησυχασμένος)

ΒΟΙΒΟΔΑΣ - 'Ινσαλάχ.

(Μ'ἔξαφνη ἀνησυχία στό Δικαῖο)

- Καί σύ, ὀρέ παπᾶ, τί χαλεύεις ἐδῶ ;... κι'ἀπό ποῦ ἦρθες ;

ΦΛΕΣΣΑΣ - 'Απ'τόν Πατρίκ - Χανέ, ἀγᾶ μου, σταλμένος ἔξαρχος γιά τούτη τή δουλειά.

ΒΟΙΒΟΔΑΣ - Οἶλέδιρ, ὀρέ ;

ΦΛΕΣΣΑΣ - Οϊλέδιρ ἀγᾶ μου.

("Ολοι μαζύ ξαναλένε τό ἴδιο: Οϊλέδιρ, ἀγᾶ μου:Οϊλέδιρ, Οϊλέδιρ)

ΛΟΝΤΟΣ - Δέ θέλεις νά κάτσεις, ἀγᾶ μου, ν'ἀκούσεις ἀτός σου τίς ὁμιλίες μας ;

ΒΟΙΒΟΔΑΣ - "Οχι, θά πααίνω· μιά κουβέντα θά σᾶς πῶ μονάχα· εἶναι λίγος καιρός π'ἀκούγονται πολλά ...

ΓΕΡΜΑΝΟΣ - Αὐτά εἶναι ἀπό τά Γιάννενα ἀγᾶ μου... Τά λέει ὁ 'Αλῆ Πασᾶς, γιά νά γελάσει τή βασιλεία, νά κρατάει τό σεφέρι στό Μοριά καί νά μήν τό ρίξει ἀπάνω του ...

ΒΟΙΒΟΔΑΣ - Δέν τά ξαίρω γώ αὐτά. Τηρᾶτε καλά τί φτιάνετε. 'Ο Πολυχρονεμένος μας Σουλτᾶνος εἶναι σάν τόν 'Αλλάχ· κανένας δέν τόν βλέπει μά τό σπαθί του φτάνει σάν ἀστροπελέκι ὡς τήν ἄκρια τῆς γῆς ... αὐτό μονάχα!

(Βγαίνει ἀπ'ὅπου μπῆκε)

ΣΚΗΝΗ Ζ΄

ΟΙ ΑΠΑΝΩ ΧΩΡΙΣ ΤΟΝ ΒΟΙΒΟΔΑ

(῾Ο Φλέσσας, συνεχίζοντας τάχα τόν ἁγιασμό)

ΦΛΕΣΣΑΣ - Σῶσον Κύριε τόν λαόν σου καί εὐλόγησον τήν κληρονομίαν σου νίκας τοῖς εὐσεβέσι.

(᾽Αφήνει τό λαγήνι, βάζει τόν σταυρό στόν κόρφο του, βγάζει γοργά τό πετραχεῖλι τό διπλώνει)

ΧΑΡΑΛΑΜ - Δέ μάρεσαν τά μοῦτρα του τήν ὥρα ποὔφυγε.

ΑΣ.ΖΑΙΜ - Γεμάτα φοβέρα ἦταν τά λόγια του...

(῾Ο Φλέσσας, κόβοντας ἀπότομα τήν κουβέντα ὁρμητικά)

ΦΛΕΣΣΑΣ - ῎Ας ἦταν ὅτι θέλει καί τά μοῦτρα του κι᾽οἱ στοχασμοί του! ᾽Εμεῖς, τή δουλειά μας ! (Στόν Φραντζῆ)

- ῞Οταν εἶπες πρίν μπεῖ ὁ Βοϊβόδας, πῶς πρέπει τό συμβούλιο νά κρίνει τάς προτάσεις μου μωράς καί ἀπηλπισμένας δέ σκέφτηκες πῶς αὐτές εἶναι οἱ ἀποφάσεις τῆς ἀνωτάτης ἀρχῆς, τῆς ἑταιρίας τοῦ ἴδιου τοῦ ῾Υψηλάντη; Διαβάστε τά χαρτιά πού σᾶς ἔγραφε καί θά τό δεῖτε.

ΑΜ.ΦΡΑΝΤ- Τά διαβάσαμε, τά ξαίρουμε ἀπόξω. Τίποτα δέ μᾶς λέει σέ τοῦτα γιά ρούσσικη βοήθεια, στά πρίν ὅμως ὅλο γι᾽αὐτή μᾶς μίλαγε.

(Τραβάει ἕνα χαρτί ἀπ᾽τόν κόρφο του καί τό διαβάζει δυνατά)

- ᾽Εζητήθη ... ῞Οθεν ἔδει ἡ δέουσα βοήθεια καί ἐχορηγήθη ἀφθόνως ..." αὐτά μᾶς ἔγραφε.

ΠΡΟΚΟΠΙ --- Γιατί τώρα μᾶς λέει πῶς πρέπει νά νικήσουμε μονάχοι τόν ξεσηκωμό ;

ΘΕΟΧΑΡΟΠ. - Πῶς μποροῦμε νά μπιστευτοῦμε σέ πρόσωπα πού τή μιά μᾶς λένε τοῦτο, τήν ἄλλη μᾶς λένε ἄλλο καί δέν ἔχουνε καμμιά σειρά στό στοχασμό τους ;

('Ο Φλέσσας, μέ χειμαρρώδικη ὁρμή)

ΦΛΕΣΣΑΣ - Τί είν'αὐτά πού κάθεστε καί τσαμπουνᾶτε! 'Ο ἴδιος ὁ Τσάρος εἶναι κεφαλή στόν ἀγῶνα κι'ἀπόδειξη πώς ἄφησε τόν 'Υψηλάντη, ἄνθρωπο δικό του, τοῦ παλατιοῦ του, νά πάρει τήν ἀρχή τῆς ἑταιρίας ... Ρούσσικες στρατιές, μιλλιούνια, τήν ὥρα τούτη πού μιλᾶμε εἶναι παραταγμένες στόν Προῦθο· στήν Ὕδρα, φτάσανε κιόλας τρεῖς χιλιάδες ντουφέκια, τρακόσια βαρέλια μπαρούτι, τρακόσια σπαθιά κι'ἑξακόσιες χιλιάδες γρόσσα μετρητά. Τρίδιπλα καί τετράδιπλα φτάνουνε ὅπου καί νᾶναι γιά τό Μοριά.

- Κι'ὁ Πρίγκηπας δέ θά κατέβη ἔρημος καί μονάχος, μέ σεφέρι θἄρθει καί χρυσάφι!

(Σ'ὅλο τό διάστημα πού μιλεῖ, μουρμοῦρα, καγχασμοί, ἀποδοκιμασίες, ἡ φράση του κυριαρχεῖ πάντα τήν ταραγμένη συνέλευση)

('Ο Θεοχαρόπουλος, σηκώνεται κόβοντας τόν 'Αρχιμανδρίτη Δικαῖο)

ΘΕΟΧΑΡΟΠ. - Ὅσα εἶπε ὁ 'Αρχιμανδρίτης Δικαῖος, εἶναι ἄστατα, ἀπελπισμένα, στασιαστικά, ἰδιοτελῆ καί σχεδόν μπερμπάντικα· ἄν βάζαμε βάση σέ τέτοια πράματα, θά παίρναμε χωρίς ἄλλο τό Ἔθνος στό λαιμό μας καί θἄπεφτε στό κεφάλι μας τό αἰώνιο ἀνάθεμα !

ΧΡΙΣΤΙΑΝ - Ὅπως καί μοναχοί σας τό καταλαβαίνετε ἀπ'ὅσα εἶπε, τίποτε δέν εἶναι θετικό καί σίγουρο, γιά ἕνα ἔργο τόσο μεγάλο καί δύσκολο.

(Γενική ἐπιδοκιμασία· κάθεται στή θέση του. 'Ο Γερμανός ὄρθιος κρατώντας ἕνα χαρτί στό χέρι του)

ΓΕΡΜΑΝΟΣ - 'Αρχιμανδρῖτα Δικαῖε, ἡ συνέλευσις δέν ζητεῖ ἀπό σένα λόγους παχεῖς, ἀλλ'ἀποκρίσεις συντόμους καί θετικάς πρός τάς ἐρωτήσεις, ὅπου ἔχω τήν ἐντολήν νά σοῦ προβάλω· ἄκουσε μίαν πρός μίαν καί ἀποκρίθητι: Εἶναι σύμ - φωνον ἅπαν τό γένος εἰς τόν προκείμενον ἀγῶνα καί συνυπακούεται ;

ΦΛΕΣΣΑΣ - (σταθερά) Ναί ... Ἡ 'Εταιρία εἶναι ἁπλωμένη ὁλοῦθε.

ΓΕΡΜΑΝΟΣ - (Τό ἴδιο) 'Η 'Εταιρία, δέν εἶναι ἅπαν τό "Εθνος, 'Αρχιμανδρῖτα Δικαῖε ! "Εχετε τήν γνώμην τῆς Μακεδονίας, τῆς 'Ηπείρου, τῆς Θεσσαλίας, τῆς Ρούμελης, τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου, τῆς Κρήτης ; Φανερώσατέ τήν εἰς τήν συνέλευσιν.

- "Αν ὅμως δέν τήν ἔχετε πῶς τολμᾶτε εἰς ἀποφάσεις αἱ ὁποῖαι θά εἶχον ἐπακόλουθα ὡς πρός τήν τύχην αὐτῶν;

ΦΛΕΣΣΑΣ - (σταθερά) "Ολο τό "Εθνος, σύσωμο, ποθεῖ τή λεφτεριά του,

ΓΕΡΜΑΝΟΣ - Γνωστόν τοῦτο· ἔχετε ὅμως γνώμην ὅλου τοῦ "Εθνους, ὅτι ὁ ἀγών ἀνάγκη νά κινηθεῖ ;, καί νά κινηθεῖ τώρα ; Φανερώσατε την εἰς τήν συνέλευσιν!

ΦΛΕΣΣΑΣ - (σταθερά) 'Ολοῦθε, ὅπου Γραικοί, ἀρτζουάλια σκεπάζονται μέ χιλιάδες ὑπογραφές γιά τόν ἱερό σκοπό μας καί τόν 'Υψηλάντη.

ΓΕΡΜΑΝΟΣ - Φανέρωσέ μας μίαν ἀπό αὐτές τίς ἀναφορές !

ΦΛΕΣΣΑΣ - "Εχω ἕνα σωρό κοντά μου· ἅμα ρθοῦν τά πράματά μου ἀπό τήν "Υδρα θά σᾶς δείξω.

(Θόρυβος χάχανα.)

ΓΕΡΜΑΝΟΣ - Ἔρχομαι εἰς ἄλλο κεφάλαιον : Τίς ἡ δύναμις τοῦ Ἔθνους; Καί εἶναι ἀρκετή εἰς τόν σκοπόν ;

ΦΛΕΣΣΑΣ - Μή μέ ρωτᾶς ἐμένα· ρώτα τά βουνά καί τά λαγκάδια· ρώτα τήν κλεφτουριά, πού τρακόσια χρόνια τώρα μετά τό πέσιμο τῆς Πόλης, μάχεται στά βουνά τόν τύραννο· αὐτήνα νά ρωτήσεις δέσποτα Γερμανέ, κι'ἀκόμα τούς Σουλιῶτες, πού βαστάξανε τόν πόλεμο, χρόνια καί χρόνια· ἄν τόσοι λίγοι ἀποκοτήσανε τέτοια μεγάλα ἔργα, πού τράνταξαν τόν τύραννο, δέν πρέπει νά ἐλπίζει τό Ἔθνος ὁλάκερο , σέ μεγαλύτερα, ὅταν ξεσηκωθεῖ ; Δέν τηρᾶτε τόν 'Αλῆ Πασᾶ πούχει σηκώσει κεφάλι στό Σουλτᾶνο ;

('Ο Γερμανός, τόν κόβει ἀπότομα σέ μεγάλη ἔξαψη)

ΓΕΡΜΑΝΟΣ - Ἔχει καί κινεῖ στρατούς αὐτός ! Ποῦ εἶναι ἡ δική μας ἑτοιμασία ; ποῦ τά ἐφόδια; ποῦ τά ἅρματα ; ποῦ χρήματα ; ποῦ στρατός πεπαιδευμένος ; ποῦ στόλος ἐφοδιασμένος; ποῖον ἀρχηγόν ἔχομεν ἐδῶ εἰς τήν Πελοπόννησον διά νά ἀντιπαλαίσῃ τό τρομερότατον θηρίον τῆς 'Οθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας εἰς περίστασιν μιᾶς ἐποχῆς καί στιγμῆς ἀπελπισίας ; Οἱ λαοί μας εἶναι ὄχι μόνον ἄοπλοι, ἀλλά καί ἄπειροι τῆς ὁπλοφορίας, οὐδέ κἄν γνωρίζοντες πῶς γεμίζονται τά ὅπλα !

ΦΛΕΣΣΑΣ - Ἄν οἱ λαοί δέν ὁπλοφορήσουν , δέσποτα Γερμανέ, πῶς θά μάθουν νά γεμίζουνε τά ὅπλα ; Κι'ἄν δέν πολεμήσουνε πῶς θά λάβουν πεῖραν πολεμικήν ; Κι'ἄν δέν γίνουνε στρατοί καί πόλεμοι, πῶς θά φυτρώσουνε στρατηγοί ; Ἄν καρτερᾶτε, ὀρέ, ὁ ραγιᾶς νά βγεῖ πολεμικός ἀπό τόν ὕπνο τῆς σκλαβιᾶς του, πέστε κάλλιο πῶς δέ στέργετε τή λεφτεριά, οὔτε τόν ἀγῶνα στ'ὄνομά της !...

ΓΕΡΜΑΝΟΣ - Ἄφησε τούς παχεῖς λόγους! Γνωρίζω τό αἴτον τῆς βιᾶς σου· ἅρπαξ , ἀπατεών καί ἐξωλέστατος ὡς εἶσαι, ὠθεῖς τά πράγματα εἰς ταραχήν, προσμένων νά πλουτίσεις ἀπό λάφυρά!

('Ο Φλέσσας, ἄγριο μέ τό χέρι στό κοντοχάντζαρο)

ΦΛΕΣΣΑΣ - Γιά μένανε αὐτά τά λόγια ;

(Κάνει νά ὁρμήση. 'Ο Νικήτας καί ὁ Κεφάλας, πέφτουνε στή μέση, ὅπως καί μερικοί κοτζαμπάσηδες)

ΝΙΚΗΤΑΣ - Ὅποιος τόν ἀγγίξει χάθηκε !

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ- Γιά τὄνομα τοῦ Θεοῦ· βάλτε μέ νοῦ σας πῶς ὄξω ἀπ'αὐτή τήν πόρτα στέκει ὁ τύραννος.

(Γενική σιωπή)

('Ο Φλέσσας, μέ μιά ματιά ἀποδιώχνει τόν Νικήτα καί τόν Κεφάλα πού ἀποτραβιοῦνται στήν ἄκρη δεξιά, ἀργά καί ἥσυχα στό Γερμανό)

ΦΛΕΣΣΑΣ - Στίς βρισιές σου δέ θ'ἀποκριθῶ: Ἕνα λόγο θά πῶ σέ ὅλους. Βάλτε το καλά μές τό μυαλό σας, χωρίς δικά μας ἅρματα, ὅσο μεγάλη κι'ἄν ἥτανε ἡ ρούσσικη βοήθεια, δέ θά φελοῦσε τίποτα. Ποιοί θέλετε ν'ἁρματωθοῦνε καί νά ριχτοῦνε στόν ἀγῶνα πρῶτοι, ἄν ὄχι ἐμεῖς ; Στή Ρούμελη πᾶνε κι'ἔρχονται στρατοί σουλτανικοί γιά τόν 'Αλῆ Πασᾶ,.

- Πῶς θά κουνηθοῦν οἱ Ρουμελιῶτες ; Τήν ὥρα τούτη ὁ Μοριᾶς , εἶναι μοναχαλαφρωμένος, αὐτός μπορεῖ νά κουνηθεῖ καί θά κουνηθεῖ, θέτε δέ θέτε ! Χίλιοι παλιοαρβανιτάδες τόν φυλᾶνε . Θά τούς χτυπήσω μοναχός μου· ἔχω προσταγές ρητές καί νά τίς ἀψηφήσω δέν μπορῶ. Χίλιους Πισινοχωρῖτες καί Σαμπαζῶτες μιστοφόρους θά πάρω κι'ἄλλους τόσους Μανιάτες καί θά κάμω τήν ἐπανάσταση, ὅπως ἔχω προσταχτεῖ.

('Ο Φλέσσας, σηκώνοντας ἄξαφνα τή φωνή του· ἀργά καί σά νά φοβερίζει)

ΦΛΕΣΣΑΣ - Καί τότες ὅποιους οἱ 'Αγάδες βρίσκουνε ξαρμάτωτους ἄς τούς κρεμᾶνε· κι'ἄς καῖνε τά χωριά τους κι'ἄς παίρνουνε τό βιός τους, καί τίς γυναῖκες τους.

(Στόν Νικήτα καί στόν Κεφάλα)

- Πᾶμε !!

Μ7- Ε ΚΑΜΠΑΜΕΝΤΟ

ΕΙΚΟΝΑ ΕΒΔΟΜΗ

Νύχτα σέ μιά κάμαρα τοῦ ἀρχοντικοῦ τῶν Ντεληγιανναίων στά Λαγκάδια· ἕνα λυχνάρι μπρούτζινο, πλύφωτο φωτίζει ἕνα τραπέζι ποὔχει πάνω λίγα χαρτιά καί μιά μετάλλινη μακρουλή καλαμαριά. Κοντά στό τραπέζι κάθονται ἡ 'Αγγέλα καί ἀπ'τήν ἄλλη μεριά ὁ Φλέσσας ὀρθός.

ΣΚΗΝΗ Α!

ΦΛΕΣΣΑΣ - ΑΓΓΕΛΑ

ΦΛΕΣΣΑΣ - Μιά χαρά τά καταφέρνεις, ὀρή 'Αγγέλα! κάνεις τόν κατάσκοπο, τόν ταχυδρόμο, τό καραούλι· ἀκόμα καί τόν παληκαρά! Ἄν τὤξαιρα πώς εἶσαι τόσο ἄξια δέ θά χάλαγα τό μυαλό μου νά βρίσκω ἄλλους ... Θάλεγα στήν 'Εταιρία νά σέ βάλει πρῶτον ἀπόστολο μέσα στό Μοριά ...

ΑΓΓΕΛΑ - Μή μ'ἀνακατώνεις ἐμένα μ''Εταιρίες ! 'Εγώ γιά σένα τά φτιάνω οὖλα τοῦτα· ἐσύ μ'ἔκανες νά νοιάζουμαι τό ραγιᾶ καί νά ποθῶ τή λεφτεριά του ...

ΦΛΕΣΣΑΣ - (Γελαστά) Μονάχα πού μ'ἔχεις ἔτσι ἀπό κοντά ... καί ξεφυτρώνεις ἄξαφνα ἐκεῖ πού κανείς δέ σέ προσμένει...

ΑΓΓΕΛΑ - (παραπονιάρικα) Δέν ἔκανα καλά νάρθῶ δῶ πέρα ;

ΦΛΕΣΣΑΣ - Δέ σοὖχα πεῖ νά μοὔρθεις στά Λαγκάδια· εἴπαμε ν'ἀνταμωθοῦμε στήν Πολιανή ... Καί καλά ' ἦρθες στά Λαγκάδια· μοῦ μπαίνεις κι'ἐδῶ μέσα στ'ἀρχοντικό τῶν Ντεληγιανναίων, κι' εἶναι πού λείπει ὁ Κανέλλος ἀλλοιῶς τί θἄλεγε νά σέβλεπε δῶ πέρα ;

ΑΓΓΕΛΑ - Δέν πᾶν νἄλεγε κι'αὐτός καί οὖλοι ! (ζεστά) Τόσα χρόνια σέ καρτεροῦσα μέ λαχτάρα· καί τώρα ποὔρθες θά σέ στερηθῶ ; Δέ σέ χορταίνουνε τά μάτια μου· σέ χαίρουμαι - πῶς νά στό πῶ· σ'ἔχω καμάρι ! Μονάχα πού μέ ξεχνᾶς 'εμένα κι'ἀφήνεις νά σέ κοιτᾶνε κι'ἄλλες.

('Ο Φλέσσας, ἀπότομα προστακτικά)

ΦΛΕΣΣΑΣ - Ἄσε αὐτές τίς κουβέντες τώρα, καί μιά κι'ἦρθες, πρόσεξε τί θά σοῦ πῶ.

(Βγάζει ἀπ'τόν κόρφο του ἕνα σακουλάκι γεμάτο παράδες)

- Νά, πάρε αὐτά !

(Τά βάζει στό τραπέζι μπροστά της)

- Εἶναι δέκα χιλιάδες γρόσσα· θά τά κρύψεις ἀπάνω σου, κι ξαίρεις ...

ΑΓΓΕΛΑ - Τίνος θά τά δόκω ;

ΦΛΕΣΣΑΣ - Τοῦ Νικήτα. Ναί καί τούτη τή γραφή, ποὔχω τοιμασμένη.

(Παίρνει ἀπ'τό τραπέζι ἕνα γράμμα σφραγισμένο μέ βουλοκέρι)

- Κι'ἔχε κακομοίρα μου τά μάτια σου ὄχι τέσσερα, μά δεκατέσσερα μή λάχει καί σοῦ παραπέσει. (Χαμηλά)

- Ξαίρεις τίς λέω μέσα ; ' Ακου το γιά καλό καί γιά κακό. Θά κατεβεῖ στή Μάνη μέ διακόσους· μ'ἄλογα καί

- μουλάρια, καί θά τραβήξει ολόϊσια γιά τόν 'Αλμυρό. Θά ίδεί άραγμένο τό καράβι - νά τοῦ πεῖς - μέ τά μπαρούτια καί τό μολύβι πού μᾶς στέλνουν οἱ 'Αϊβαλιῶτες κι'οἱ Σμυρναπιοί· νά συναγροικηθεῖ μέ τό Μέξη, τόν καπετάνιο, νύχτα θά ξεφορτώσουνε. Τό κάθε παλληκάρι θά πάρει στόν ὦμο του άπόνα βαρελάκι μπαρούτι τῶν δώδεκα όκάδων· καί τό μολύβι, θά τό φορτώσουνε στά ζωντανά!

ΑΓΓΕΛΑ - Κατάλαβα· καί θ'άνεβοῦμε κατά δῶ.

ΦΛΕΣΣΑΣ - (άπότομα) Δέν κατάλαβες τίποτα. Θά τραβήξουνε - πές γιά τήν Καλαμάτα· θά κολλήσουνε στό βουνό. Θ'άνεβοῦνε στό Μοναστῆρι τοῦ προφήτη 'Ηλιᾶ.

(μ'ἄγριο γέλιο)

- "Ηθελα νάξαιρα τί ὄνειρο θά δεῖ κείνει τή νύχτα ὁ Βοϊβόδας, ὁ Σουλεϊμάν, ὁ 'Αρναούτογλους !.. (στήν 'Αγγέλα)

- Νά πεῖς στόν 'Ηλία, πῶς ἅμα φτάσουν ὄξω άπ'τό χωριό,άπ' τίς Καμάρες, στή μεγάλη πηγάδα, θά σκάσει κάτω ἕνα άπό τά βαρέλια, ν'άνοίξουνε οἱ ντούγιες, νά χυθεῖ τό μπαρούτι· καί θά τ'άφήσει οὖλα έκεῖ.

ΑΓΓΕΛΑ - (μ'ἔκπληξη) Γιατί ;

('Ο Φλέσσας, μ'ἄγριο χαμόγελο)

ΦΛΕΣΣΑΣ - Οἱ Τοῦρκοι, θά πᾶνε τό πρωί νά ποτίσουνε τά ἄλογά τους. Θά τό ίδοῦνε καί θά τούς φᾶνε τά μαῦρα φίδια· ὁ τόπος θά βουίξει· θά ύποψιαστοῦνε οὔλους τούς Μανιάτες· θά τά βάνουνε μέ έαύτους· κι'άν τούς άρέσει ὕστερα ἄς μήν πιάσουν τ'ἄρματα !

ΑΓΓΕΛΑ - Ποῦ πᾶς καί τά σοφίζεσαι ...

ΦΛΕΣΣΑΣ - Καί τώρα τράβα : καλή άντάμωση κι'ὁ Θεός κοντά σου !..

ΑΓΓΕΛΑ - (Σηκώνεται) Μέ διώχνεις ;

ΦΛΕΣΣΑΣ - Ναί· προσμένω τό φυτήλι.

ΑΓΓΕΛΑ - Τό φυτήλι ; ποιό φυτήλι ;

ΦΛΕΣΣΑΣ - 'Ο Μοριάς τούτη τήν ώρα, εἶναι λαγοῦμι γεμᾶτο μέ μπαρούτι· δέν τοῦ λείπει παρά τό φυτήλι γιά νά τόν τινάξει στόν ἀγέρα.

ΑΓΓΕΛΑ - Καί ποιός εἶναι τό φυτήλι ;

ΦΛΕΣΣΑΣ - 'Ο Νικόλας ὁ Σολιώτης.

ΑΓΓΕΛΑ - Σολιώτης; Ποιός εἶν'αὐτός ;

ΦΛΕΣΣΑΣ - Εἶναι μεζιλντζῆς· συντροφεύγει τήν πόστα· γυρίζει ὁλοῦθε λέφτερος κι'ἁρματωμένος· ἀνακατώνεται μέ τούς ἀνθρώπους τῆς ἐξουσίας· ἔχει οὖλα τά θάρρητα μέ δαύτους· ξαίρει κάθε φορά τί θά κάνουν.

ΑΓΓΕΛΑ - Καί λές πῶς θἆταν πρόθυμος ;

ΦΛΕΣΣΑΣ - Δέν εἶναι ἄλλος ἀπό δαῦτον· λεβέντης, παλλικαρᾶς καί φιλικός.

('Ακούγεται χτύπος στήν πόρτα)

- Αὐτός εἶναι ...

('Η 'Αγγέλα, τοῦ δίνει τό χέρι μέ μεγάλη συγκίνηση)

ΑΓΓΕΛΑ - Ἔχε γειά· καί τήρα νά μοῦ φυλᾶς τό Φλέσσα.

ΦΛΕΣΣΑΣ - Ὥρα καλή! Νά γίνουν οὖλα ὅπως σοὖπα · κι'ἅμα θά ξανασμίξουμε νά δόσει ὁ παντοδύναμος τό χῶμα τοῦτο νἆναι λέφτερο.

('Η 'Αγγέλα, φεύγει ἀριστερά. 'Ο Φλέσσας ἀνοίγει τή δεξιά πόρτα)

- Ἔλα Νικόλα !

ΣΚΗΝΗ Β΄

ΦΛΕΣΣΑΣ ΣΟΛΙΩΤΗΣ

Μπαίνει ὁ Σολιώτης· νέο παλληκάρι μέ τσάντα ταχυδρόμου πού κρέμεται ἀπ' τό δεξί του ὦμο στό ἀριστερό πλευρό· εἶναι ἁρματωμένος· κρατᾶ ἕνα φανάρι γιά τόν δρόμο πού τ'ἄφηκε μπαίνοντας.

ΣΟΛΙΩΤΗΣ - (μπαίνοντας) Στίς προσταγές σου· δέν πιστεύω ν'ἄργησα· ἤμουνα μέ τό Χασάν- 'Αγᾶ καί χασομέρησα κομμάτι ὥσπου νά τοῦ ξεφύγω, καί νά γλυστρήσω κατά δῶ.

ΦΛΕΣΣΑΣ - Ἔχεις καρδιά, ὀρέ Νικόλα ;

ΣΟΛΙΩΤΗΣ - 'Εγώ τί ξαίρω· ἡ ἀφεντιά σου θά τό δεῖ.

ΦΛΕΣΣΑΣ - Θέλω νά πῶ, εἶσαι ἕτοιμος νά δείξεις ὀρέ, πῶς δέν ἔχεις βγάλει ἄδικα τὄνομα ποὔχεις στήν ἑταιρία ;

ΣΟΛΙΩΤΗΣ - Ξαίρω γώ ; 'Η ἀφεντιά σου ἄς προσέξει.

ΦΛΕΣΣΑΣ - Κάτσε.

('Ο Σολιώτης, κάθεται)

- 'Ο Γενικός ἔφορος τῆς 'Αρχῆς, ἔχει βάνει προθεσμία γιά τόν ξεσηκωμό: εἰκοσιπέντε τοῦ Μάρτη · καί τοῦτοι δῶ τηρᾶνε νά τό τραβήξουνε ὅσο μποροῦνε :" παρελθέτω ἀπ'ἐμοῦ τό ποτήριον τοῦτο !.." Κατάλαβες ; Καί φοβᾶμαι μή μοῦ στραβώσοην τή δουλειά !..

ΣΟΛΙΩΤΗΣ - Καί ποιός τούς ἀκούει ; Ἄν θέλει ἡ ἀφεντιά σου νά τό βροντήξουμε ἔγινε κιόλας ! Ἔχω παλληκάρια ἕνα κι'ἕνα.

ΦΛΕΣΣΑΣ - Γιά πές μου πῶς θά κάμεις.

ΣΟΛΙΩΤΗΣ - Κατά τίς εἴκοσι μέ εἰκοσιπέντε βγαίνουνε στά χωριά οἱ γύφτοι τους γιά νά πάρ ουνε ἀπ'τούς ραγιάδες τό χαράτσι·

78

- θά τούς βάλω στό ντουφέκι · κλάψε με μάνα κλάψε με· κι'ἔτσι ἅμα τό ματώσουμε 'μεῖς, ἅς πάνε αὐτοί νά τά ξεδιαλύνουμε μέ τόν Καϊμακάμη.

ΦΛΕΣΣΑΣ - Νά ζήσεις ὀρέ Νικόλα.

ΣΟΛΙΩΤΗΣ - Τώρα ἡ ἀφεντιά σοῦ νά τηράξεις πῶς θά μιλήσεις τοῦ Κανέλλου· γιατί βλέπεις ὁ Καϊμακάμης ἔκραξε τό Θόδωρο Ντεληγιάννη στή Ντρομπολιτσᾶ.

('Ο Φλέσσας, δυσάρεστα, ξαφνιασμένος)

ΦΛΕΣΣΑΣ - Τί λές ὀρέ ! Καί δέ μοῦ κραίνεις τόση ὥρα · πότε τόν ἔκραξε ;

ΣΟΛΙΩΤΗΣ - (σκεφτικός) Ἄσκημη δουλειά, μπορεῖ νά τόν κρα[illegible]

ΣΟΛΙΩΤΗΣ - Καί βέβαια· καί τότες ὁ Κανέλλος θἄναι δύσκολο νά κι-νηθεῖ. Θά φοβᾶται - καί μέ τό δίκιο του - νά μή χάσει τόν ἀδερφό του. (ἀφουγκράζεται)

- Ἄλογο ! σήκω ἀκούω ἄλογο ! αὐτός θἄναι ...

ΦΛΕΣΣΑΣ - (τό ἴδιο) Ἄσκημη ... Ἄσκημη δουλειά !..

ΣΚΗΝΗ Γ!

ΟΙ ΑΠΑΝΩ - ΚΑΝΕΛΛΟΣ ΝΤΕΛΗΓΙΑΝΝΗΣ

ΚΑΝΕΛΛΟΣ - (μπαίνοντας ζωηρά ἀπ'ἀριστερά, στό Φλέσσα ἀνοίγοντα[illegible] τήν ἀγκαλιά του)

- 'Αδελφέ μου νά σέ φιλήσω ! (φιλιοῦνται)

- 'Ο ἐρχομός σου μέ χαροποίησε περισσότερο κι'ἀπ'τοῦ Κολοκοτρώνη στή Μάνη. (στό Σολιώτη)

- Γειά σου ὀρέ Σολιώτη.

ΣΟΛΙΩΤΗΣ - Καλησπέρα τῆς ἀφεντιᾶς σου.

ΦΛΕΣΣΑΣ - Πρέπει νά σ'εὐχαριστήσω ἀδέλφι μου καί σένα καί τό σόϊ σου γιά τά πληρεξούσια πού μοῦ στείλατε στό 'Ισμαΐλι' δέν ξαίρεις πόσο χρήσιμα μοῦ στάθηκαν.

ΚΑΝΕΛΛΟΣ - Μόνο πού φτάνεις στά Λαγκάδια μιάν ὥρα σκοτεινή γιά μᾶς.

ΦΛΕΣΣΑΣ - Καρδιά Κανέλλο! Τό διαμάντι θέλει γυαλί! καί τό παλλικάρι κάτι τέτοιες ὧρες γιά νά δοκιμαστεῖ. Ἦρθα νά σοῦ μιλήσω.

ΚΑΝΕΛΛΟΣ - Ξαίρω τί θά μοῦ πεῖς : 'Ο Φωτάκος πέρασε - δέν εἶναι δυό μέρες, ἀπό δῶ - καί μᾶς τά εἶπε οὖλα' μᾶς εἶπε καί τήν ἡμέρα τοῦ ξεσηκωμοῦ ... Μά βλέπεις οἱ 'Αγάδες δέν κοιμοῦνται' καί σήμερα μᾶς ἦρθε ὁ σφόντυλος' ἀπάνω πού τρώγαμε φωμί μέ τόν ἀδελφό μου τόν Θόδωρο, νά σου! φτάνει μαχσούς μέ μιά γραφή τοῦ Οἰκονόμου Παπαλέξη' ν'ἀνεβεῖ λέει στήν Ντρομπολιτσᾶ δίχως ἀναβολή γιατί ἀλλοιώτικα θάστελνε λέει, ὁ Βαλῆς καβάσηδες νάτονε πιάσουνε, καί νά τόν πᾶν 'δεμένο καί τότε λέει, ἄς φανταστεῖ τ'ἀποτελέσματα.

- Ἔτσι σηκωθήκαμε μέ τό φαί στό στόμα' ἀπό δαῦτονε γυρίζω' τόν ξεπροβόδιδα ὥς πέρα, ὡς τό μῦλο .

ΦΛΕΣΣΑΣ - Τό γένος ἔχει ἀπάνω σου στυλωμένα τήν ὥρα τούτη τά μάτια του, νά ἰδεῖ τί θά κάνεις.

ΚΑΝΕΛΛΟΣ - Δέν ἔχω χρεία οὔτε νά μέ ψυχώσεις, Παπαφλέσσα, οὔτε νά μ'ἀνάψεις τό μῖσος στήν σκλαβιά' θά κάτσεις ἀπόψε στά Λαγκάδια' θά σέ πάω στήν κάμαρη τοῦ μακαρίτη τοῦ πατέρα μας θά σοῦ δείξω πάνω ἀπ'τό κρεββάτι του τό αἷματα πού τινάχτηκαν στόν τοῖχο, ἄμα τοῦ παίρναν τό κεφάλι, γιατί ἀπ'τά βαθειά του γηρατειά, οὔτε νά σαλέ-

- φει δέν μπορούσε· δέν τάχουμε παστρέψει καί δέ θά τά παστρέψουμε παρά μονάχα τήν ἡμέρα πού θά γδικηθοῦμε γιά τό θάνατό του· νοιώθεις τό λοιπόν πῶς τήν καρτερούσαμε μιά τέτοια μέρα· καί νάτην !.. ἦρθε !.. καί πῶς μέ βρίσκει· μέ δεμένα χέρια· τρία μου ἀδέρφια στά νύχια τοῦ τυράννου· ὁ 'Αναγνώστης κι'ὁ Νικόλας βεκίληδες στήν Πόλη· κι'ὁ Θόδωρος, τώρα, ρεέμι στή Ντρομπολιτσᾶ, τήρα νά δεῖς ἡ τύχη πῶς ἔφερε τά πράμματα ...

ΦΛΕΣΣΑΣ - "Ακου μιάν ἱστορία ὀρέ Κανέλλο · ξαίρεις πῶς ἡ ἑταιρία ἔλαβε χρεία νά σκοτώσει ἀκόμα κάποιους ἑταίρους πού τήν ἔκαναν νά κιντυνέψει μέσα σ'αὐτούς - τό ξαίρεις - ἦτανε κι'ἐκεῖνος ὁ μακαρίτης ὁ Γαλάτης. Αὐτός λοιπόν, εἶχε ἕναν ἀδερφό ἀρχιμανδρίτη ψηλά στό Γιάσι, τόν Εὐστάθιο - - καλή του ὥρα.

- 'Ετοῦτος μαθαίνοντας τό σκοτωμό τοῦ ἀδερφοῦ του, πού τόν ἀγάπαγε ὅσο τίποτις στόν κόσμο, κλαίει, φωνάζει καί φοβερίζει μέ χίλια δυό κακά στήν 'Εταιρία· τρέχω στό Γιάσι: βρίσκω ἕναν Εὐστάθιο θεόζουρλο· τοῦ λέω τήν ἀλήθεια· ἀκούει οὖλα τά καθέκαστα καί μέσα σ'ἀναφυλλητά μοῦ λέει : 'Αφοῦ ἦτανε γιά τό καλό τοῦ γένους ἄς εἶσαστε συγχωρεμένοι.

ΚΑΝΕΛΟΣ - 'Εκεῖνος ἦτανε προδότης, Παπαφλέσσα, μά τά δικά μου ἀδέρφια εἶναι καμάρια τοῦ Μοριᾶ.

ΦΛΕΣΣΑΣ - "Ετσι κι'ἔτσι Κανέλλο θά χαθοῦν. 'Ο Τύραννος ὕστερα ἀπό τοῦτα θά τούς κλαδέψει, γιά ν'ἀπομείνει ὁ ραγιᾶς χωρίς κεφάλια· ἕνας τρόπος εἶναι νά γλυτώσουνε: ὁ ἀγῶνας καί ἡ νίκη· κι'ἄν βάλουμε τά δυνατά μας θά νικήσουμε.

('Ο Κανέλλος, μέ μεγάλη συγκίνηση)

ΚΑΝΕΛΛΟΣ - Τί θέλεις ἀπό μένα ;

ΦΛΕΣΣΑΣ - Γράψε δυό λόγια στό Γερμανό τῶν Παλαιῶν Πατρῶν ποὖναι στήν Ἄγια Λαύρα μέ τούς ἄλλους προεστούς· ἄμα ἰδοῦν πῶς ἐσύ τ'ἀποφάσισες, ποὖχεις νά κιντυνέψεις τρία ἀδέλφια, θά νοιώσουν πῶς σωθήκανε τά ψέμματα.

('Ο Κανέλλος, ἔπειτα ἀπό σκέψη μέ μεγάλη συγκίνηση)

ΚΑΝΕΛΛΟΣ - (ἀρχίζει νά γράφει)

- Ἄς γίνει τό θέλημα τοῦ Θεοῦ !

ΣΟΛΙΩΤΗΣ - Γειά σου ἀφέντη ! Ἦρθε ἡ ὥρα νά τό δείξει τό Ντεληγιαννέϊκο.

ΦΛΕΣΣΑΣ - Ἄς εἶναι βλογημένο τὄνομά του. Ἡ δόξα φυλάει τό κούτελό σου ὀρέ Κανέλλο.

('Ο Κανέλλος τελειώνει τό γράψιμο, ξαναδιαβάζοντας μουρμουριστά αὐτό ποὖγραφε)

ΚΑΝΕΛΛΟΣ - Ἄς γίνουμε χαλάλι γιά τό Ἔθνος.

ΦΛΕΣΣΑΣ - (στό Σολιώτη) Πάρ'τη γραφή ὀρέ Σολιώτη καί γίνου πουλί καί πέταξε.

('Ο Σολιώτης, ἐκτελεῖ.)

- Καί τήρα δῶ, ἄν μέ χρειαστεῖτε τίποτις, στήν Καλαμάτα, στόν Προφήτ' Ἠλία θά μ'εὖρετε, μέ τόν Κολοκοτρώνη, τό Μούρτζινο καί τόν Πετρόμπεη· πάω τά χαιρετίσματα τῆς λεφτεριᾶς στόν Ἀρναούτογλου· καί μήν ξαστοχήσεις αὐτά ποὖπαμε· σέ θέλω· νά σέ δῶ πῶς θά μοῦ τούς φτιάξεις τούς γυφτοχαρατσῆδες !

(Βγάζει ἕνα σακκοῦλι μέ γρόσσα, τό πετάει στό τραπέζι.)

- Νά ! πάρε !

[illegible] ἀπὸ τὰ χαιρετίσμα- [illegible]

[illegible]

[illegible] ἀπὸ τὰ χαιρετίσμα- [illegible]

[illegible] τοὺς [illegible]

[illegible]

[illegible] ἀπὸ τὰ χαιρετίσμα- [illegible]

[illegible] καὶ [illegible]

[illegible]

[illegible] ἀπὸ τὰ χαιρετίσμα- [illegible]

[illegible]

[illegible] ἀπὸ τὰ χαιρετίσμα- [illegible]

[illegible]

ΣΟΛΙΩΤΗΣ - Τί είν'αυτά ;

ΦΛΕΣΣΑΣ - Γιά τά παλληκάρια σου.

ΣΟΛΙΩΤΗΣ - Κράτα τά γρόσσα σου· μπορεί νά σοϋ χρειαστοϋνε γι'άλλη δουλειά, είμαστε φτωχοί, μά ή Πατρίδα είν'άκόμα φτωχότερη.

Μ.8. ΣΤ' ΚΑΜΠΑΜΕΝΤΟ

ΕΙΚΟΝΑ ΟΓΔΟΗ

Τό Σαράϊ τοϋ Βοϊβόδα Σουλεϊμάν 'Αρναούτογλου στήν Καλαμάτα· ένα σαχνισίδι (μπαλκόνι γυαλόφρακτο) στό βάθος. Τά μεσαία τζάμια είναι σηκωμένα κι'άφήνουν νά φαίνεται ένα κλαρί ένός δέντρου καί πίσω ψηλά βουνό πού άσπρίζει, στήν κορφή του τό μοναστήρι τοϋ Προφήτη 'Ηλιά. Μέρα ζεστή Μαρτιάτικη όλο ήλιο καί γαλάζιο ούρανό· άπάνω άπ'τά τζάμια στόν τοίχο, ένας τούρκικος τουράς καί κάτω άπ' τ'άνοιχτά τζάμια μιντέρι μέ παχειά στρωσίδια· δυό πόρτες μιά δεξιά καί μιά άριστερά ένώνουνε τό άλλο σπίτι μέ τούτη τήν κάμαρη. 'Απάνω στό μιντέρι, άκριβώς στή μέση μέ τή μορφή κατά τό κοινό, κάθεται σταυροπόδι καί καπνίζει μακάρια τόν ναργιλέ του ό Βοϊβόδας τής Καλαμάτας Σουλεϊμάν 'Αρναούτογλου μέ τή στολή του καί τό βαρύ σαρίκι του. Είναι ένας μεσόκοπος μέ φαρδιά γένια, χοντρολαίμης, τραχύς, άγαθός, μικρόμυαλος καί εύπιστος. 'Αριστερά του λίγο πιό κάτω καθισμένος σταυρόποδι καπνίζει μακρύ τσιμπούκι ό Χουσεϊν 'Αγάς Σερντάρης.)

ΣΚΗΝΗ Α΄

ΑΡΝΑΤΟΥΤΟΓΛΟΥ - ΧΟΥΣΕΙΝ

ΧΟΥΣΕΙΝ - 'Ανακατώνουμαι μέ τόν κόσμος Βοϊβόδα μου, κουβεντιάζω μέ τόν ένα καί τόν άλλο, καί κάτι μυρίζουμαι· ό Προφήτης νά μέ βγάλει ψεύτη, θά τσακίσουμε τά στουρνάρια μέ δαύτους.

ΑΡΝΑΟΥΤ. - Ποιός θά κουνηθεῖ ὀρέ Χουσεΐν Σερντάρη ; Τό Ντοβλέτι εἶναι ἀσλάνη καί τοῦτοι ἐδῶ πιό ἀδύνατοι κι'ἀπ'τό πομτίκι. Κι'ὕστερα ὁ Χουρσίτ πασᾶς δέ χωρατεύει· κιμᾶ τούς ἔκαμε τούς Σέρβους· κουβέντιασα μέ δαῦτον τίς προάλλες πού πέρασε νά τηράξει γιά καλό καί γιά κακό ἕνα - ἕνα τά κάστρα τοῦ Μοριᾶ.

ΧΟΥΣΕΙΝ - 'Η ἀφεντιά σου δέν κατεβαίνει στό παζάρι· ἐμένα κάτι παίρνει τό μάτι μου· κάτι ἁρπάζει τ'αὐτί μου.

ΑΡΝΑΟΥΤ. - Ἄν ἦταν τίποτις, θά τὄχε πάρει μυρρουδιά κι'ὁ δικός μου ὁ μπουλούκ-μπασης.

ΧΟΥΣΕΙΝ - Ποιός; 'Ο Χασάν - Κοκκίνης ; Αὐτός εἶναι γραικός.

ΑΡΝΑΟΥΤ. - Γραικός μά Μουσουλμᾶνος.

ΧΟΥΣΕΙΝ - Γι'αὐτό καί δέν μπορεῖ νά ξαίρει τίποτις· οἱ ραγιάδες τόν μισοῦνε γιατί ἄλλαξε τήν πίστη του· καί κρύβονται ἀπό δαῦτον. 'Εμένα μέ μπιστεύονται περισσότερο.

(Χαμηλά - ἐμπιστευτικά)

- Κι'ἀφοῦ ἦρθε ὁ λόγος , θά στό πῶ ... Δέ θά σοῦ πῶ τόν ἄνθρωπο· τήν κουβέντα θά σοῦ πῶ. Εἶναι φτωχός ραγιᾶς κι'ἔχει δεῖ καλό ἀπό μένα· καί μπόσικος, καθώς εἶναι οὖλοι τους, ἦρθε τή νύχτα χτές καί μοῦ τό κένωσε: 'Εμεῖς θά τό ρίξουμε στό λεβέντικο μοῦ λέει· καί τό κεφάλι τοῦ 'Αρναούτογλου, θά τό βάνουμε στ'ἁλάτι σάν τίς ἐληές καί θά τό στείλουμε πεσκέσι στό Σουλτᾶνο.

('Ο 'Αρναούτογλου ταραγμένος)

ΑΡΝΑΟΥΤ. - Τί λές ὀρέ ; Ἔτσι σοῦ εἶπε ; Καί λές πῶς εἶναι στό χέρι τους νά τό κάνουν ; Ἔ! Χουσεΐν σερντάρη, ἔχουμε καί μεῖς τό νοῦ μας, κι'ἄς καμωνόμαστε πῶς δέ τηρᾶμε τίποτις· τρεῖς καβαλαρέους, τόν ἕναν πίσω ἀπ'τόν ἄλλον ἔχω στείλει στό Βαλῆ· κι'ἀπ'ὥρα σ' ὥρα καρτεράω νά φτάσουνε καί στρατός καί τόπια· καί τότενες θά δοῦμε ἄν μπαίνει εὔκολα στ'ἀλάτι, τό κεφάλι τοῦ 'Αρναούτογλου. Εἶναι ντροπή νά σκιάζεσαι ὀρέ Χουσεΐν.

ΧΟΥΣΕΙΝ - 'Εγώ ; 'Εγώ δέ δίνω ἕνα παρᾶ· γιά σένα ἦρθα νά σοῦ τά πῶ γιά νά τά ξαίρεις.

(Δείχνει μέ τό τσιμποῦκι του τ'ἀνοιχτό παράθυρο)

- Τό βλέπεις αὐτό π'ἀσπρίζει ἐκεῖ ψηλά ;

ΑΡΝΑΟΥΤ. - Τό μοναστῆρι λές τοῦ Ἄη-Λιός;

ΧΟΥΣΕΙΝ - Ναῖσκε ἀγᾶ μου· ἐκεῖ θά μαζωχτοῦνε λέει, κι'ἔχουνε λέει, καπετάνισα ἕνα σεϊτάν - παπᾶ , ἕνα Φλέσσα, πού τόνε ξαίρω ἀπό καλόγερο· ἔχουμε ἀλλάξει ντουφεκιές μέ δαῦτον· καί σοῦ λέω : εἶναι ἄξιος νά τό κάμει.

ΣΚΗΝΗ Β!

ΟΙ ΑΠΑΝΩ - ΟΣΜΑΝ καί σέ λίγο ΜΟΥΧΤΑΡ

('Ο 'Οσμάν, μπαίνοντας ἀπ'ἀριστερά μέ τεμενᾶ)

ΟΣΜΑΝ - 'Αφέντη, ὁ σεΐζης ὁ Μουχτάρ γύρισε τούτη τή στιγμή ἀπ' τίς Κάμαρες κι'εἶναι σκιαγμένος.

('Ο 'Αρναούτογλου μ'ἔκπληξη ἀπότομα)

ΑΡΝΑΟΥΤ. - Σκιαγμένος ; Καί γιατί ορέ ;

ΟΣΜΑΝ - 'Εγώ τό ξαίρω τό γιατί αφέντη· μά θέλει νά στό πεῖ ὁ ἴδιος.

ΑΡΝΑΟΥΤ. - Τσακίσου νά τόν φέρεις.

('Ο 'Οσμάν, φεύγει τρομαγμένος)

ΧΟΥΣΕΙΝ - "Οταν ὁ Χουσεΐν σοῦ λέει Βοϊβόδα μου πῶς κάτι τρέχει· κάτι τρέχει.

(Μπαίνει ὁ σεΐζης Μουχτάρ, λαχανιασμένος)

ΑΡΝΑΟΥΤ. - Τί εἶν'ορέ ;

ΜΟΥΧΤΑΡ - "Ασκημες δουλειές αφέντη· τό πουρνό ἅμα τ'αποξύστρισα μαθές τ'ἄλόγατα, τά τράβηξα ὅπως κάνω κάθε μέρα στίς Καμάρες στήν Πηγάδα νά τά ποτίσω πού λέει ὁ λόγος καί τόν 'Αράπη, καί τήν Τσίλια καί τό Σιδερόφαρο.

ΑΡΝΑΟΥΤ. - Μωρ'ἅς τίς χαζομάρες καί πές μου γλήγορα τί στάθηκε; φτοῦ ;..

ΜΟΥΧΤΑΡ - Κατά πῶς ζυγώνω αφέντη, πού λέει ὁ λόγος, μέ τά ζωντανά, τί βλέπω αφέντη στό καλντιρίμι, πουν'ένα γύρω στήν πηγάδα ;

ΑΡΝΑΟΥΤ. - Μίλα μωρέ τί βλέπεις ;

ΜΟΥΧΤΑΡ - "Οχι, πές μου τί βλέπω ;

ΑΡΝΑΟΥΤ. - Φτοῦ, εκατό βουρδουλειές στά πισινά σου παλιόσκυλο θά σέ μάθουνε ν'αποκραίνεσαι στή στιγμή ἅμα σέ ρωτᾶνε.

ΜΟΥΧΤΑΡ - "Ενα βαρέλι μπαροῦτι πεσμένο κάτω καί σπασμένο· οἱ ντούγιες ανοιγμένες· τό μπαροῦτι σκορπισμένο... Κι'ἕνα γύρω αφέντη ὁ τόπος οὗλος αχνάρια ἀπό ἀλόγατα κι'ἀπό μουλάρια. Θά πέρασαν τή νύχτα πάνω ἀπό τρακόσα ...

- Κι'ή άφεντιά σου, πούσαι πιό γνωστικός πού λέει ό λόγος κι'άπό δέκα ουλεμάδες μπορεῖς νά στοχαστεῖς μέ τί ταν φορτωμένα.

('Ο 'Αρναούτογλου, ὄρθιος ταραγμένος)

ΑΡΝΑΟΥΤ. - Καί δέν τήραξες μωρέ τ'άχνάρια αὐτά ποῦ τραβᾶνε ; φτοῦ!

ΜΟΥΧΤΑΡ - Πῶς άφέντη... Τήραξα άπ'τή Δημοσιά, παίρνουνε τό μονοπάτι πού κολλᾶς, κατά τό μοναστῆρι.

ΧΟΥΣΕΙΝ - Δέ στᾶπα βοϊβόδα μου ; Δέ στᾶπα ό φτωχός.

ΑΡΝΑΟΥΤ. - (στό Μουχτάρ) Γκρεμίσου, κράξε τόν Χασάν Κοκκίνη, τόν μπουλούκμπαση, ναρθεῖ κοντά μου.

('Ο Μουχτάρ, φεύγει)

- 'Οσμάν! 'Οσμάν!

ΟΣΜΑΝ - (μπαίνοντας) 'Αγᾶ μου!

ΑΡΝΟΥΤ. - Τό κανοκιάλι.

('Ο 'Οσμάν, φεύγει, στό Χουσέϊν.)

- Πρώτη μου δουλειά νά τσακώσω στή στιγμή τούς κοτζα - μπάσηδες νά βαστάω ρεέμια.

('Ο 'Οσμάν, φέρνει τό κανοκιάλι. 'Ο 'Αρναούτογλου τό παίρνει καί κοιτάει άπ'τό παράθυρο στό βουνό)

ΧΟΥΣΕΙΝ - Ένας λόγος βγῆκε σήμερα τό πρωί, πῶς τό ἴδιο ἔκαμε καί ό Καϊμακάμης στήν Ντρομπολιτσᾶ.

('Ο 'Αρναούτογλου, βλέποντας μέ τό κιάλι)

ΑΡΝΑΟΥΤ. - Τίποτις δέν φαίνεται· γιά πρόκαμαν νά περάσουνε τή νύχτα, γιά εἶναι μινεσμένοι μέσα στό δασωμένο ... Νά πάρε! καί τῆρα όρέ Χουσέϊν, άπ'τά πολλά δέντρα ὥς τό ξέφωτο θά ἰδεῖς τίποτις ;

('Ο Χουσεϊν, τό παίρνει· ἀφοῦ κοιτάζει)

ΧΟΥΣΕΙΝ - Νά τους !.. 'Εδῶ 'ναι. Ἴσα στό ξάγναντο. Καί δέν εἶναι λίγοι· τήρα πῶς μαυρίζουν.

(Δίνει τό κανοκιάλι)

ΑΡΝΑΟΥΤ. - (κοιτάζοντας) Μωρέ εἶναι σάν τά μερμήγκια μπροστά στή μερμηγκότρυπα.

ΣΚΗΝΗ Γ΄

ΟΙ ΑΠΑΝΩ ΧΑΣΑΝ ΚΟΚΚΙΝΗΣ ΚΑΙ ΤΡΕΙΣ ΠΡΟΕΣΤΟΙ

('Ο 'Αρναούτογλου στόν Χασάν, πού μόλις μπῆκε ἔκανε τεμενᾶ)

ΑΡΝΑΟΥΤ. - Τί εἶναι τοῦτα όρέ Χασάν Κοκκίνη ; Τί σοῦρτα - φέρτα τῶν ραγιάδων ; Τί μπαρούτια στήν πηγάδα ; Τί καμώματα παράξενα ;

(Δείχνοντας τούς τρεῖς προεστούς)

- Καί τί χαλεύουν τοῦτοι δῶ ξωπίσω σου ;

ΧΑΣΑΝ Κ. - Οὖλα θά τά δοῦμε τώρα μέ τήν ἀφεντιά σου· τό καθένα μέ τήν τάξη του... Σήμερις τήν αὐγή ξεκίνησε γιά τήν Ντρομπολιτσᾶ ὁ Μουράτης· τόν ξαίρεις ἐλόου σου τόν Μουράτη· τόν ἀδερφό τοῦ Χότζα· μά δέν εἶχε προκάνει νἄβγει ἀπό τήν Καλαμάτα, κι'ἀκούει ἕνα ραγιᾶ νά τόν προστάζει: Στάσου όρέ ! 'Ο Μουράτης θάρρεψε πῶς χορατεύει γιατί ποτές ἕνας ραγιᾶς, δέν εἶχει ἀποκοτίσει νά κουβεντιάσει ἔτσι σ'ἕναν 'Οσμανλῆ καί τράβηξε τό δρόμο του, ἕνα μπάμ ἀκούστηκε ἀφέντη μου, κι'ὁ Μουράτης σωριάστηκε στόν τόπο.

ΑΡΝ. ΧΟΥΣ. - Τί λές ὀρέ ;

ΧΑΣΑΝ Κ. - Καί καθώς δέ μ'ἀρέσανε κάτι ἄλλα σημάδια στούς ραγιάδες, εἶπα νά βάλω χερικό στούς κοτζαμπάσηδες, γιά νἄχουμε τί νά κρατᾶμε... Καί νά πού σοὖφερα δυό - τρεῖς...

ΑΡΝΑΟΥΤΓΟ. - (Στούς προεστούς) Γιά ζυγῶστε ὀρέ ραγιάδες. Γιά πάρτε τό κανοκιάλι · γιά τηρᾶτε στό βουνό καρσί.

("Ενας - ἕνας παίνρουν τό κανοκιάλι οἱ προεστοί καί βλέπουν μέ τή σειρά τους στό βουνό· ὁ καθένας πού βλέπει δέν μπορεῖ νά κρύψει καλά - καλά τή χαρά του, κι'οὔτε φροντίζει γι'αὐτό, ἀφοῦ ξαίρει πώς ὁ 'Αρναούτογλου δέν ἔχει δύναμη ν'ἀντισταθεῖ στήν ἐπανάσταση)

- Καί τώρα πέστε μου ὀρέ : Τί ἄνθρωποι εἶναι τοῦτοι πού κολᾶνε στό μοναστῆρι, σέρνοντας τόσα ζωντανά;

('Ο Α΄προεστός, κρατώντας τά προσχήματα πονηρά κλάψιάρικα)

Α΄ΠΡΟΕΣΤΟΣ - Φτωχοί ἀγωγιάτες εἶναι ἀγᾶ μου· ἀγωγιᾶτες.

Β΄ΠΡΟΕΣΤΟΣ - (πονηρά) Ναῖσκε ἀγᾶ μου ... φτωχοί ἀγωγιάτες.

Γ΄ΠΡΟΕΣΤΟΣ - (πονηρά) 'Αγωγιάτες οἱ συμφοριασμένοι.

('Ο 'Αρναούτογλου, πού κοιτάζει πάλι μέ τό κιάλι πού ξαναπῆρε)

ΑΡΝΑΟΥΤΟΓΛ - Καί τί εἶναι αὐτό πού κουβαλᾶνε ὀρέ, μέσα σέ κάτι βαρελάκια ;

Α΄ΠΡΟΕΣΤΟΣ - 'Αλάτι ἀγᾶ μου.

Β΄ΠΡΟΕΣΤΟΣ - Ναῖσκε ἀλάτι.

Γ΄ΠΡΟΕΣΤΟΣ - 'Αλάτι ἀγᾶ μου γιά τά χωριά.

ΑΡΝ. ΧΟΥΣ. - Τί λές ὀρέ ;

ΧΑΣΑΝ Κ. - Καί καθώς δέ μ'ἀρέσανε κάτι ἄλλα σημάδια στούς ραγιάδες, εἶπα νά βάλω χερικό στούς κοτζαμπάσηδες, γιά νάχουμε τί νά κρατᾶμε... Καί νά πού σοὔφερα δυό - τρεῖς...

ΑΡΝΑΟΥΤΓΟ. - (Στούς προεστούς) Γιά ζυγῶστε ὀρέ ραγιάδες. Γιά πᾶρτε τό κανοκιάλι · γιά τηρᾶτε στό βουνό καρσί.

("Ενας - ἕνας παίνρουν τό κανοκιάλι οἱ προεστοί καί βλέπουν μέ τή σειρά τους στό βουνό· ὁ καθένας πού βλέπει δέν μπορεῖ νά κρύψει καλά - καλά τή χαρά του, κι'οὔτε φροντίζει γι'αὐτό, ἀφοῦ ξαίρει πώς ὁ 'Αρναούτογλου δέν ἔχει δύναμη ν'ἀντισταθεῖ στήν ἐπανάσταση)

- Καί τώρα πέστε μου ὀρέ : Τί ἄνθρωποι εἶναι τοῦτοι πού κολᾶνε στό μοναστῆρι, σέρνοντας τόσα ζωντανά;

('Ο Α΄προεστός, κρατώντας τά προσχήματα πονηρά κλαψιάρικα)

Α΄ΠΡΟΕΣΤΟΣ - Φτωχοί ἀγωγιάτες εἶναι ἀγᾶ μου· ἀγωγιᾶτες.

Β΄ΠΡΟΕΣΤΟΣ - (πονηρά) Ναῖσκε ἀγᾶ μου ... φτωχοί ἀγωγιάτες.

Γ΄ΠΡΟΕΣΤΟΣ - (πονηρά) 'Αγωγιάτες οἱ συμφοριασμένοι.

('Ο 'Αρναούτογλου, πού κοιτάζει πάλι μέ τό κιάλι πού ξαναπῆρε)

ΑΡΝΑΟΥΤΟΓΛ - Καί τί εἶναι αὐτό πού κουβαλᾶνε ὀρέ, μέσα σέ κάτι βαρελάκια ;

Α΄ΠΡΟΕΣΤΟΣ - 'Αλάτι ἀγᾶ μου.

Β΄ΠΡΟΕΣΤΟΣ - Ναῖσκε ἀλάτι.

Γ΄ΠΡΟΕΣΤΟΣ - 'Αλάτι ἀγᾶ μου γιά τά χωριά.

ΑΡΝΑΟΥΤ. - Τί άλάτι όρέ μοῦ τσαμπουνᾶτε, τί θά τά κάνουν έτοῦτοι οί φτωχοί ίγωγιάτες τόσα φορτώματα άλάτι ; 'Εδῶ έχει νά παστώσεις οὔλη τή λακέρδα τῆς Μαύρης Θάλασσας, καί νά περσέψει...

Α΄ΠΡΟΕΣΤ.- Εἶναι βλέπεις ό καιρός τώρα, π'άρμέγουνε ό κόσμος τά πρόβατα άγᾶ μου.

ΑΡΝΑΟΥΤ. - Καί πῶς άρμέγουνε τά πρόβατα ;

Β΄ΠΡΟΕΣ. - Τ'άλάτι χρειάζεται γιά τό τυρί.

Γ΄ΠΡΟΕΣ. - Ναΐσκε άγᾶ μου γιά τό τυρί .

ΑΡΝΑΟΥΤ. - Ποιά πρόβατα όρέ καί ποιό τυρί ;

('Αφοῦ κυτάζει πάλι μέ τό κιάλι· σέ μεγάλη όργή)

- 'Εδῶ γυαλίζουνε στόν ἥλιο πράματα κι'άστράφτουνε, τί εἶν'αύτά ;

Α΄ΠΡΟΕΣ. - Καί ποῦ θέ νά ξαίρουμε μεῖς άγᾶ μου, τί εἶν'αύτό πού βλέπει ή άφεντιά σου ;

(Δίνοντας τό κιάλι)

ΑΡΝΑΟΥΤ. - Νά πάρε καί τήρα μοναχός σου.

('Ο Προεστός, έκτελεῖ)

- Βλέπεις ; τί εἶν'αύτά όρέ γιά πές μου ;

('Ο Α΄προεστός, άφοῦ κυτάζει)

Α΄ΠΡΟΕΣ. - Δέ νογάω άγᾶ μου· δέ βλέπω τίποτις.

(Στό Β΄Προεστό)

- Γιά τήρα σύ !

('Ο Β΄προεστός, άφοῦ κυτάζει)

Β΄ΠΡΟΕΣ. - Κάτι γυαλίζει ... μά τζάμια εἶναι ... τζοβαΐρικ'αμα - θές ... ποιός ξαίρει ...

ΑΡΝΑΟΥΤ. - Τί τζάμια ορέ ;

(ξανακοιτάζοντας)

- Τί τζοβαϊρικά ; Αυτά είναι άρματα ... Ντουφέκια καί χατζάρια.

Γ΄ΠΡΟΕΣ. - Ἔ, ἀφοῦ τό λέει ἡ ἀφεντιά σου, ἔτσι θἆναι.

('Ο 'Αρναούτογλου, ἔξω φρενῶν)

ΑΡΝΑΟΥΤ. - Καί τί τά θέλουν τἄρματα οἱ φτωχοί ἀγωγιάτες ; δέ μοῦ λέτε ;

Α΄ΠΡΟΕΣ. - Φοβοῦνται ἀγᾶ μου ἀπό τούς κλέφτες.

ΑΡΝΑΟΥΤ. - 'Από τούς κλέφτες ; Ποιούς κλέφτες ὀρέ ; Πρώτη βολά μου ἀκούω πῶς ἔχει κλέφτες ἡ Καλαμάτα.

(Στόν Χασάν Κοκκίνη, ἄγρια)

- Ἔχει ὀρέ Χασάν, κλέφτες ὁ τόπος καί μοῦ τό βάσταγες κρυφό ;

('Ο Χασάν Κοκκίνης, μέ ψεύτικη ταπεινωσύνη)

ΧΑΣΑΝ Κ. - Ἔχει καί κλέφτες ἀγᾶ μου ... μά ὄχι κλέφτες πάλι ... πῶς νά σοῦ πῶ ... ἔτσι κάτι κλεφτάκια ... πού δέν εἶναι πάλι καί τόσο ...

('Ακούγονται πυροβολισμοί.

ΧΟΥΣΕΙΝ - (τρομαγμένος) 'Ακοῦς βοϊβόδα μου ;

ΑΡΝΑΟΥΤ. - 'Ακούω. (στούς προεστούς)

- 'Ακοῦτε καί σεῖς ὀρέ ;

('Ο Α΄προεστός, κάνοντας πώς ἀκούει)

Α΄ΠΡΟΕΣ. - Κάτι θά ξεφορτώνουνε ἀγᾶ μου.

ΑΡΝΑΟΥΤ. - Τί ξεφορτώνουνε ὀρέ ; 'Ακούω ντουφεκιές.

Γ΄ΠΡΟΕΣΤΟΣ – "Αν ἡ ἀφεντιά σου ἀκούει ντουφεκιές, πού λέει ὁ λόγος ντουφεκιές θέ νᾶναι.

ΣΚΗΝΗ Δ΄

ΟΙ ΑΠΑΝΩ ΚΑΙ Ο ΟΣΜΑΝ

('Ο 'Οσμάν, μπαίνοντας τρομαγμένος)

ΟΣΜΑΝ – 'Αφέντη ἕνας καβαλάρης.

ΑΡΝΑΟΥΤ – Τί καβαλάρης ὀρέ ; Δικός μας ἤ ραγιᾶς ;

ΟΣΜΑΝ – Δικός μας ἀφέντη' ὄμπασις, σουαρῆς ... Καί λέει, νά πάει λέει, ἡ ἀφεντιά σου στή στιγμή στήν ἐκκλησά ...

ΑΡΝΑΟΥΤ – Τί χαζομάρες εἶν'αὐτές ; Τί ἐκκλησά μοῦ τσαμπουνᾶς ; Τί νά κάνω στήν ἐκκλησά ὀρέ ..;

ΟΣΜΑΝ – Εἶναι λέει, συναγμένοι, λέει, οἱ κοτζαμπασῆδες τοῦ ραγιᾶ' καί νά πᾶς λέει νά σοῦ μιλήσουνε.

ΑΡΝΑΟΥΤ – Καί γιατί δέν ἔρχονται στό κοντάκι ὀρέ, παρά νά πάω ἐγώ ;

ΟΣΜΑΝ – Δέν ξαίρω ἀφέντη τί τούς ἔχει πιάσει σήμερα. Εἶναι μαζεμένοι, λέει, καί τραγουδᾶνε λέει, ἕνα τραγούδι ἀλλοιώτικο. Κι'εἶναι καί κάτι ἄλλοι, λέει, πούχουνε ἄρματα καί ντουφεκᾶνε. Κατέβα νά μιλήσεις μέ τόν ὄμπαση. Σέ θέλει, λέει, μονάχο σου ... Νά σοῦ τά πεῖ.

ΑΡΝΑΟΥΤ – Πᾶμε ὀρέ Χουσεΐν. (στόν Χασάν ἄγρια)

– Κατέβαστους στό γκιζντάνι νά μάθουνε νά φορτώνουνε τραγούδια, νά κουβαλᾶνε ἀλάτια, καί νά σπέρνουνε μπαρούτια στά πηγάδια. Φτοῦ !

(Φεύγει μέ τό Χουσεΐν)

ΣΚΗΝΗ Β΄

ΧΑΣΑΝ ΚΟΚΚΙΝΗΣ ΤΡΕΙΣ ΠΡΟΕΣΤΟΙ

Α΄ΠΡΟΕΣΤΟΣ - (κλαψιάρικα) Τί είναι τοῦτα πού μᾶς ἔκαμες ;

Β΄ΠΡΟΕΣΤΟΣ - Μᾶς ἔχασες.

Γ΄ΠΡΟΕΣΤΟΣ - Θά μᾶς τό πάρει τό κεφάλι.

('Ο Χασάν, χαμηλά ἐμπιστευτικά)

ΧΑΣΑΝ Κ. - Γιά νά τόν ἀποκοιμήσω ἔπρεπε νά σᾶς πιάσω· μά κάντε ὑπομονή κι'οὖλα θά βγοῦνε σέ καλό· αὐτές οἱ ντουφεκιές π'ἀκούσατε είναι οἱ Σαμπαζῶτες κι'οἱ Πισινοχωρίτες είν'ὁ Παπαφλέσσας, μέ τά παλλικάρια του.

- Εἶμαι συναγροικημένος μέ δαύτους. Ὅπου κι'ἄν εἶναι θά φτάσει ἐδῶ ἕνας καλόγερος μέ μιά γραφή πού θά γλυτώσει καί σᾶς κι'οὔλους τούς κοτζαμπασῆδες· θά δεῖτε τό βοϊβόδα ν'ἀλλάξει τρόπο στή στιγμή.

ΣΚΗΝΗ ΣΤ΄

ΟΙ ΑΠΑΝΩ - ΑΡΝΑΟΥΤΟΓΛΟΥ - ΧΟΥΣΕΙΝ

('Ο 'Αρναούτογλου στό Χουσέϊν πού τόν ἀκολουθεῖ)

ΑΡΝΑΟΥΤ. - 'Ακοῦς ἐκεῖ νά πάω στήν ἐκκλησιά ἀμ'δέν τρελλάθηκα· τούς μύνησα μέ τόν ὄμπαση, νά γκρεμιστοῦν νά πᾶν στά σπίτια τους νά μή τούς πιάσω καί τούς ρίξω οὔλους στό γκιζντάνι. (στόν Χασάν)

- Καί σύ ὀρέ τί στέκεις ; Δέν σοὖπα νά τούς βάνεις στά σίδερα ;

ΔΟΡΙΜΕΝΗ

Τί πρᾶμα ;

ΓΙΟΡΔΑΝΗΣ

Τραβηχτῆτε λίγο πάρα κεῖ, γιά τήν τρίτη.

ΔΟΡΑΝΤΗΣ

'Ο κύριος Γιορδάνης, κυρία μου, ξέρει νά φέρεται.

ΓΙΟΡΔΑΝΗΣ

Κυρία μου, εἶμαι πάρα πολύ ὑπερήφανος, πού μοῦ δόθηκε τό εὐτύχημα νά εἶμαι τόσο εὐτυχής πού νά ἔχω τήν εὐτυχία νά λάβετε τήν καλωσύνη νά εὐδοκήσετε νά μοῦ κάμετε τήν τιμή νά μέ τιμήσετε μέ τό καταδεχτικότατο παρουσίασμά σας' κι'ἄν ἄξιζα πάλι νά γίνω ἄξιος γιά τέτι'ἄξία σάν τή δική σας, κι'ἄν ἡ τύχη ... ἡ φθονερή ... μοῦ εἶχε χαρίσει ... τή χάρη νά φανῶ ἀντάξιος... γιά τή ...

ΔΟΡΑΝΤΗΣ

Κύριε Γιορδάνη, φτάνει , ὡς ἐδῶ: τῆς κυρίας μαρκησίας δέν τῆς ἀρέσουν τά πολλά κομπλιμέντα καί ξέρει πώς εἶσαστ'ἔξυπνος ἄνθρωπος.

(Σιγά στή Δοριμένη)

- Εἶναι ἕνας καλός ἀνθρωπάκος, ἀρκετά γελοῖος, καθώς βλέπετε, σέ ὅλα του.

ΔΟΡΙΜΕΝΗ

(σιγά, στόν Δοράντη)

- Δέν εἶναι δύσκολο νά τό καταλάβει κανείς.

ΔΟΡΑΝΤΗΣ

Κυρία μου , σᾶς παρουσιάζω τόν καλύτερό μου φίλο.

ΓΙΟΡΔΑΝΗΣ

Μέ κολακεύετ'ἐξαιρετικά.

ΧΑΣΑΝ Κ. - Ἤθελα νά σ'ἀρωτήσω, βοϊβόδα μου, νά τούς βάνω οὔλους μαζύ μαθές ἤ τόν καθένα χωριστά ;

ΣΚΗΝΗ Ζ΄

ΟΙ ΑΠΑΝΩ - ΜΑΝ καί σέ λίγο ΚΑΛΟΓΕΡΟΣ

ΟΣΜΑΝ - (λαχανιασμένος) Ἕνας καλόγερος ἀφέντη ἀπό τό μοναστῆρι τοῦ Προφήτη.

ΑΡΝΑΟΥΤ - Καλόγερος ἀπ'τό μοναστῆρι ;

ΟΣΜΑΝ - Ναῖσκε ἀφέντη' κι'ἔχει, λέει γραφή ἀπό τούς κλέφτες.

ΑΡΝΑΟΥΤ - (ἔξω φρενῶν) Ποιούς κλέφτες ὀρέ ; Μίλα καλά μή σέ βροντήσω χάμω.

ΟΣΜΑΝ - Ἔτσι λέει ἀφέντη τί φταίω ἐγώ ;

ΑΡΝΑΟΥΤ - Τσακίσου νά τοῦ πεῖς νάρθεῖ .

('Ο 'Οσμάν, φεύγει)

ΧΟΥΣΕΙΝ - Καί στό εἶπα βοϊβόδα μου' στά εἶπα ὁ φτωχός.

ΑΡΝΑΟΥΤ - Βγάλτο σκασμό καί σύ'φτοῦ!... Μοῦ τάπες καί σοῦ τάπα... Ὅλο αὐτό μοῦ τσαμπουνᾶς. Καί πῶς μοῦ τάπες ;

(Βλέποντας ἄγρια τόν καλόγερο πού μπαίνει)

('Ο καλόγερος, γονατίζει μέ ὕφος ταπεινό)

ΚΑΛΟΓΕΡ - 'Από τόν προφήτη 'Ηλιά βοϊβόδα μου' φέρνω τούτη τή γραφή ἀπό τούς κλέφτες.

ΑΡΝΑΟΥΤ - (ἄγρια) Εἶναι πολλοί ὀρέ ;

ΚΑΛΟΓΕΡ - Δέν τούς μέτρησα βοϊβόδα μου.

ΑΡΝΑΟΥΤ - Ξαίρεις τί σοῦ κάνω ὀρέ ; Σέ λιανίζω ψιλά - ψιλά κομμάτια μέ τό χατζάρι βρωμοκαλόγερε.

ΚΑΛΟΓΕΡΟΣ - Μή χαλᾶς τήν καρδιά σου ἀγᾶ μου. Ἄν εἶναι ἔτσι, νά πεταχτῶ μιά στιγμή νά τούς μετρήσω κι'ἔρχομαι πάλι.

ΑΡΝΑΟΥΤΟΓ - (ἀγριεμένος) Θέλεις, βλέπω, νά μᾶς κάνεις καί τόν χορατατζῆ. Δός τή γραφή.

(Κάνει νά τήν πάρει)

ΚΑΛΟΓΕΡΟΣ - Δέν εἶναι γιά λόδυ σου ἀφέντη μου· εἶναι γιά τούς προεστούς.

ΑΡΝΑΟΥΤΟΓ - (ἄγιρα) Φτοῦ ! (στόν Χασάν)

- Ἄνοιχτη ! Διάβαστην!

('Ο Χασάν Κ. ἐκτελεῖ)

- Πές μου γλήγορα τί λέει;

('Ο Χασάν Κ. ἀφοῦ διαβάσει)

ΧΑΣΑΝ Κ. - Οἱ κλέφτες γράφουνε στούς κοτζαμπασῆδες, νά τούς στείλουνε τό γληγορώτερο δυό χιλιάδες ψωμιά, δυό χιλιάδες ζευγάρια τσαρούχια, τέσσερις χιλιάδες δεκάρι φουσέκια καί τέσσερις χιλιάδες ἀτσαλόπετρες γιά τά ντουφέκια τους ἄλλοιῶς λέει ...

(Κομπιάζει τάχα)

ΑΡΝΑΟΥΤΟΓ - (ἄγριος) 'Αλλοιῶς τί λέει ὀρέ ;

ΧΑΣΑΝ Κ. - 'Αλλοιῶς καί τό λιθάρι λέει θά καεῖ στήν Καλαμάτα· θά τά κάνουν οὖλα γῆς Μαδιάμ καί θά πάρουν λέει, καί τούς ἴδιους σκλάβους.

ΑΡΝΑΟΥΤΟΓ - (στόν καλόγερο) Καί κότησες ὀρέ νά φέρεις στό κονάκι τέτοια γραφή ;

ΚΑΛΟΓΕΡΟΣ - Τί νά κάνω άφέντη μου· τόξαιρα πώς θά κιντυνέψω νά μέ σφάξεις. Μά καί κεϊνοι μοΰ λέγανε θά σέ σφάξουμε άν δέν πάς. Σφαγμένος άπό δώ σφαγμένος κι'άπό κεΐ· κι'είπα κι'έγώ, άς μέ σφάξει ένας άλλόθρησκος σάν τήν άφεντιά σου νά πάω στόν παράδεισο· έτσι, άπό τή συφορά μου, νάχω καί κάποιο διάφορο.

ΑΡΝΑΟΥΤΟΓ - Καλά· τώρα θά δεΐς.

(Φωνάζει 'Οσμάν)

ΟΣΜΑΝ - (μπαίνοντας) Στίς προσταγές σου άγά μου !

('Ο 'Αρναούτογλου, δείχνοντας τόν Καλόγερο)

ΑΡΝΑΟΥΤΟΓ - Βάστα τον κάτου καί μήν τόν άπολύσεις άν δέ σοΰ πώ.

('Οσμάν καί καλόγερος φεύγουν)

Α΄ΠΡΟΕΣΤΟΣ- Τώρα βλέπεις άγά μου πόσο άδικος θάτανε ό κατατρεγμός μας.

Β΄ΠΡΟΕΣΤΟΣ- Μάς πέρναγες γιά συναγροικημένους μέ τούς κλέφτες.

Γ΄ΠΡΟΕΣΤΟΣ- Τώρα βλέπεις πώς οί κλέφτες, θέλουν νά μάς γδύσουνε καί μάς, καί μάς φοβερίζουνε νά μάς πάρουν σκλάβους.

('Ο Α΄προεστός μέ άδιόρατη είρωνία)

Α΄ΠΡΟΕΣΤΟΣ- Γλύτωσέ μας βοϊβόδα μου.

('Ο 'Αρναούτογλου, άλλάζοντας άπότμα μέ γλύκα)

ΑΡΝΑΟΥΤΟΓ - Κοπιάστε άρχοντάδες μου καθήστε δώ στό μιντέρι· όχι, έδώ, πούναι καλύτερα.

(Χτυπάει παλαμάκια)

- 'Οσμάν.

ΟΣΜΑΝ - (μπαίνοντας) 'Αγά μου.

ΑΡΝΑΟΥΤ. - Καφέ καί ναργιλέδες.

('Ο 'Οσμάν, άπομένει σάν χαζός)

- Τί μέ τηρᾶς σά χαζός ὀρέ ; Καφέ καί ναργιλέδες γιά τούς μουσαφίρηδες.

('Ο 'Οσμάν, φεύγει σαστισμένος· στούς προεστούς ὅλο γλύκα)

- 'Ελᾶτε τώρα νά ξεφαχνίσουμε σά φίλοι τή δουλειά.

Α΄ΠΡΟΕΣΤΟΣ- Σά φίλοι!

Β΄ΠΡΟΕΣΤΟΣ- Ναῖσκε σά φίλοι !..

Γ΄ΠΡΟΕΣΤΟΣ- Σά φίλοι βοϊβόδα μου !..

ΑΡΝΑΟΥΤ. - Τί σόϊ κλέφτες εἶν' αὐτοί καί πόσοι εἶναι ἀπάνου κάτου;

Α΄ΠΡΟΕΣΤΟΣ- Καί τί ξαίρουμε μεῖς ἀγᾶ μου ;

Β΄ΠΡΟΕΣΤΟΣ- 'Από τή γραφή πού στέλνουνε μπορεῖς νά καταλάβεις.

Γ΄ΠΡΟΕΣΤΟΣ- Γιά νά κοτᾶνε ἀφέντη μου νά γράφουν ἔτσι, δέ θἆναι οὔτε πενήντα, οὔτε ἑκατό.

ΑΡΝΑΟΥΤΟΓ - "Αμ' πόσοι θἆναι ὀρέ ;

Α΄ΠΡΟΕΣΤΟΣ- Χιλιάδες!

ΧΟΥΣΕΙΝ - Καί ποῦ τίς βρῆκε ἡ Καλαμάτα μονομιᾶς χιλιάδες κλέ - φτες ;

Β΄ΠΡΟΕΣΤΟΣ- 'Αμ' δέ θἆναι ἀγᾶ μου ἀπ'τήν Καλαμάτα μονάχα!

Γ΄ΠΡΟΕΣΤΟΣ- Χτές τή νύχτα ἀκούστηκε ἕνας λόγος, πῶς ἀπάνω στά Καλάβρυτα, ὁ Σολιώτης, μεζιλντζῆς ἐπῆρε τά χωριά μ' ἁρματωμένους καί βαρεῖ τούς γυφτοχαρατσῆδες.

ΑΡΝΑΟΥΤΟΓ - (ὄρθιος) Μπουλούκμπαση! Θά πάρεις πεζούς καί σουαρῆδες, θά ζώσεις τήν ἐκκλησιά καί θά μοῦ φέρεις ἐδῶ τούς κοτζαμπασῆδες ζωντανούς ἤ πεθαμένους.

ΧΑΣΑΝ Κ - Όπως προστάζεις άγα μου. (κάνει νά φύγει)

ΑΡΝΑΟΥΤ - Στάσου. Θά τούς βάλτε στά σίδερα καί θά πάτε τούτη τήν ώρα νά βαρέσετε τό μοναστήρι.

ΧΑΣΑΝ Κ - Όπως προστάζεις άγα μου . (κάνει νά φύγει.)

ΑΡΝΑΟΥΤ - Στάσου! Θά βάλτε καί καραούλια στά περάσματα τής Μάνης κι' όποιος κοτήσει νά διαβεί, μέ ζόρι δίχως μπουγιουρντί, μιά μπάλα στό μεσόφρυδο καί κάτου!

ΧΑΣΑΝ Κ - Έγινε κιόλας. (κάνει νά φύγει)

ΑΡΝΑΟΥΤ - Στάσου! (στούς προεστούς)

- Καί τώρα έλατε σεϊς όρέ' μπέσα γιά μπέσα, είσαστε πιστοί στό Σουλτάνο ;

Α΄ΠΡΟΕΣ.-)
Β΄ΠΡΟΕΣ.-) Πιστοί άγα μου.
Γ΄ΠΡΟΕΣ.-)

ΑΡΝΑΟΥΤ - Μπορεϊτε ν'άρματώσετε ραγιάδες νά φυλάξουν τήν πολιτεία;

('Ακούονται κοντινοί πυροβολισμοί)

- 'Ακοϋτε όρέ ;

Α΄ΠΡΟΕΣ.- 'Ακούσαμε άγα μου.

ΑΡΝΑΟΥΤ - Οί ντουφεκιές ζυγώνουν στό κονάκι.

Β΄ΠΡΟΕΣ.- Κλέφτες θάναι άγα! Κλέφτες !

('Ο 'Αρναούτογλου, έξω φρενών)

ΑΡΝΑΟΥΤ - Τί κλέφτες καί κοτζαμπασήδες όρέ ; Ούλοι τό ίδιο πράμμα είσαστε : βρωμοραγιάδες.

('Ο 'Οσμάν, μπαίνει μέ τούς καφέδες)

ΟΣΜΑΝ - Οί καφέδες γιά τούς μουσαφίρηδες !

ΑΡΝΑΟΥΤ - (έξω φρενών) Πάρτους νά μή στούς δόσω στό κεφάλι ! γκρεμίσου!

('Ο 'Οσμάν, φεύγει στό Χασάν δυνατά)

ΑΡΝΑΟΥΤ. - Πιάστε τίς πόρτες, τά παράθυρα ! Καί σύ όρέ Χουσεΐν κατέβασέ μου στό γκιζντάνι αὐτούς έδῶ τούς μουσαφίρηδες.

(Μιά μπαταριά άκούγεται άπ'έξω πού τούς καρφώνει όλους στή θέση τους. 'Η φωνή τοῦ ΦΛΕΣΣΑ)

ΦΩΝΗ ΦΛ. - Μήν κουνηθεῖ κανένας ! Θά τό πλερώσει μέ τό κεφάλι του όποιος ντουφεκίσει.

ΧΟΥΣΕΙΝ - Εἶναι ἡ φωνή του ! Εἶναι αὐτός ὁ ἴδιος ὁ σεϊτάν Παπᾶς ὁ Φλέσσας.

ΣΚΗΝΗ Ζ΄

ΟΙ ΑΠΑΝΩ ΦΛΕΣΣΑΣ - ΝΙΚΗΤΑΣ - ΚΕΦΑΛΑΣ

('Ο Φλέσσας, άρματωμένος προβάλλει δεξιά μέ μιά μπιστόλα)

ΦΛΕΣΣΑΣ - Στόν τόπο! Νά λείπουν τ'άνώφελα καμώματα. Τὄχω ζωσμένο τό κονάκι. "Αρχοντα βοϊβόδα σέ χαιρετῶ! Καί σένα παλιέ φίλε μου Χουσεΐν. Τήν ἡμέρα πού μίσευα θυμᾶσαι ὕστερα άπό τή δουλειά μέ τά κάρβουνα, σοὖχα δόσει μιάν ὑπόσχεση πῶς θά γυρίσω πίσω ἤ δεσπότης ἤ παπᾶς! Καί νά πού δέ σέ γέλασα ... Γυρίζω καί τά δυό !.. Καί κάτι παραπάνω.

ΧΟΥΣΕΙΝ -- (άντρίκια) 'Απ'τόν 'Αλλάχ καί στά χέρια σου.

ΦΛΕΣΣΑΣ - Κεφάλι προσκυνημένο δέν κόβεται, λέει ένας λόγος, καί τόν ξαίρεις καλά. Σήμερα δέν είναι μέρα γιά έκδίκηση. Τηρᾶτε ὄξω: Χαρά Θεοῦ ! Τά μάτια μου δέ χορταίνουνε τήν ὀμορφιά τῆς πατρίδας πού λαχτάριζα τόσα χρόνια στήν

- ξενητειά. Οὗλα λουλουδισμένα· κι'όλοῦθε στόν ἀγέρα λαλεῖ τό χελιδόνι· γιά νά γιορτάσει μαζύ μέ μᾶς, στολίστηκε κι'ή πλάση ... Δέν μπαίνω σάν ἔχτρός· μπαίνω σά φίλος.

ΑΡΝΑΟΥΤ - Τί φίλος ὀρέ μουρλόππαπα ; Τί φίλος ; Τί πράματα εἶν' αὐτοῦνα ὄπου κάνετε · καί τί κλεφτουδειές ὄπου μ'αὐτές θά χάσετε τό ραγιᾶ· καί πού σέ σᾶς τούς ἴδιους δέ θἄβγει σέ καλό ; Τρεῖς γραφές ἀπανωτές ἔχω στείλει στή Ντρομπολιτσᾶ' δέ συλλογᾶστε πῶς ὥρα τήν ὥρα θά κατέβουνε στρατοί νά σᾶς τσακίσουν ;

('Ο Φλέσσας, βγάζει ἀπό τόν κόρφο του τρεῖς γραφές)

ΦΛΕΣΣΑΣ - Νά! οἱ γραφές σου! Πάρτες! Καμμιά γραφή σου δέν πάει πουθενά· τίς πιάνουν τά καραούλια· Εἶναι ζωσμένη ἡ Καλαμάτα. Μάταια καρτερᾶς σεφέρι Σουλεϊμάν ... 'Από τό μέρος τοῦ πελάου: Ὕδρα, Σπέτσες καί Ψαρρά θά σ'ἔχουνε μπλοκάρει ἴσαμ'αὔριο μέ τά καράβια τους κι'ἀπ'τό μέρος τῆς στεριᾶς χιλιάδες παλλικάρια. 'Από τήν Καλαμάτα ὡς τή Ρούμελη.

(Πυροβολισμοί ζυγώνουν φωνές κ.λ.π.)

- Τούς ἀκοῦς ζυγώνουν. Ἔρχονται! Φτάνουν ! Δέν εἶναι κλεφτοδουλειές αὐτές Σουλεϊμάν· κι'οὔτε εἶναι κλέφτες αὐτοί πού παίρνουν τ'ἄρματα ... Εἶν'ι ἡ Μανιατουριά μέ τόν Πετρόμπεη ! Εἶν'ἕνα Ἔθνος ολάκερο πού γυρεύει λεφτεριά.

('Ο 'Ανραούτογλου, ἔξαλλος ἀπό φανατισμό)

ΑΡΝΑΟΥΤ. - Ἔ! Χασάν ! Καί σύ ὀρέ Χουσέϊν! Ἐβγᾶτε καί χτυ πᾶτε στό σωρό, ἀφοῦ τά φέρνει ἔτσι ὁ Ἀλλάχ, σάν Τοῦρκοι ἄς πᾶμε ἀληθινοί.

ΦΛΕΣΣΑΣ - Γιατί κάνεις ἔτσι βοϊβόδα μου ; Φίλοι θά μείνουμε ὅπως πρῶτα. Μονάχα τό χαράτσι πού πλερώναμε τόσα χρόνια, θά τό πλερώνετε ἀπό δῶ καί μπρός ἐσεῖς σέ μᾶς..

('Από δεξιά μπαίνει ἡ Ἀγγέλα μέ ποδιά σκισμένη ἀρματωμένη καί στολισμένη μέ λουλούδια. Ἔξω βουΐζει σιγά σιγά τό πλῆθος· πυροβολισμοί δυναμώνουν· ἀκούγονται φωνές.)

ΣΚΗΝΗ Θ΄.

ΟΙ ΑΠΑΝΩ ΚΑΙ ΑΓΓΕΛΑ

(Ἡ Ἀγγέλα, σ'ὅλους μέ μεγάλη χαρά)

ΑΓΓΕΛΑ - Τί κάθεσαι μωρέ τί καθόσαστε κλεισμένοι ἐδῶ μέσα· μωρέ ἐβγᾶτε νά δεῖτε τό θᾶμα πού δέ ματάγινε στόν κόσμο. Ὁλοῦθε ἀστράφτει, λαμποκοπάει κι'ἀντιφεγγίζει ὁ τόπος· μπροστά πᾶνε τά ἐξαφτέρουγα, ὁ τίμιος σταυρός καί τό βαγγέλιο· εἰκοσιτέσσερις δεσποτάδες, διάκοι καί παπάδες, κατεβαίνουν στό ποτάμι τούτη τήν ὥρα νά ψάλουν τή λειτουργία τῆς λευτεριᾶς· καί πίσω οἱ καπεταναῖοι πάνω στά περήφανα φαριά τους πού φρουμάζουνε καί χλιμιντρᾶνε.

- Ὁ Μπέης κι'ὁ Ἀναγνωσταρᾶς, ὁ Κολοκοτρώνης κι'ὁ Καπετανάκης· ὁ Μούτρζινος κι'ὁ Νικηταρᾶς· ὁ Παπατζώνης κι'ὁ Κυβέλλος ὁ Κατσῆς κι'ὁ Μητροπέτροβας· ὁ Κουτρᾶκος κι'ὁ Πατριαρχέας.

ΦΛΕΣΣΑΣ - Ούλοι τους λεβεντιά ! Στεγνοί καί πουρναρόκορμοι καί πρώτο μπόϊ! μπρούτζινα μούτρα, γύφτικα, δυό πιθαμές μουστάκι.

ΑΓΓΕΛΑ - Κι'άλλοι μέ κάτι γένεια π'άνοίγουνε στά στήθεια τους τά δασωμένα, σά ριπίδια, καί κλαΐνε καί γελάνε σά μικρά παιδιά· καί κλαΐνε καί γελάνε σά ζουρλοί· κι'αλλάζουνε φιλιά !.. Καί γύρω τους τά παλλικάρια θαμάζουν καί βουΐζουνε ... Ούτε στό κονάκι τούτο δώ τής Καλαμάτας άμ'ανάβατε τά φώτα στό κουρμπάν μπαϊράμι καί καίγατε ρουκέτες, δέν τρέξανε ποτές τόσοι λαοί· κι'είν' ούλοι άρματωμένοι.

ΦΛΕΣΣΑΣ - Όσοι δέν έχουνε ντουφέκι, έχουνε χατζάρι, κι'όσοι δέν έχουνε χατζάρι έχουνε κοντάρι κι'όσοι δέν έχουνε κοντάρι άρπαξαν ότι φτάσανε μαχαίρι καί μιά σούβλα.

(Θόρυβος)

ΑΓΓΕΛΑ - Οί νοικοκυρές κι'οί τσούπες στολίστηκαν μέ τσιτσιμίδες καί πάν'απόκοντα· τά παλλικάρια τούς άρπάζουν τίς ποδιές καί τά τσεμπέρια καί τά κάνουν μπαϊράκια· νά τή δική μου, στά δυό τήν έσκισε ό Μητροπέτροβας· έφτιαξε άπάνω ένα σταυρό κι'άνεμίζει τώρα στόν άγέρα παντιέρα περήφανη στό κοντάρι τού παπά- Τούρτα. Έβγα νά δεΐς· σέ κράζουνε.

(Φωνές , φασαρία, πυροβολισμοί)

('Ο Φλέσσας, μέσα στή βοή τού πλήθους πηδάει στό μιντέρι, στούς άπόξω)

ΦΛΕΣΣΑΣ - Έλληνες ! ή ώρα έφτασε.

(Σιγή)

ΦΛΕΣΣΑΣ - Τό στάδιο τῆς δόξας καί τῆς λεφτεριᾶς ἀνοίχτηκε· μή φοβηθεῖτε τίποτα· καί μήν ξεχνᾶτε ποτέ τό χρέος σας σέ Θεό καί σέ Πατρίδα.

('Ακούγονται μπαταριές ἀπ'τό πλῆθος πού οὐρλιάζει· τρεῖς φορές κράζουν. Λεφτεριά ἤ Θάνατος)

ΑΡΝΑΟΥΤ - Τί φωνάζουνε ὀρέ παπᾶ', τί λένε ;

ΦΛΕΣΣΑΣ - Τίποτα βοϊβόδα μου· δέ λένε τίποτα. Τρεῖς λεξοῦλες ... Τρεῖς μικρε λεξοῦλες ... Λεφτεριά ἤ Θάνατος ; Αὐτό λένε .

- ΑΥΛΑΙΑ -

- ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΜΕΡΟΥΣ -

Μ.9 - ΕΝΑΡΞΗ Γ΄ ΠΡΑΞΗΣ

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΕΙΚΟΝΑ ΕΝΝΑΤΗ

ΓΡΑΦΕΙΟ τοῦ 'Υπουργοῦ τῶν 'Εσωτερικῶν στ' 'Ανάπλι. 'Αριστερά ἕνα μικρό παράθυρο μέ σίδερα πού μπαίνει ἕνας χαρούμενος ἥλιος καί πέφτει στούς μπλίκους τῶν χαρτιῶν πούναι ἀπάνω σ'ἕνα μεγαλούτσικο τραπέζι, κάθεται πρός αὐτό τό τραπέζι εἶναι ἕνα ἄλλο μικρότερο παράλληλα πρός τόν ἀριστερό τοῖχο, ἀντίκρυ ἀπό αὐτό τό τραπέζι μιά μεγάλη πόρτα πού τήν φυλάει ἀπ'ἔξω ἕνα παλληκάρι μέ πιστόλα στό ζωνάρι. 'Αριστερά ἄλλη μικρή πόρτα.

Πίσω ἀπ'τό μεγάλο τραπέζι κάθεται ὁ Φλέσσας σκυμμένος στά χαρτιά πού ἐξετάζει καί πίσω ἀπό τό μικρό τραπέζι ὁ γραμματικός του Τισαμενός.

ΣΚΗΝΗ Α΄

ΦΛΕΣΣΑΣ - ΤΙΣΑΜΕΝΟΣ

('Ο Φλέσσας, ὑπαγορεύοντας ἀπό ἕνα χαρτί προσχέδιο ἐγγράφου γιά τό στρατηγό Γκούρα)

ΦΛΕΣΣΑΣ - " Καί εἰς καιρόν καί εἰς περίστασιν καθ'ἥν ἤθελες ἐρωτηθεῖ στρατηγέ ...

(Στόν Τισαμενό μέ τό φυσικό του ὕφος)

- Τῆρα νά γράφεις παστρικά, ὠρέ Τισαμενέ, γιατί ὁ Γραμματικός τοῦ Γκούρα, ξέρει τά ἴδια γράμματα μέ δαῦτον.

ΤΙΣΑΜΕΝΟΣ - (γελῶντας) Τότες τά προκόψαμε σιόρ Μινίστρο ...

Γ ΦΛΕΣΣΑΣ (θυμωμένος) Δέ σοὖπα, ὠρέ, πῶς δέ θέλω νά μέ λές μινίστρο ;

ΤΙΣΑΜΕΝΟΣ Μ'άφοῦ εἶσαι 'Υπουργός ; Πῶς νά σέ πῶ ; Κι'εἶσαι ἀνώτερος ἀπ'οὔλους, γιατί εἶσαι δυό φορές μινίστρος: Τῶν ἐσωτερικῶν καί τῆς ἀστυνομίας˙ ὁ Κωλέττης τό φυσάει καί δέν κρυώνει κι'ἄς σοῦ κάνει τό φίλο ...

ΦΛΕΣΣΑΣ - (ἀηδιασμένος) 'Αναγοῦλες ! Θά τό πιστέψεις, ὡρέ Τισαμένε ; Θυμᾶμαι τόν πόλεμο κι'ἀναστενάζω ... Τό πάρισμο τῆς Ντρομπολιτσᾶς ... Τό λιάνισμα τοῦ Δράμαλη...

ΤΙΣΑΜΕΝΟΣ - (μ'ἀναστεναγμό) Τ''Αγιονόρι .... Τόν "Αη - Σώστη...

ΦΛΕΣΣΑΣ - Αὐτά δέν εἶναι τίποτις, ὡρέ, μπροστά στό σάλτο πού κάναμε, ἐγώ κι'ὁ 'Υψηλάντης ἀπό τά Δερβενάκια βρεθήκαμε στήν Περαχώρα , πήραμε τίς πλάτες τοῦ Πασᾶ , νά τσακίσουμε τ'ἀπομεινάρια του.

ΤΙΣΑΜΕΝΟΣ - "Εχεις δίκιο ... οὔλοι θαμάξανε αὐτή τήν πράξη˙ ἄκουσα μέ τ'αὐτιά μου τό φραντζέζο ὀφικιάλο, τό Ρεμπώ, νά λέει, πῶς αὐτό στάθηκε τό μεγαλύτερο κατόρθωμα σ'οὔλο τόν πόλεμο τοῦ Μωριά.

ΦΛΕΣΣΑΣ - (νοσταλγικά) Τήν ἡμέρα νά κοιμᾶσαι, καί τή νύχτα νά περπατᾶς ... Νά περπατᾶς καί νά ντουφεκιέσαι ... Αὐτή 'τανε ζωή, ὡρέ Τισαμενέ ... "Οχι νᾶσαι σά φυλακωμένος μέσα σ'αὐτοῦνα τά τέσσερα ντουβάρια, νά μουτζαλώνεις χαρτιά, καί νά σοφίζεσαι μέ τί τρόπο θά γελάσεις τόν ἕναν καί τόν ἄλλον ...

ΤΙΣΑΜΕΝΟΣ - 'Εμ ! "Ετσι εἶσαι καί τρανός μέσ'τούς τρανούς˙ κι' ἐγώ γραμματικός σου !

(ἀπό τήν πόρτα δεξιά μπαίνει τό παλληκάρι)

ΠΑΛΛΗΚΑΡΙ - 'Η "Αγγέλα ἀφέντη !

ΦΛΕΣΣΑΣ - Δέ σοῦπα νά τῆς πεῖς πώς ἔχουμε γραφίματα, καί νἄρθει ὑστερώτερα, ὡρέ ;!

ΠΑΛΛΗΚΑΡΙ - Τῆς τῶπα ἀφέντη· μά δέν ξέρεις ἐλόγου σου ; θέλει λέει νά σέ δεῖ ...

ΦΛΕΣΣΑΣ - Καλά· μπάστην.

(Τό παλληκάρι βγαίνει)

ΣΚΗΝΗ Β΄

('Η 'Αγγέλα μπαίνει φορῶντας φουστάνι τῆς ἐποχῆς)

ΦΛΕΣΣΑΣ - (γελώντας) Μπρέ πῶς σέ φτιάξανε ὡρή 'Αγγέλα ;

ΑΓΓΕΛΑ - 'Η καινούργια μοδίστρα. Μέ φραγκέψανε ὅπως σέ λίγο θά φραγκέψουν οὖλο τό Ρωμέῖκο ... Ὄμορφα μά τήν ἀλήθεια ! Μέ κατέβασες ἐδῶ στ''Ανάπλι· μέ μασκάρεψες μέ τοῦτα νά κάνω τίς δουλειές σου, καί μέ περιγελᾶς κιόλα !

ΦΛΕΣΣΑΣ - Ἔλα λέγε· καί γλήγορα· ὁ καιρός μου εἶναι λίγος.

ΑΓΓΕΛΑ - (δείχνοντας τόν Τισαμενό) Δέν εἶναι ἀπ'αὐτά πού σοῦ λέω μπροστά του.

ΦΛΕΣΣΑΣ - Σύρε νά φουμάρεις ἕνα τσιμποῦκι ὡρέ Τισαμενέ· καί τήρα μήν ἀργήσεις ...

ΤΙΣΑΜΕΝΟΣ - Ἄλλο πού δέ θέλω. (βγαίνει ἀπ'τήν πόρτα)

ΦΛΕΣΣΑΣ - (στήν 'Αγγέλα) Κάτσε ! Εἶναι τίποτις σπουδαῖο ;

ΑΓΓΕΛΑ - Αὐτός ὁ 'Αμερικάνος ...

ΦΛΕΣΣΑΣ - Ποιός ἀπ'ὅλους ; Αὐτός ὁ Χάου ;

ΑΓΓΕΛΑ - Ναῖσκε. Αὐτός μέ τήν καπελλάρα ὥς τ'αὐτιά. Ἅμα ἔφυγε ἀπ'τό σπίτι σου, τράβηξε ὅλο ἴσα στοῦ Κωλέττη.

ΦΛΕΣΣΑΣ - Ἔκατσε πολύ ;

ΑΓΓΕΛΑ - Ἔφυγε στίς δυό ἀπό τά μεσάνυχτα.

ΦΛΕΣΣΑΣ - Μωρέ τί λές. Χμ ! Τί νά μαγειρεύει μέ δαύτονε ὁ διαβολογιατρός ;

ΑΓΓΕΛΑ - Κάτι μπόρεσα νά ψαρέψω ἀπ'αὐτή τή χαζή ... τή Βασιλική ... τήν ξέρεις ... τή φιλενάδα του ... 'Επίτηδες, λέει, τόν ἔστειλε ὁ Κωλέττης τόν 'Αμερικάνο χτές στό σπίτι σου γιά νά σέ δεῖ πού γλυκοσαλιάζεις μέ τίς καρακαηδόνες - σά δέ ντρέπεσαι - καί νά δεῖ λέει , πῶς δέ φελᾶς σέ τίποτις, ἔτσι παραλυμένος πούσαι - σά δέ ντρέπεσαι - καί νά τό περάσει, λέει, σούχες τίς γαζέττες κεῖ κάτου στό Νιόρκι, στήν 'Αμέρικα, πῶς τό τρανότερο μυαλό, λέει : μέσα στ''Ανάπλι τό σήμερο, δέν εἶσαι σύ μά ὁ Κωλέττης.

ΦΛΕΣΣΑΣ - 'Η Βασιλική τά λέει αὐτά, ὡρή, γιά ἤ ζήλεια σου ;

ΑΓΓΕΛΑ - 'Εγώ , καί τί νά ζουλέψω ; Χαρά στίς φοράδες' πού θά ζουλέψω ! (ἄξαφνα μέ δάκρυα) - "Επρεπε νἆταν ἄλλη, νἄβλεπες ἄν θά σοὔκανε τό σπιοῦνο' καί στό λέω, νά τό ξέρεις : βαρέθηκα δέ θά σέ ματαδουλέψω ... χτές τό βραδάκι πού φύλαγα κατά πῶς μοὔπες, παρέκει ἀπ' τῆς Μαντῶς τῆς Μαυρογέννης νά δῶ ...

(ἀκούγονται ἀπ'ἔξω φωνή τοῦ παλληκαριοῦ, πού φιλονεικάει μέ τή Μαντῶ Μαυρογένους)

- Η ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΠΑΛΛΗΚΑΡΙΟΥ -

ΦΩΝΗ ΠΑΛΛΗΚ- Μοὖπε νά μήν ἀφήσω κανένα τ'ἀκοῦς ἤ ὄχι ;!..

ΦΩΝΗ ΜΑΝΤΩΣ- 'Εμπεσίλ ! 'Ιντιό, πού θά ἐμποδίσεις ἐσύ τή Μαντῶ Μαυρογένους νά δεῖ τό Μινίστρο,

ΦΩΝΗ ΠΑΛΛΗΚ- Δέν πᾶ νά λές ὅ,τι θές !..

ΣΚΗΝΗ Γ!

ΑΓΓΕΛΑ - 'Απάνω στήν ὥρα. Εἶναι ἡ ἴδια !..

('Η Μαντῶ, μπαίνει ὁρμητικά μέ ὀμπρέλλα χρωματιστή τοῦ ἥλιου καί χτυπᾶ τήν πόρτα ξωπίσω της)

108

ΜΑΝΤΩ - Τί κακό εἶναι τοῦτο μέ τούς Μινίστρους τοῦ Κουντουριώτη; Ὁ καθεὶς ἔχει στήν πόρτα του ἕνα ζῶον· ὁ Κωλέττης μιάν μαϊμοῦν κι'ἐσύ ἕναν γορίλλαν μέ ἀνθρωπίνην φωνήν ...

ΦΛΕΣΣΑΣ - Μή βρίζεις τό παλληκάρι κυρά - Μαντώ ...

ΜΑΝΤΩ - (βλέποντας ἄξαφνα τήν Ἀγγέλα) Ἐδῶ εἶσαι ἐσύ σπιούνα; Ἦρθες νά τοῦ πεῖς, τί εἶδες καί τί ἄκουσες ; Ξέρεις τί σοῦ κάνω ἄν σέ ματαδῶ κοντά στό σπίτι μου ;

ΑΓΓΕΛΑ - Γιά κόπιασε ! Δέν εἶμαι κυράτσα μυρωδάτη ἐγώ· εἶμαι χωριάτα· σέ σκίζω σά σαρδέλλα .

ΦΛΕΣΣΑΣ - (ἐπεμβαίνοντας) Ἡσυχᾶστε ! Μή σκούζετε ἔτσι ... Στοχαστῆτε πού βρίσκεσθε !..

ΜΑΝΤΩ - Ἦρθα δῶ νά κάνω τήν προτεστασιόν μου· δέν θέλω νά τήν ξαναδῶ κιμά στό σπίτι μου· οὔτε στίς πολιτικές σας ἀνακατώνουμαι· οὔτε στά παρτίδα σας, οὔτε στίς φαγωμάρες σας γιά νά μοῦ βάζετε σπιούνους ...

ΦΛΕΣΣΑΣ - (αὐστηρά) Δέ σοὔβαλε κανείς σπιούνους· τί φωνάζεις ; Τί γυρεύεις ;

ΜΑΝΤΩ - Γυρεύω αὐτό πού μοῦ ἀπαρτενεύει : Κι'ὄν μέ λές τρακίλ σέ μουά ! Νά μ'ἀφήσουν ἥσυχη.

ΑΓΓΕΛΑ - Ἄν μέ βρίζεις, μή μοῦ τά λές Φράγκικα· πές μου τα ρωμέϊκα γιά νά σοῦ δώσω τήν ἀπόκριση· καί μή μέ ματαπῇς σπιούνα, γιά στάβγαλα τά μάτια.

ΦΛΕΣΣΑΣ - Εἶπα μή σκούζετε ...

ΜΑΝΤΩ - Πές της νά βγεῖ ὄξω· θέλω νά σοῦ μιλήσω ...

ΑΓΓΕΛΑ - "Αμ'δέ σοῦ θάβγω ἔξω γιατί τό θές τοῦ λόγου σου.

ΜΑΝΤΩ - Νόνν ντέ ντιέ ! κ'έλ - ἔτ - ἐμπερτινάντ ! (αὐθάδης)

(Ὁ Φλέσσας, δείχνοντας τήν πόρτα στήν Ἀγγέλα)

ΦΛΕΣΣΑΣ - Κάνε μου τή χάρη ... 'Αγγέλα ...

('Η 'Αγγέλα, κάθεται στό κάθισμα τοῦ Τισαμενοῦ)

ΑΓΓΕΛΑ - Δέν πάω πουθενά ! Πουθενά ! Πουθενά ! "Ο,τι ἔχει νά σοῦ πεῖ ἅς σοῦ τό πεῖ μπροστά μου ...

('Ο Φλέσσας, κοιτάζοντας μ'ἀπόγνωση τήν 'Αγγέλα, στή Μαντώ)

ΦΛΕΣΣΑΣ - Εἶναι τίποτις κρυφό ;

ΜΑΝΤΩ - (κοιτάζοντας τήν 'Αγγέλα) 'Ενκρουαγιάμπλ ! 'Ινουΐ. 'Επιθυμοῦσα νά σοῦ μιλήσω· μ'ἀφοῦ δέν εἶναι βολετό νά βρίσκεσαι μονάχος, βιάζομαι νά σοῦ τά πῶ μπροστά της. Μάταια γυρεύεις ἔξω ἀπ'τόν ἑαυτό σου τούς ἐχθρούς σου, καί γεμίζεις τ''Ανάπλι ἀπό σμπίρους καί ὠτακουστές · μέσα σου εἶναι αὐτοί ἄν θές νά μάθεις· κι'αὐτούς πρέπει νά φοβᾶσαι καί νά κατασκοπεύεις !..

ΑΓΓΕΛΑ - 'Ορίστε ! Πάρε τώρα καί μαθήματα.

ΦΛΕΣΣΑΣ - Δέ νογάω τί μοῦ λές ! Δέν ξέρω νἄχω κανένα ἐχθρό μέσα μου ...

ΜΑΝΤΩ - Πόσον ὀλίγον γνωρίζεσαι μέ τόν ἑαυτό σου· καί πόσον ὀλίγον ἠμπορεῖς νά φυλάγεσαι ἀπ'τήν ἀπέραντη φιλοδοξία σου καί τόν ἐγωϊσμό σου. Δέν εἶχα τόπον ἐγώ νά σοῦ μιλήσω δι'αὐτά· ὁ κίνδυνος ὅμως μέ βιάζει τώρα νά τό κάνω ...

(δείχνοντας τήν 'Αγγέλα)

- Καί χαίρω πού αὐτή μοῦ δίνει σήμερα τήν ἀφορμήν ... 'Ο 'Ιμπραήμ δέν ἔπιασε τήν Κρήτη, γιά νά μείνει στά βουνά της· τό μάτι του τὤχει γυρισμένο καταδῶ· κι'ἕνα πρωΐ θά τόν δεῖτε νά χύνεται στό Μωριά σά σίφουνας.

ΑΓΓΕΛΑ - Καλῶς νά κοπιάσει ...

ΦΛΕΣΣΑΣ - Γειά σου ζωή 'Αγγέλα ... (στή Μαντώ) Τήν πήρες τήν απόκριση ...

ΜΑΝΤΩ - Γελιώσαστε ... 'Ο 'Ιμπραήμ δέν είναι Δράμαλης. Σετ'έν μαρεσάλ ντέ τού πρεμιέρ "Ορντρ. Μόλις δυό μερονύχτια ταξίδι τόν χωρίζει από τόν Μωριά μέ κατάπρυμνον αέρα ... Καί μεϊς έδω αδύνατοι, αδιοργάνιστοι, από τή διχόνοια δουλεμένοι, από άγρια μίση χωρισμένοι, καί παραδομένοι στά πάθη μας, κοιτάμε ποιός πρώτος θ'απορημάξει ό,τι απόμεινε στόν τόπο, μέ τό φριχτό έτούτο σύνθημα· όποιος ζημιώνει τό έθνος, κανένα δέ ζημιώνει. Ναί ! Δέν υπάρχει ούτε ένας πού ν'αγαπάει τήν Πατρίδα !

ΑΓΓΕΛΑ - "Επρεπε νά ντρέπεσαι νά μιλᾶς έτσι μπροστά στό Φλέσσα !

ΦΛΕΣΣΑΣ - 'Αφού ήρθε νά μᾶς βρίσει, πρωΐ - πρωΐ, άστην νά ξεθυμάνει ...

(στή Μαντώ)

- Καλά σού λέει, είναι ντροπή ! 'Απ'τήν ημέρα πού πάτησα τό πόδι μου στό Μωριά - κοντά τέσσερα χρόνια τώρα - άλλο δέν κάνω παρά νά πασκίζω γιά τόν τόπο· ξεχνᾶς πώς εγώ ξεσήκωσα τό ραγιά· καί πρώτος έτρεξα κάθε πού ήταν χρεία· καί στόν ανοιχτό πόλεμο καί στά κάστρα. "Οταν ούλοι κιοτέψανε, καί τό εκτελεστικό μέ βρεμμένα βρακιά έτρεχε νά κρυφτεϊ, από τό "Αργος στά καράβια, πρώτος κατέβηκα στούς Μύλους· κι'άμα ό Κολοκοτρώνης, είπε στούς καπετάνιους, στό συμβούλιο νά πιάσουμε τά Δερβενάκια , κι'ούλοι τόν λέγανε μουρλό καί φοβητσιάρη πρώτος εγώ τόν ακολούθησα· εγώ κι'ό Δημήτρης 'Υψηλάντης. Κι'άν στέκει ακόμα λεύτερος ό Μωριάς ξέρε το - είμαι κι'εγώ μιά κολόνα τής λευτεριάς του, άν δέν είμαι ή μοναχή !

ΜΑΝΤΩ - Κανείς δέν ἀντιλέγει πῶς ἔτρεξες ὅπου κίνδυνος. "Ιλ - νι - α - πά - α - ντίρ !.. Σύ ἔ - ζ - ἔν - μπράβ. "Οταν ὅμως ὁ κίνδυνος ἀπέρασεν ;

(πικρά)

- Ὑπάρχει ἕνας ἄλλος Παπαφλέσσας, καί κάποια ἄλλα κατορθώματα, γεμάτα φιλοδοξία σκοτεινή, πού δέ γνώρισε χαλινάρι. Κι'αὐτά τά κρύβεις φαίνεται κι'ἀπό τόν ἑαυτό σου τόν ἴδιο ... Θέλεις νά τ'ἀκούσεις ἀπό μένα ;

ΑΓΓΕΛΑ - Μωρέ γιά τήρα την πού'ρθε νά σέ ξεμπροστίση πρωΐ - πρωΐ.

ΦΛΕΣΣΑΣ - "Αστηνε νά χύσει τό φαρμάκι της ! Χειρότερα δέ θά πεῖ ἀπ'ὅσα εἶπε !

ΜΑΝΤΩ - 'Αγκάλιασες στήν ἀρχή τόν 'Υψηλάντη μέ τήν ἐλπίδα ν'ἀνέβεις μαζί του, ἀφανίζοντας ἀπό τό πρόσωπο τῆς γῆς τούς προεστούς, γιά νά ἐξουσιάσεις ... 'Αμ'ἀπελπίστηκες ἀπ' τόν πρίγκηπα, ἄλλαξες μέ μιᾶς ταχτική· θέλησες τώρα νά φᾶς τούς κοτζαμπάσηδες μέ τήν πολιτική. Καί τούς ἀγκάλιασες μαζί μέ τόν Κολοκοτρώνη· κι' ἔγινες 'Υπουργός στό ἐχτελεστικό τους, γιά νά τούς σκάψεις καλύτερα τό λάκκο, καί ν'ἀφανίσης τήν πολιτική τους δύναμη ...

- 'Ο Κολοκοτρώνης, σέ στέλνει νά σβύσεις τίς πρῶτες ἀνταρσίες καί σύ ἐπίτηδες τίς ξανάβεις γιά νά φέρεις γληγορώτερα τό γκρέμισμα.

ΦΛΕΣΣΑΣ - (ἄγρια) "Α ! "Ετσι ἐξηγᾶς τοῦ λόγου σου ὅλους μου τούς ἀγῶνες νά γλυτώσει ὁ τόπος ἀπ'τήν ἀναρχία καί ν'ἀποχτήσει μιά γερή Κυβέρνηση ;

('Η Μαντώ χωρίς ν'ἀκούσει, ὁρμητικά)

ΜΑΝΤΩ - Τά διαβολικά σου ἔργα δέ σταματοῦν ἐδῶ; σπρώχνεις αὐτήν τήν Κυβέρνηση σ'ἐνέργειες τῶν ἄκρων γιά νά τήν ἐκ-

- θέσεις ... καί προδίνεις ὅλα τά μυστικά της στούς ἐχθρούς της, πού ἀδιάκοπα συνυπακούεσαι μέ δαύτους· συνωμοσίες ὑφαίνονται κατά τοῦ Κολοκοτρώνη , κάτω ἀπ' τά μάτια σου· ἀπόπειρες δολοφονίας ὅπου σώζεται μόλις· καί σύ ὁ μινίστρος τῶν ἐσωτερικῶν, τό ἄγρυπνο μάτι τοῦ Παπαφλέσσα πού τά βλέπει ὅλα μόνο σ'αὐτές τίς συνωμοσίες καί σ'αὐτές τίς ἀπόπειρες μένει κλεισμένο· καί ἴσως - ἴσως κάνει στούς δράστες καί κάποιο ἀδιόρατο φιλικό νόημα.

ΦΛΕΣΑΣ - (ἄγρια) Φτάνει ! Ὡς ἐδῶ ! Ἔρχεσαι ν'ἀραδειάσεις γιά ἀλήθειες, ὅλες τίς ἄτιμες διαβολές πού ξερνᾶνε στά καλιντιρίμια οἱ ὀχτροί μου;!

ΜΑΝΤΩ - Εἶναι διαβολές πώς ἀναγκάστηκες νύχτα νά φύγεις ἀπό αὐτό τό ἐχτελεστικό, ὅταν ξεσκεπάστηκαν οἱ πλεχτάνες κι'οἱ ραδιουργίες σου. Εἶναι διαβολές πῶς βρίσκεσαι νύχτα καί μέρα μέ τούς φονιάδες τοῦ παιδιοῦ τοῦ Κολοκοτρώνη ;! Πῶς πρόσταξες νά σέρνουνε τό δεσπότη Γερμανό μέσα στά χιόνια πεζόν, ἀπό χωριό σέ χωριό ; ! Πῶς ἀφίνεις νά ξευτελίζουν ἕναν Κολοκοτρώνη ; Πῶς ἀτάραχος βλέπεις νά διώχνουνε μέ κοντακιές, ἄκαπνοι στρατιῶτες, τά δοξασμένα ἄλογά του, αὐτά τά περήφανα ἄλογα, ποῦ τἄχες δετ νά τρέχουνε μέ ματωμένο ρουθούνι κατά τοῦ Δράμαλη, πῶς ἄφησες νά τόν ρίξουνε στά μπουντρούμια ;!

ΦΛΕΣΣΑΣ - Εἶναι ἀνάρτης ! Καί μιά Κυβέρνηση πού θέλει νἆναι Κυβέρνηση δέ μπορεῖ νά λυγάει γόνα μπροστά στούς ἀντάρτες !

ΜΑΝΤΩ- - (σαρκαστικά) Νοιάζεσαι γιά τήν Κυβέρνηση, λές ψέμματα ! Ἔχεις ἀγκαλιάσει τώρα τόν Κουντουριώτη καί τό Μαυροκορδάτο, γιά νά σκάψεις καί σ'αὐτούς τό λάκκο, καί

- νά μείνεις μοναχός σου. Πρόσεχε όμως ! Γιατί σκάβοντας έτσι λάκκους ολοένα, μπορεί στό τέλος νά σκάψεις καί τό λάκκο τῆς πατρίδος καί νά μείνεις στ'ἀλήθεια μοναχός σου· μοναχός στήν ἐρημιά καί στά χαλάσματα.

ΑΓΓΕΛΑ - Δέν ντρέπεσαι, ὡρή, νά μιλᾶς ἔτσι σέ τέτοιον ἄνθρωπο ;

ΦΛΕΣΣΑΣ - Ἄστηνε νά ξαναπεῖ, ἐδῶ, μπροστά μου, οὖλες τίς ἄτιμες συκοφαντίες ! Δέν μιλάει αὐτή, μιλάει τό πάθος της ... Δέ θά μᾶς συχωρέσει ποτέ πώς βγάλαμε στά φόρα μέ τήν ἀστυνομία τούς ἔρωτές της μέ τόν Ὑψηλάντη !..

ΣΚΗΝΗ Δ!

ΤΙΣΑΜΕΝΟΣ - (μπαίνοντας) Φούμαρα τό τσιμπούκι μου σιόρ μινίστρο !..

ΦΛΕΣΣΑΣ - Σύρε νά φουμάρεις κι'ἄλλο ἕνα διαόλου καλαμαρά !

ΤΣΙΣΑΜΕΝ. Κατάλαβα : θά χαλάσω τά συκώτια μου σήμερα μέ τά τσιμπούκια. Ὁ Δεσπότης ὁ Γερμανός θέλει νά σοῦ μιλήσει.

ΦΛΕΣΣΑΣ - Καλά· πέστου νά κοπιάσει !

(Ὁ Τισαμενός φεύγει)

ΜΑΝΤΩ - Καλῶς τά δέχτηκες !

ΦΛΕΣΣΑΣ - (στίς γυναῖκες) Καί σεῖς κάντε μου τή χάρη ... Μπορεῖ νἄχει νά μοῦ πεῖ τίποτα πού δέν κάνει νά τ'ἀκούσουν ἄλλοι. Ἐβγᾶτε ἀπ'τό πορτάκι ...

(Οἱ γυναῖκες φεύγουν)

ΣΚΗΝΗ Ε!

ΓΕΡΜΑΝΟΣ - (μπαίνοντας) Ὑποβάλλω τά σέβη μου στό μινίστρο ! Μονάχα ὅμως σ'αὐτόν.

ΦΛΕΣΣΑΣ - (ξερά) Ἄς εἶναι ὅπως σ'ἀρέσει. Κάθησε ! Τί σέ φέρνει ἐδῶ ;

ΓΕΡΜΑΝΟΣ - Δέ θά μιλήσω γιά τά δικά μου· διά τό μεταχείρισμα εἰς τό πρόσωπόν μου ἀπό τούς στρατιῶτες τοῦ Γκούρα... Ἐξεδικήθεις διά τούς λόγους τῆς Βοστίτσης.

ΦΛΕΣΣΑΣ - Πῶς τό λές αὐτό ; Δέν ἔχεις ἀποδείξεις.

ΓΕΡΜΑΝΟΣ - Ἀναγνωρίζω εἰς μερικούς ἀνθρώπους αὐτήν τήν ἀδυναμίαν καί εὑρίσκω φυσικόν τό πάθος σου, διότι ὁμοίως διατηρῶ τά ἴδια αἰσθήματα καί τάς ἰδίας γνώμας· ἔχω καί σήμερα ἀκόμα τήν ἰδέαν ὅτι ἄν ἡ ἐπανάστασίς μας ἐπιτύχει καί φέρει κέρδος τι, τό Ἔθνος πρέπει νά μᾶς κρίνει καί διά τόν κίνδυνον εἰς τόν ὁποῖον ἐξεθέσαμεν αὐτό καί νά μᾶς καταδικάσει εἰς θάνατον· διά δέ τήν ἐπιτυχίαν νά βάλει ἐπί τῆς κεφαλῆς τοῦ νεκροῦ ἡμῶν στέφανον ἀπό ὀλίγα χόρτα !

ΦΛΕΣΣΑΣ - Ἄφησε τά παχειά λόγια· κι'ἔλα σύντομα στό σκοπό· τί σέ φέρνει ἐδῶ ;

ΓΕΡΜΑΝΟΣ - Ὁ κίνδυνος τῆς πατρίδας !

ΦΛΕΣΣΑΣ - Ἦρθες καί σύ νά μοῦ πεῖς γιά τόν Ἰμπραήμ ;

ΓΕΡΜΑΝΟΣ - Ὄχι. Ὁ κίνδυνος δέν εἶναι αὐτός , εἴμαστε 'μεῖς οἱ ἴδιοι ... Δέν θέλομεν νά ἐννοήσωμεν ὅτι τίποτε δέν ἐκάμαμεν νικήσαντες τούς Τούρκους, ἄν δέν νικήσωμεν , καί σύντομα τά πάθη μας· ἡ διχόνοια, νά ὁ μεγάλος ἐχθρός· αὐτή ξεθεμελιώνει σπίτια, αὐτή ρημάζει λαούς καί βασίλεια, αὐτή θά μᾶς φάει, ἄν δέν ξυπνήσουμε, καί μᾶς τούς Ἕλληνες !

ΦΛΕΣΣΑΣ - Νά μέ δασκαλέψεις μοὔρθες ; Φτάσε στό σκοπό.

ΓΕΡΜΑΝΟΣ – Στοχάσου τί εκατορθώσαμε τούς πρώτους έξη μήνας τοῦ ξεσηκωμοῦ ὅπου εἴμαστε ἑνωμένοι. Οἱ ὄχλοι ἔγιναν στρατοί· οἱ λαγοί ἀπέβησαν λιοντάρια ... Ἐρίξαμεν τό Κάστρο τῆς Ντρομπολιτσᾶς, κι'ἄν ἀκολουθούσαμεν μέ τήν ἰδίαν ὁρμήν, θά εἴχαμεν ὑπογράψει τώρα συνθήκην μέ τόν Σουλτάνον εις τήν Μακεδονίαν ἤ τήν Θρά – κην· ἀλλά μᾶς ἔφαγεν ἡ διχόνοια· μᾶς σάπισε, μᾶς ἔχασε !..

ΦΛΕΣΣΑΣ – Εἶπα : ἄς τά λόγια ! Τί θέλεις ἀπό μένα ;

ΓΕΡΜΑΝΟΣ – Ἦρθα νά σοῦ μιλήσω γιά τό Ζαΐμη καί τό Λόντο !..

ΦΛΕΣΣΑΣ – (μέ διαβολική ματιά) Ξέρεις ποῦ κρύβονται ;

ΓΕΡΜΑΝΟΣ – Ὄχι !

ΦΛΕΣΣΑΣ – (μέ θυμό) Ἐγώ ὅμως ξέρω· καί ξέρω πώς κι'ἐσύ ξέ – ρεις ... Ξέρω καί ποιός τούς κρύβει καί ποῦ κρύβονται ... τί ἦρθες λοιπόν νά γυρέψεις ;

ΓΕΡΜΑΝΟΣ – Ἐγώ δέ γυρεύω τίποτα· ἡ πατρίδα τό γυρεύει· "νά πάψει ὁ κατατρεγμός του" ...

ΠΑΛΛΗΚΑΡΙ – (μπαίνει μέ πρεμοῦρα) Ὁ Μαυροκορδάτος !..

ΣΚΗΝΗ ΣΤ'

(Ὁ Μαυροκορδάτος, μπαίνει σοβαρός , κρατεῖ τσάντα μέ χαρτιά, μέ βαρειά καί πένθιμη φωνή)

ΜΑΥΡΟΚΟΡ – Εἶμαι εὐτυχής πού σᾶς βλέπω, Δέσποτα Γερμανέ ! (στόν Φλέσσα)

– Πικρόν, πολύ πικρόν θέλει εἶναι ἀγαπητέ συνάδελφε, καί σύ καλέ μου φίλε, τό ἄγγελμα πού φέρνω τούτη τή στιγμή. Ἡ γολέττα τοῦ Ραφαλιᾶ, ἡ ὁποία ἐστέκετο ἀ –

- νοικτά τῆς Κρήτης εἰς τίς μικρές βόλτες διά νά ἐπιτηρεῖ τά κινήματα τῆς Αἰγυπτιακῆς ἀρμάδας, ἔφθασε , μόλις εἰς τόν λιμένα, διά νά μᾶς δώσει τήν εἴδησιν ὅτι ὁ 'Ιμπραήμ ἔβαλε τόν στρατόν του εἰς τά μεταγωγά μέ πλώρη τό Μωριά. Σᾶς ἀφίνω νά φανταστεῖτε τάς ἡμέρας πού μᾶς περιμένουν ... Οὔτε τό θάρρος οὔτε ἡ ἐλπίς εἰς τόν Θεόν μέ ἀπολείπει ... 'Επεράσαμεν ὡς τώρα καί ἄλλας δοκιμασίας καί ἐβγήκαμεν τροπαιοφόροι· φοβοῦμαι ὅμως ὅτι ἔχομεν τώρα ν'ἀντικρύσωμεν τόν μεγαλύτερον ἐχθρόν. Ὅπως εἶδα εἰς τάς γαζέττας τῆς Φραγκιᾶς, αἱ ὁποῖαι μᾶς ἦλθαν σήμερον, ἀναστάτους κρατοῦν τούς λαούς τῆς Εὐρώπης, τά τέλη τῆς Αἰγυπτιακῆς ταύτης ἐκστρατείας. Καί ἔγραφα μέν πάραυτα εἰς Λονδῖνον, ἱκετεύων τήν 'Αγγλικήν Κυβέρνησιν, ὅπως ζητήσει ἐπισήμως ἐξηγήσεις διά τάς δηλώσεις ταύτας , καί ἐλπίζω νά ἐπακολουθήσει τάχιστα ἡ διάψευσις. 'Αλλά τί ὠφελεῖ ;

ΦΛΕΣΣΑΣ - Πρέπει νά ρίξουμε τά μίση καί τά πάθη μας στή θάλασσα ...

ΜΑΥΡΟΚΟΡ - (μέ συντριβή) Τόν ἄνθρωπο δέ βλέπω μοναχά πού θά μποροῦσε νά σηκώσει τά πλήθη, νά τά κάμει βράχο.

ΓΕΡΜΑΝΟΣ - Δέν βλέπεις κανένα ἐξοχώτατε ;

ΜΑΥΡΟΚΟΡ - Αὐτή τή στιγμή ὄχι· καί τό λέγω μέ συντριβήν ...

ΦΛΕΣΣΑΣ - 'Εγώ τόν βλέπω !

ΜΑΥΡΟΚΟΡ - Ποιός εἶναι ; Ποιός θά ἠμποροῦσε νά κάμει αὐτό τό θαῦμα, ν'ἀναστήσει τήν πεθαμένη χώρα, διά νά ἀντικρύσει τήν ἐπερχομένην φοβεράν θεομηνίαν ;

ΓΕΡΜΑΝΟΣ - Ποιός εἶναι ;

ΜΑΥΡΟΚΟΡ - (μετά μικρά σιωπή ἀποφασιστικά) - 'Εγώ !..

М.20 Σ' ΚΑΜΠΑΜΕΝΟ –

ΕΙΚΟΝΑ ΔΕΚΑΤΗ

ΝΥΧΤΑ, ΠΛΑΓΙΑ ΒΟΥΝΟΥ, ψηλά ἀπ'τό Μανιάκι : 'Ο Κεφάλας, ὁ Παπα - γιώργης ἀπ'τό Περθώρι, ὁ Βοϊδῆς Μαυρομιχάλης, ὁ Τσαλαφατίνος , ὁ Μπιτσιάνης, ὁ Δημήτρης Φλέσσας καί ὁ Φλέσσας. Εἶναι ὅλοι ἁρματωμένοι.

ΣΚΗΝΗ Α'

ΦΛΕΣΣΑΣ – 'Ετοῦτος εἶναι, ὡρέ, ὁ ψηλότερος τόπος ἐδῶ στό Μανιάκι ; Μίλα, ὡρέ, Κόρμα, ἐσύ, ποὖσαι Κοντοβουνήσιος ;

ΚΟΡΜΑΣ – Ναῖσκε Μινίστρο μου.

ΦΛΕΣΣΑΣ – Καί τί εἶν'αὐτά τά λίγα φῶτα πού βλέπω μακρυνά μπροστά μας;

ΚΟΡΜΑΣ – Τό Κάστρο τῆς Ζαρνάτας καί ξέμακρα ὁ 'Αλμυρός κι'οἱ Κιτριές.

ΦΛΕΣΣΑΣ – Καί πίσω δῶ πέρα, κατά τό βοριά ; Τί πέφτει ὡρέ ; Δέν εἶναι ὁ κάμπος ὁ δικός μας ὁ Καλαματιανός ;

Δ.ΦΛΕΣΣΑΣ – Ναῖσκε· ἡ νύχτα δέν τόν ἄλλαξε.

ΦΛΕΣΣΑΣ – Τότε δῶ μπροστά μας κατά τό Νοτιά, ἔχουμε τά χίλια χωριά καί τή Σιγλίτσα.

ΤΣΑΛΑΦΑΤ – Ναῖσκε αὐτά εἶναι.

ΦΛΕΣΣΑΣ – (ἀποφασιστικά) "Ε ! Λοιπόν ! Σ'αὐτούς ἐδῶ τούς τόπους, θά γράψει αὔριο ἡ δόξα τ'ὄνομά μας.

(Γενική σιωπή)

– Βλέπω κανένας δέ μοῦ κραίνει ...

Δ.ΦΛΕΣΣΑΣ – 'Επῆρες κιόλας τήν ἀπόφαση νά πολεμήσουμε δῶ πέρα ;

ΦΛΕΣΣΑΣ – (ξερά) Ναί, γιατί ; Σ'αὐτά τά δυό βουνάκια πού μαυρίζουν ἀπό ζερβά καί δεξιά· θά πᾶτε τώρα κιόλας μέ τά παλληκάρια σας νά πιάσετε τά ριζά, νά φτιάξετε ταμπούρια, καί νά τ'ἀρχίσετε στή στιγμή ...

ΚΕΦΑΛΑΣ - 'Ακόμα δέ φτάσαμε· εἴμαστε τσακισμένοι ἀπό τό δρόμο· κι'εἶναι περασμένα μεσάνυχτα.

ΦΛΕΣΣΑΣ - 'Η ὥρα δέ μᾶς παίρνει ὡρέ Κεφάλα, ἄν δέν τ'ἀρχίσουμε ἀπό τώρα, θά πλακώσει ὁ 'Ιμπραήμ κι' ἐμεῖς θά φτιάνουμε ἀκόμα.

(στόν Τσαλαφατίνο)

- Στή στιγμή νά στείλεις καραούλια, ὡρέ Τσαλαφατίνε, στό Μαμλαβᾶ, στό καταράχι ν'ἀγναντεύουνε τό δρόμο κι' ἄν δοῦν τόν 'Ιμπραήμ νἄρχεται νά τρέξουνε νά μᾶς δώσουνε χαμπέρι ...

ΤΣΑΛΑΦΑΤ - "Εχω στείλει ἀπό νωρίς ...

ΦΛΕΣΣΑΣ - "Α ! Γειά σου !!

Δ.ΦΛΕΣΣΑΣ Μέ τά σωστά σου λές πώς θά σταθοῦμε 'δῶ νά πολεμήσουμε.

ΦΛΕΣΣΑΣ - Γιατί, ὡρέ Δημήτρη ; Γιά ξήγα τή στρατηγική σου !

Δ.ΦΛΕΣΣΑΣ Στό πίτουρο θά μᾶς κουλουριάσει ὁ 'Ιμπραήμ !

ΦΛΕΣΣΑΣ - Ψηλά. Στή ράχη τοῦ βουνοῦ.

ΠΟΛΛΟΙ ΜΑΖΙ - Σωστά στή ράχη ;

ΦΛΕΣΣΑΣ - (σαρκαστικά μά θυμωμένα) - Κι'ἀκόμα ψηλότερα ἔ ; Στά σύγνεφα ... ἐκεῖ δέ θά μᾶς ἔφτανε κανένας ... ἔχετε δίκιο ... Μά ἐγώ δέν ἦρθα δῶ γιά νά μετράω τό στρατό τοῦ 'Ιμπραήμ ἀπ'τά ψηλώματα : ἦρθα νά πολεμήσω ! Οὔτε τρελλάθηκε ὁ 'Ιμπραήμ νά χασομεράει, ἐκεῖ, πού δέν ἐλπίζει νίκη· μά θά τραβήξει ὁλοΐσα γιά τήν Ντρομπολιτσᾶ, κι'ἐγώ τότε θά μείνω νά μαζεύω ἀπό πίσω τά καρφοπέταλλά του, ἄν ὅμως τόν κρατήσω ἐδῶ , στό Μανιάκι, γλυτώνω τό Μωριά !

ΦΩΝΗ ΑΠΟ ΜΑΚΡΥΑ - (OFF) "Αλτ !.. Ποιός εἶναι ;!..

ΦΩΝΗ ΤΙΣΑΜΕΝΟΥ - 'Εγώ ! Τισαμενός, γραμματικός τοῦ μινίστρου.

ΦΩΝΗ - 'Από τούτηντή μεριά. 'Από τή ρεματιά !

ΦΛΕΣΣΑΣ - Νά δοῦμε τί χαμπέρια φέρνει !

ΣΚΗΝΗ Β!

(Ὁ Τισαμένος μπαίνοντας μ'ἕνα φαναράκι στό χέρι λαχανιασμένος)

ΤΙΣΑΜΕΝΟΣ - "Ασκημα μαντάτα καπεταναῖοι ...

ΦΛΕΣΣΑΣ - (ἔξω φρενῶν) Νά βγάλεις τό σκασμό πού θά μᾶς πεῖς ἄσκημα μαντάτα.

ΤΙΣΑΜΕΝΟΣ- Μ'ἀφοῦ εἶναι ἄσκημα ... σιόρ μινίστρο τί νά τά πῶ ; Καλά ;

ΦΛΕΣΣΑΣ - Καί τί νογᾶς ἐσύ, ὡρέ ; Τί ξέρεις νά πεῖς ἄν τοῦτο ἤ ἐκεῖνο εἶναι ἄσκημο ἤ ὄχι ; Λέγε ! Καί μεῖς θά κρίνουμε· καί τήρα καλά : νά πεῖς ξερά τά πράμματα· νά φυλάξεις γι'ἀλληφορά τίς γαρνιτοῦρες ...

ΤΙΣΑΜΕΝΟΣ 'Ο Γέρο - 'Αναγνωσταράς ὁ μινίστρος τοῦ πολέμου, ὁ Μαυροκορδάτος, ὁ Τσαμαδός, ὁ Σαχτούρης κι'αὐτός ὁ 'Ιταλιάνος ὁ Σαρταρόζας, πάθανε συφορά μεγάλη : Εἴχανε πιάσει μέ τά παλληκάρια τους τό νησί τῆς Σφαχτηρίας, ἀνάμεσα στά δυό Κάστρα.

ΦΛΕΣΣΑΣ - (ἔξω φρενῶν) Κατάλαβα ! Θά μ'ἀραδειάσεις χαζομάρες. (στούς ἄλλους)

- Τόν στείλαμε γιά κανά χαμπέρι καί μᾶς ἦρθε· δῶ μέ περσυνά ξυνά σταφύλια ... Ποιός 'Αναγνωσταρᾶς , ὡρέ καί ποιός Μαυροκορδάτος ; Καί ποιά Σχαχτηρία ; 'Η θέση αὐτή, ὡρέ, εἶναι καλή γιά κεῖνον ποῦχει τή θάλασσα· γιά ὅποιον ὅμως δέν τήν ἔχει εἶναι θάνατος ... Βουβάσου τό λοιπόν ! Χάσου ἀπό μπροστά μου ...

(στούς ἄλλους)

- "Οπως βλέπετε ἀδέρφια μου, στείλαμε γιά μαντᾶτα ἕνα χαζό... Τραβᾶτε στή δουλειά σας, ν'ἀρχῆστε τά ταμπούρια · θά τά φτιάξετε γερά, χτιστά, ψηλά. Καί βάλτε ν'ἀνάψουμε φωτιές σοῦλες τίς πλαγιές πέρα γιά πέρα· ὅσες μποροῦνε περσότερες. Καί γιά νά μήν τήν πάθουνε τά χωριά τοῦ κάμπου, στεῖλτε ἀνθρώπους νά δώσουν εἴδηση στά γυναικόπαιδα νά πάρουν τά βουνά. Τί μέ τηρᾶτε ; Τραβᾶτε πού σᾶς λέω· ἔχω νά δουλέψω μέ τοῦτο 'τό χαζό.

ΚΕΦΑΛΑΣ - (σκουντουφλός) στούς ἄλλους) Πᾶμε, ὡρέ !

ΠΟΛΛΟΙ ΜΑΖΙ - Καληνύχτα ...

ΦΛΕΣΣΑΣ - Καλή σας νύχτα· καί τηρᾶτε καλά νά ψυχώσετε τά παλληκάρια· ἡ νίκη μας εἶναι σίγουρη.

("Ολοι βγαίνουν μουρμουρίζοντας)

Α' ΦΩΝΗ - - "Ανταφλα μᾶς ἔδιωξε.

Β' " - Σκοῦρα τά πράμματα ...

Γ' " - Ποιός ξέρει τί χαμπέρια, ἔχει ὁ Τισαμενός, κλπ.

ΣΚΗΝΗ Γ'

ΤΙΣΑΜΕΝΟΣ - (μόλις φύγουν) "Αδικα μ'ἔβρισες - εἶχανε πιάσει τή Σφαχτηρία.

ΦΛΕΣΣΑΣ - (ξερά) Τό ξέρω.

ΤΙΣΑΜΕΝ - 'Ο Μπραΐμης τούς λιάνισε· κι'αὔριο , μεθαύριο, τό πολύ ὡς τό μεσημέρι, καλῶς νά τούς δεχτεῖς ἐδῶ !..

ΦΛΕΣΣΑΣ - (τό ἴδιο) Τό ξέρω ...

ΤΙΣΑΜΕΝ - 'Ο 'Αναγνωσταρᾶς, ὁ Τσαμαδός, κι'ὁ Σανταρόζας σκοτωμένοι ...

ΦΛΕΣΣΑΣ - Τό ξέρω· τά ξέρω οὖλα !..

ΤΙΣΑΜΕΝ - (τρομαγμένος) Γά ξέρεις καί στέκεις έδῶ νά πολεμήσεις ;

ΦΛΕΣΣΑΣ - (ὑπόκοφα) Ναί, ὡρέ ! 'Επειδής τά ξέρω στέκω νά πολεμήσω καί τήρα μή χαράξεις λόγο σέ καπετάνιο ἤ παλληκάρι γιά τή συφορά πού πάθαμε, κι'ἀρχίσουνε νά κιοτεύουνε γιατί στό πῆρα τό κεφάλι !

(ὕστερα ἀπό λίγο)

- Λέγε, τί ἄλλο ξέρεις ;

ΤΙΣΑΜΕΝ - Ἔχεις τά χαιρετίσματα ἀπ'τόν συμπέθερό σου τό Μαυρομιχάλη. Χάρηκε, λέει, πού ἡ Κυβέρνηση ἔβαλε τήν ἀφεντιά σου νά πολεμήσει τόν πασά· μά νἄχεις , λέει, τό νοῦ σου, γιατί ἔχει ταχτικό πολύ, καί θἄθελε, λέει , νἄρθει κι'ὁ ἴδιος νά σέ βοηθήσει λέει· μά ἔλα ποὖναι κρεββατωμένος, λέει, μέ τά πόδια του πρισμένα.

ΦΛΕΣΣΑΣ - Καλά ! Χαιρέτα μου τόν πλάτανο ! Λέγε τί ἄλλο ξέρεις .

ΤΙΣΑΜΕΝ - 'Απάντησα στό δρόμο ἄνθρωπο τοῦ ἀδερφοῦ σου τοῦ Νικήτα, καί μοὔδωσε τούτη τήν ἀνοιχτή γραφή !..

ΦΛΕΣΣΑΣ - (κοφτά) Τί λέει ;

ΤΙΣΑΜΕΝ - Ἔκανες πολύ ἄσχημα νά μή σταθεῖς στά βουνά τῆς Καλαμάτας, νά φτιάσεις μεγάλη δύναμη πρίν περάσεις ἐδῶ στά Κοντοβούνια· καί δέν ἔπρεπε , λέει, νά κοπεῖς ἀπ'τή Μάνη.

('Ο Φλέσσας ξερά, κρύβοντας κάποια ταραχή)

ΦΛΕΣΣΑΣ - Ἤτανε νἄρθει ἀπ'τή Φουρτζάλα μ'έφτακόσους.

ΤΙΣΑΜΕΝ - Γιά νά γράφει τέτοια, μή τόν περιμένεις.

ΦΛΕΣΣΑΣ - (μικρή σιγή) Κάτσε χάμου ! Κάτσε εἶπα ! Ἔχεις χαρτί ἀπάνω σου ;

ΤΙΣΑΜΕΝ - Ναί ! Δέκα φύλλα !

ΦΛΕΣΣΑΣ - Ἕνα μοῦ φτάνει, γράφε !

(Ὁ Τισαμενός, κάθεται κατάχαμα, βάζοντας τό φανάρι του, ἀπάνω στό λιθάρι, γράφει στό γόνατο μέ μιά χάλκινη καλαμαριά τῆς στέπης)

ΦΛΕΣΣΑΣ - " Νικήτα ! Ἔλαβα τό γράμμα σου καί νά ἡ ἀπόκρισή μου. Ὡρκίστηκα νά χύσω τό αἷμα μου εἰς τήν ἀνάγκην τῆς πατρίδος· καί ἦρθε ἡ εὐλογημένη ὥρα ... Εὔχομαι στό Θεό, πρώτη μπάλλα τοῦ Ἰμπραήμ, νά μ'εὕρη στό κεφάλι, γιατί σᾶς γράφω νά ταχύνετε τόν ερχομό σας καί σεῖς μοῦ λέτε κουροφέξαλα. Πρώτη καί τελευταία γραφή μου εἶναι αὐτή ! Βάστα την νά τήν διαβάζεις καμμιά φορά, νά μέ θυμᾶσαι καί νά κλαῖς... "

(Ὁ Τισαμενός γράφοντας καί κλαίγοντας)

ΤΙΣΑΜΕΝ - ... " Νά μέ θυμᾶσαι καί νά κλαῖς " ... (κλαίει)

(Ὁ Φλέσσας ἀφοῦ τόν κοιτάζει μέ συμπόνοια πού κλαίει)

ΦΛΕΣΣΑΣ - Σ'αὐτόνε λέω νά κλαίει, ὡρέ χαζέ, ὄχι σέ σένα !

Μ 11 - Η' ΚΑΜΠΑΜΕΝΟ-

ΕΙΚΟΝΑ ΕΝΔΕΚΑΤΗ

Κλειστό ταμπούρι τοῦ Φλέσσα, ἀπό τήν ξερολιθιά πού τό ζώνει τινάζει τά κλαριά της μιά μικρή ἀγριοαχλαδιά, ἀπάνω της κρέμουνται ἕνα ταγάρι καί δυό τσότρες, καί στήν κορφή της φαίνεται ἕνα κοντάρι μέ μπαϊράκι ἄσπρο μέ μπλέ σταυρό, ἕνα γύρω ντουφεκίστρες καί ἀπό κάτω ἅρματα : ντουφέκια καί σπαθιά ἀριστερά μικρό ἄνοιγμα, πού φέρνει στό ταμπούρι τοῦ Δημήτρη Φλέσσα. Εἶναι νύχτα, περασμένα μεσάνυχτα, στό βάθος φαίνονται τρεῖς ἄνθρωποι πού λαγοκοιμοῦνται μέ προσκέφαλο τά λιθάρια : εἶναι ὁ Τισαμενός, ὁ Λεβιδιώτης ,

ὁ 'Υπασπιστής τοῦ Φλέσσα, καί ὁ Δημήτρης ὁ σημαιοφόρος ἀπό τή Χιό. 'Ο Φλέσσας σκεπασμένος μέ γούνα κάθεται σιμά, σέ μισοσβυσμένη φωτιά πού τή συνδαυλίζει , ἀντίκρυ του ἡ 'Αγγέλα σκεπασμένη μέ μιά κάπα.

ΦΛΕΣΣΑΣ – Γι'αὐτό κίνησες ἀπ'τήν Καλαμάτα νἄρθεις νά μοῦ πεῖς ; Αὐτό δέ γίνεται· δέ μποροῦμε νἄχουμε γυναίκα στό ταμπούρι.

ΑΓΓΕΛΑ – (παρακαλετά) "Αφησέ με ... "Αφησέ με νά κάτσω δῶ κοντά σου.

ΦΛΕΣΣΑΣ – Στῶπα δέν γίνεται, κι'ἐγώ ὁ ἴδιος δέ θἄνοιωθα καλά... "Ασε λοιπόν αὐτοῦνες τίς κουβέντες· πρέπει νά φύγεις πριχού νά ξημερώσει· μπορεῖ νά ξυπνήσουνε· νά σέ ἰδοῦνε καί νά στοχαστοῦνε πράμματα πού δέ θέλω.

ΑΓΓΕΛΑ – "Ασε νά σέ χορτάσουνε τά μάτια μου σάμπως ξέρω ἡ ἔρμη ἄν θά σέ ματαδῶ ;

ΦΛΕΣΣΑΣ – Τί εἶν'αὐτά πού λές, ὡρή ;

ΑΓΓΕΛΑ – Τί λέω... Δέ συλλογᾶσαι ; Σάμπως θἄχουμε γάμο ταχειά ; Πόλεμο θἄχουμε ...

ΦΛΕΣΣΑΣ – "Ε, καί πῶς θἄχουμε πόλεμο ;

ΑΓΓΕΛΑ – 'Ο Μπραΐμης, εἶναι στά χίλια χωριά, τήν αὐγή ἐδῶ πού καθόμαστε θά βρέχει πυρωμένες μπάλλες ...

ΦΛΕΣΣΑΣ – "Ε ! Καί πῶς θά βρέχει μπάλλες ;

ΑΓΓΕΛΑ – Κι'αὐτά τά μαῦρα ὀνείρατα πού εἶδα ..

ΦΛΕΣΣΑΣ – "Ε, καί πῶς εἶδες ὀνείρατα ; Τ'εἶναι τό χειρότερο ἀπ' ὅσα βάζει ὁ νοῦς σου ; 'Ο Θάνατος ;

ΑΓΓΕΛΑ – Χριστός καί Παναγιά ! Μακρυά ἀπό σένα ! Μήν κακομελετᾶς !

ΦΛΕΣΣΑΣ - (ήσυχα) Γιατί ; 'Ο Χάρος είναι χάροντας κ'είναι χαρά γεμάτος ...

ΑΓΓΕΛΑ - (πικρά) Τί ήσυχα πού τό λές ... 'Εμένα ποτές σου δέ μέ συλλογάσαι ...

ΦΛΕΣΣΑΣ - Είμαι σίγουρος, 'Αγγέλα, πώς θά ξαναταμωθοῦμε ...

ΑΓΓΕΛΑ - (μέ κάποια ἐλπίδα) Πού λές ὅτι θά σμίξουμε ;

ΦΛΕΣΣΑΣ - (δείχνοντας τόν οὐρανό) Κεῖ πάνω !

ΑΓΓΕΛΑ - (παγωμένη) Ἔτσι τό λοιπόν : τὤχεις ἀποφασίσει ...

('Ακούγεται φωνή)

ΦΩΝΗ - Ἄλτ !. Ποιός εἶσαι !.. (καί ἀμέσως ντουφεκιά)

('Η 'Αγγέλα καί ὁ Φλέσσας τινάζονται. 'Ο Φλέσσας, φωνάζοντας πρός τ'ἀριστερά ἔξω ἀπ'τό ταμπούρι)

ΦΛΕΣΣΑΣ - Τί εἶναι ὠρέ, τί στάθηκε ;

ΦΩΝΗ - (ἔξω ἀπ'τό ταμπούρι) Ἕνας φράγκος σπιοῦνος στό καραούλι · στονέ φέρνουμε.

ΦΛΕΣΣΑΣ - (Κοιτάζοντας τούς κοιμισμένους) Μωρέ χαμπάρι δέν παίρνουνε αὐτοί, κοιμοῦνται σάν πεθαμένοι !

(στήν 'Αγγέλα)

- Ἔλα καιρό δέν ἔχεις· Φεύγα !

(ἀφοῦ ψαχτεῖ ἀπάνω του)

- Νά πάρε κι'αὐτό !.. (τῆς δίνει κάτι)

ΑΓΓΕΛΑ - Τί εἶναι ;

ΦΛΕΣΣΑΣ - Τό ρολόϊ μου, εἶναι αὐτό πού μοῦ χάρισε ὁ 'Υψηλάντης, βάστα το νἄχεις κάτι ἀπό μένα ... Νά μέ θυμᾶσαι ...

ΑΓΓΕΛΑ - (κλαίγοντας) 'Ο Θεός νά μήν τό δώσει νά ζήσω ὕστερα ἀπό σένα ....

ΦΛΕΣΣΑΣ - Κλαῖς ; Γιά τήρα καλά. ὡρή ! Δέ θέλω ντροπιασμένα πράμματα· οὔτε μοιρολόγια καί σκουξίματα ... Ἕνα λόγο μοναχά θά πεῖς : σέ φίλους, σέ δικούς καί σοῦ - λους. Ἂν σᾶς πονάει, ὡρέ, ὁ σκοτωμός του, τραβᾶτε νά πολεμῆστε σάν κι αὐτόν ... Αὐτά νά πεῖς πώς σοὖπα.

(Τή φέρνει ὡς τό ἄνοιγμα τοῦ ταμπουριοῦ δεξιά τή φιλάει στό κούτελο)

- Ἔχε γειά ! Καί μάθε τούτη τή στιγμή, πώς ψέμματα δέν ἤτανε : Σ'ἀγάπησα. Ἄντε στό καλό !..

(Ἡ Ἀγγέλα, φεύγει κλαίγοντας ἀπ'ἀριστερά μπαίνουν μέ φαναράκια ὁ Κεφάλας - Παπαγιώργης - Χάου)

ΣΚΗΝΗ Β!

ΚΕΦΑΛΑΣ - (σέρνοντας τόν Χάου) Ἔλα περπάτα ! (στόν Φλέσσα) Αὐτός εἶναι. Δέν ξέρει νά 'ξηγήσει γιατί καί πῶς εἶχε σημώσει στά ταμπούρια ...

ΠΑΠΑΓΙΩΡΓ. Θά 'ναι κανένας ἀπ'τούς φράγκους τοῦ Μπραΐμη ...

(Ὁ Φλέσσας μ'ἕνα φαναράκι πού ζυγώνει στά μοῦτρα τοῦ Χάου, τόν βλέπει)

ΦΛΕΣΣΑΣ - Ποιός σπιοῦνος ὡρέ, ποιός φράγκος τοῦ Ἰμπραήμ ; Ντροπή, ὡρέ Κεφάλα· ντροπή Παπαγιώργη ... Ἀκόμα δέ μάθατε τούς φίλους μας ; Εἶναι ὁ Ἀμερικανός ὁ Χάου ἀπ' τούς πιό τρανούς φιλέλληνες !..

ΧΑΟΥ - Ὦ ! ἀγαπητέ Μίνιστερ · τί εὐκάριστος εἶναι νά βλέπεις ἐμᾶς ἐντῶ !

ΦΛΕΣΣΑΣ - Συμπάθα μας ντοντόρε μου, πήγανε νά σέ σκοτώσουνε.

ΧΑΟΥ - Στό πατρίδος μου ἔκει πολλούς σάν καί μένα· ντέν πειράζει πετάνε ἐγκώ ...

ΦΛΕΣΣΑΣ - Δέν είναι έτσι· μᾶς πειράζει ἐμᾶς. Μά δέ μοῦ λές ἀπό πού καί πῶς ξεφύτρωσες ἐδῶθε ;

ΧΑΟΥ - Εἶντα φωτιές ... ὅλο βουνός γκεμάτος φωτιές καί λέω: κάποιο τρελλός, είν'αὐτό καί τέλει νά πομελεῖς ἐντῶ· ἄς ντοῦμε ποιό εἶναι ... Καί τό τρελλός νάτο ! Τό ἀ-γκαπητό μίνιστερ !

ΦΛΕΣΣΑΣ - (γελώντας) 'Αλήθεια λές.

(δείχνοντας τίς πέτρες)

- Εἶδες μιντέρια, εἶδες ντιβάνια ;

ΧΑΟΥ - (κάθεται κάπου) "Ω ! Γιές ... Ντέν μοιάζει κατόλου μέ τ'Ανάπλιος ... 'Εκεῖ σερμπέτι, ναργιλές ... γυ - ναῖκας ...

ΦΛΕΣΣΑΣ - 'Εκεῖ ἦτανε ψευτοπολιτική ... 'Εδῶ πατρίδα ... ἄλλη δουλειά ... 'Ωστόσο κάτι θά βρεθεῖ νά σέ φιλέψουμε.

(Στούς Κεφάλα καί Παπαγιώργη)

- Φέρτε ὡρέ, τό ταγάρι καί τίς τσότρες πού κρέμουνται στή γκορτσά.

(Στό Χάου καθώς φέρνουν τίς τσότρες καί τό ταγάρι)

- Νά σοῦ συστήσω καί τούς καπετανaίους ντοντόρε· ἀπο-δῶ εἶναι ὁ Κεφάλας, παληός μου φίλος· καί τοῦτος ὁ Παπαγιώργης ἀπ' τό Περθῶρι γερό ντουφέκι.

(Βγάζει ἀπ'τό ταγάρι του ψωμί, κρέας καί τυρί)

- Θᾶσαι ἀποσταμένος ἀπ'τόν ἀνήφορο· θά πάρεις ἕνα μεζέ ἀπ'τό ψητό· δοκίμασε κι'ἀπό τοῦτο τό ψωμί· δέν ἔχεις ματαφάει· εἶναι μπίτ χωριάτικο, εἶναι γλυκό σά μέλι· ἔχει μπομπότα μέσα ...

(στούς ἄλλους)

- Κάτσε ὡρέ Καφάλα, κάτσε Παπαγιώργη ... Νά πάρτε καί σεῖς ... (στόν Χάου) - Αὔριο τέτοια ὥρα νά δειπνοῦμε μέ τόν Πλούτωνα ...

ΧΑΟΥ - (μ'ἀπορία) Πλούτωνα ;

ΦΛΕΣΣΑΣ - Τό βασιληά τοῦ Ἅδη ... Ἡ ἀφεντιά σου ξέρει καλά τή μυθολογία μας ...

ΧΑΟΥ - Ὦ ; Γιές ; Πλούτωνα ...

ΦΛΕΣΣΑΣ -- Καί πιστεύω πώς ἡ Περσεφόνη θά μᾶς ἔχει μαγερέψει φαγί γιά καλύτερα ἀπό δαῦτα ...

(δίνει στό Χάου μιά τσότρα καί κρατεῖ τήν ἄλλη)

- Νά πάρε καί τήν τσότρα νά τσουγκίσουμε. Στήν ὑγειά μου ...

(τσουγκρίζουν)

- Πιέ το ἄφοβα : εἶν'ἀπό τ'ἀμπέλια τοῦ πατέρα μου, πατημένο ἀπ'τίς τσοῦπες τῆς Πολιανῆς· εἶναι τό χωριό μου ... (πίνουν) Δεκαπέντε καλυβάκια ὅλα κι'ὅλα , μά τί τά θές τἄχω μέσ'τήν καρδιά μου ...

ΧΑΟΥ - (ἀφοῦ πιεῖ) Αὐτό κρασί ... Ὄλυμπος ... Ζέους ... Γκανυμίντης ...

ΦΛΕΣΣΑΣ - (σηκώνεται ὄρθιος) Καί τώρα ντοτόρε θά ροβολήσεις τόν κατήφορο ...

(τόν πάει στό ἄνοιγμα δεξιά)

- Νά, θά κάνεις ἀπό τοῦτο τό ταμπούρι κατάλαβες ;

ΧΑΟΥ - Γκιατί ; Ἐγκώ τέλεις νά μένεις ἐντῶ.

ΦΛΕΣΣΑΣ - Δέ σέ σηκώνει ὁ ἀγέρας ἐδῶ·ὥρα τήν ὥρα καρτερᾶμε τόν Πασᾶ καί σένανε σέ θέλουμε. Ξέβγαλέ τον κομμάτι , ὡρέ Παπαγιώργη· δεῖχτου τό μονοπάτι.

ΧΑΟΥ - Θένκ - γιοῦ ; Θένκ - γιοῦ ;

(Φεύγει μέ τόν Παπαγιώργη)

ΦΛΕΣΣΑΣ - Στό καλό.

ΣΚΗΝΗ Γ΄

Μιά λουρίδα θαμπογάλαζη φῶς στό βάθος σημαδεύει τό θαμπόφωτο τῆς πρώτης αὐγῆς.

ΦΛΕΣΣΑΣ - (Στόν Κεφάλα) Ὅπου νἆναι θά φέξει, όρέ Κεφάλα. Πάρε τέσσερα - πέντε παλληκάρια, καί σύρτε καβάλλα κατά τά ριζοβούνια τῆς Ἁγιᾶς, ν'ἀγνατεύετε τό Κεφαλόβρυσο· νά τηρᾶτε πότε θά ξεκαμπίσει ὁ Ἰμπραήμ. Κι'ἅμα τόν δεῖτε νἆρθεις νά μοῦ δόσεις εἴδηση· μή στείλεις ἄλλον, ἀτός σου νἆρθεις.

ΣΚΗΝΗ Δ΄

Ὁ Κεφάλας φεύγει. Μπαίνει ἀπό δεξιά ὁ Παπαγιώργης.

ΦΛΕΣΣΑΣ - Ζύγωσε Παπαγιώργη νά πυρωθεῖς ἄρχεψε νά τζούβει ὁ βοριάς.

(Ὁ Παπαγιώργης κάθεται σιωπηλός)

- Ἄκου πΠαπαγιώργη· μή σοῦ φανεῖ παράξενο αὐτό πού θά σοῦ πῶ. Πές πῶς δέν εἶμαι οὔτε μινίστρος, οὔτε ἀρχι - μαντρίτης, οὔτε ἀρχηγός σου , οὔτε τίποτις. Καί ἀκόμα πές πῶς δέν εἶναι πόλεμος· πῶς δέν εἴμαστε στό Μανιάκι, κλεισμένοι σέ ταμποῦρι. Πές πῶς εἶσαι στό ἱερό, κι' ἐγώ εἶμ'ἕνας πιστός ...

ΠΑΠΑΓΙΩΡ.- Γιατί νά τά πῶ ὅλα τοῦτα ;

ΦΛΕΣΣΑΣ - Στάθηκα ἕνας ἁμαρτωλός Παπαγιώργη ...

ΠΑΠΑΓΙΩΡΓΗΣ - Καί ποιός δέν είναι άμαρτωλός ; Έτσι είμαστε όλοι.

ΦΛΕΣΣΑΣ - Όχι Παπαγιώργη, μέσα μου ή λάσπη ήτανε πάντα πλησμονή, όσο κι'άν πάσκιζα νά τή νικήσω. 'Ο Θεός κι' ό διάολος παλεύανε, νύχτα - μέρα, στήν ψυχή μου' κι'είτανε πάντα ό σατανάς πούχε τόν τελευταίο λόγο.

ΠΑΠΑΓΙΩΡΓΗΣ - Μεγάλο βάσανο καί τούτο, τό δικό σου, δηλαδή ;

ΦΛΕΣΣΑΣ - Μάταια πάλευα γιά κάτι πού θά μπορούσε νά μέ γαληνέψει. Θεού πρόσωπο δέν είδα παρά μονάχα τρεϊς στιγμές ... τρεϊς στιγμές μονάχα ...

ΠΑΠΑΓΙΩΡΓΗΣ - Δέ σέ καταλαβαίνω, βρέ παιδί μου ,... ποιές στιγμές.

ΦΛΕΣΣΑΣ - 'Η μιά όταν πρωτομπήκα στό μυστήριο τής 'Εταιρίας.

ΠΑΠΑΓΙΩΡΓΗΣ - 'Η δεύτερη ;

ΦΛΕΣΣΑΣ - Όταν κατεβαίναμε μέ τόν Κολοκοτρώνη νά βαρέσουμε τό Δράμαλη.

ΠΑΠΓΙΩΡΓΗΣ -- Κι'ή τρίτη ;

(Άρχίζει νά ξημερώνει σιγά - σιγά)

ΦΛΕΣΣΑΣ -'ΕΤούτη ή άποψινή. Σά νά σκίζεται κάθε φορά τό παραπέτασμα τ'ούρανού άνωθεν έως κάτω καί σά ν'άντικρύζω φώς άπ'τόν Παράδεισο.

ΠΑΠΑΓΙΩΡΓΗΣ - Δέ σέ καταλαβαίνω ; Γιατί αύτές τίς τρεϊς στιγμές μονάχα ;

ΦΛΕΣΣΑΣ - Γιατί αύτές τίς τρεϊς στιγμές μονάχα, Παπαγιώργη μου, δόθηκα σ'ό,τι δέν είναι μικρό σάν τόν έαυτούλη μας, πρόσκαιρο σάν τή ζωούλα μας, στενό σάν τόν έγωϊσμό μας. Μ'αύτές ήταν τρεϊς στιγμές μονάχα, σ'ολάκαιρη ζωή' κι'όυλο τόν άλλο καιρό νά τρέχεις πίσω άπό λάφεις, θέσεις : άξιώματα, μικρόχαρες φροντίδες καί λογαριασμούς.

- Καί νά ποιό εἶναι τό κατάντημα. 'Από τοῦτες τίς ἀνομίες μας νά κιντυνεύει τώρα ἡ λεφτεριά μας.

ΠΑΠΑΓΙΩΡ.- 'Ο Θεός εἶναι μεγάλος· θά μᾶς συγχωρέσει οὔλους.

ΦΛΕΣΣΑΣ - 'Ακόμα χτές ἔφτασα 'δῶ μέ τό κεφάλι μου γεμᾶτο στοχασμούς ἀκάθαρτους · ἦρθα νά δόσω καί νά κερδίσω μιά μάχη, μονάχα γιά ψευτοπολιτική· Γιά ποιόν ; Γιά μένα ! γιά νά γίνω ἀπό μινίστρος πρόεδρος. (περιπαίζοντας)

- Μικρόχαρες φροντίδες. Ἄς εἶναι εὐλογημένο τ'ὄνομα τοῦ Κυρίου πού τίς ἔσβυσε μέ τή θεία βουλή του, καί μέ χέρι σταθερό μ'ἔφερε ν'ἀντικρύσω τό μεγάλο μου χρέος· πού δέν εἶναι ἄλλο ἀπ'αὐτό· νά πεθάνω ! Πρόσεξε καλά· δέν τό λέω στόν καπετάνιο τόν Παπαγιώργη ἀπ'τό Περθῶρ. τό λέω στόν πνευματικό πού δέν ἔχει δικαίωμα νά τό ξαναπεῖ σέ κανένα ...

ΠΑΠΑΓΙ. - Γιατί τό λές αὐτό ; Τήν ὥρα του κανένας δέν τήν ξαίρει.

ΦΛΕΣΣΑΣ - Ὄχι· ξαίρω καλά.

('Εμπιστευτικά καί θλιμένα)

- Βοήθεια δέν προσμένω ἀπό πουθενά· ὅλοι μᾶς πρόδωσαν, ἀκόμα καί οἱ πιό δικοί μας Παπαγιώργη. Δέν εἶμαι σίγουρος οὔτε γιά τόν Πλαπούτα ... Καταλαβαίνεις ;

ΠΑΠΑΓΙ/ - Τότε τί στέκεις νά πολεμήσεις. Τί στεκώμαστε ;

ΦΛΕΣΣΑΣ - Γιά νά πέσουμε ... Πρέπει νά πέσουμε γιά ν'ἀναστηθοῦμε στήν ψυχή τοῦ Ἔθνους καί νά τήν ἀναστήσουμε ... Κατάλαβέ το Παπαγιώργη ... τ'ὄμορφο παραμύθι πού μᾶς ἕνωσε καί μᾶς ξεσήκωσε στό μεγάλο ξεκίνημά μας, ξεθώριασε, καί θέλει αἷμα γιά νά ζωντανέψει.

- Πρέπει νά πεθάνουμε γιά νά τό θρέψουμε· νά γίνουμε

- κι'έμεῖς οἱ ἴδιοι παραμῦθι ... Καί 'δῶ εἶναι Παπαγιώργη τό ἄλλο βαρύ ἁμάρτημα πού ξομολογιέμαι στόν πνευματικό: ἡ δική μου ζωή εἶναι δική μου καί μπορῶ νά τήν ἀποφασίσω ... Μά ἔχω τό δικαίωμα νά μαντρώνω ἔτσι οὖλα τοῦτα τά παλληκάρια καί νά τούς κρύβω τήν ἀλήθεια πῶς εἶναι βέβαιος ὁ χαμός ;

('Ο Παπαγιώργης, σωπαίνει. 'Ο Φλέσσας τόν κοιτάει στά μάτια.)

- Γιατί δέ μοῦ κραίνεις ;

('Ο Παπαγιώργης, μέ μεγάλη συγκίνηση καί μέ τά χέρια κατά τόν οὐρανό)

ΠΑΠΑΓΙ. - 'Ο Θεός νά μᾶς συγχωρέσει - ἐσένα- κι'ἀπό τούτη τή στιγμή καί μένα !

('Ο Φλέσσας, μ'ἄξαφνη ἔντονη χαρά)

ΦΛΕΣΣΑΣ - Μοῦ δίνεις ἄφεση ;

(Σκύβει τό κεφάλι μπροστά του)

('Ο Παπαγιώργης, ἁπλώνει τό χέρι του πάνω ἀπ'τό κεφάλι του· μέ μεγάλη συγκίνηση)

ΠΑΠΑΓΙΩ - 'Αφοῦ εἶναι γιά Θεό καί γιά πατρίδα !

("Εχει ξημερώσει τέλεια· οἱ πρῶτες ἀχτῖνες τοῦ ἥλιου χτυποῦν στά κλαριά τῆς γκορτσᾶς)

('Ο Φλέσσας, φιλώντας τό χέρι τοῦ Παπαγιώργη)

ΦΛΕΣΣΑΣ - Σ'εὐχαριστῶ ! Μ'ἀνοίγεις τόν Παράδεισο ... (ὄρθιος)
- Εὐλογημένη μέρα αὐτή πού ξημερώνει κι'ἄς εἶναι ἡ στερνή μας. "Ε! σεῖς ἀπάνω σηκωθεῖτε .
(Τούς ξεκουνάει· αὐτοί ξυπνοῦν, στόν Παπαγιώργη)

- κι'ἔτσι οἱ ἴδιοι περνοῦμε ... Καί 'δῶ εἶναι Ψαπαγιώρ-γη τό ἄλλο μου ἁμάρτημα πού ξομολογιέμαι στόν πνευματικό: πολύ μου ζωή εἶναι δική μου κι'μπορῶ νά τήν δα-πανήσω ... Μά ἔχω τό δικαίωμα νά μετρῶ ἔτσι δίκαιν τόσα τά κολλήματα καί νά τούς κρύβω τήν ἀλήθεια μας εἶναι βέβαιος ὁ χαμός ;

('Ο Παπαγιώργης, σωπαίνει. 'Ο Φλέσσας τόν κοιτάει στά μάτια.)

- Γιατί δέ μοῦ κρίνεις ;

('Ο Παπαγιώργης, μέ μεγάλη συγκίνηση καί μέ τά χέρια κατά τόν οὐρανό)

ΠΑΠΑΓΙ. - 'Ο Θεός νά μᾶς συγχωρέσει - ἐσένα- κι'ἀπό τώρα τή ψυχή καί μένα !

('Ο Φλέσσας, μ'ἁπλωμένη ἴστωνη χαρά)

ΦΛΕΣΣΑΣ - Μοῦ δίνεις ἔφεση ;

(Σκύβει τό κεφάλι μπροστά του)

('Ο Παπαγιώργης, ἁπλώνει τό χέρι του πάνω ἀπ'τό κεφάλι του' μέ μεγάλη συγκίνηση)

ΠΑΠΑΓΙΩ - 'Αφοῦ εἶναι γιά Θεό καί γιά πατρίδα !

('Εχει σημερώσει τέλεια' οἱ πρῶτες ἀχτῖνες τοῦ ἥλιου χτυποῦν στό κλαρί τῆς γκορτσιᾶς)

('Ο Φλέσσας, φιλώντας τό χέρι τοῦ Παπαγιώργη)

ΦΛΕΣΣΑΣ - Σ'εὐχαριστῶ ! Μ'ἀνοίγεις τόν Παράδεισο ... (ὄρθιος) - πολύτιμη μέρα αὐτή πού ξημερώνει, θά 'ναι γιορτή μας. "Ε, σεῖς ἐκεῖνοι ὁπλῖτες,

(Τούς ξεκουνάει' αὐτοί ξυπνοῦν, στόν Παπαγιώργη)

- Μίλα γιά ὅσα εἴπαμε ... Ἔχω τό λόγο σου.

(στούς ἄλλους ποὖχαν ἀνακαθήσει)

- Ἔ; σύ ὀρέ Τισαμενέ, σύρτε μέ τό Δημήτρη νά ποτίστε τἄλογα.

('Ο Τισαμενός κι'ὁ Δημήτρης φεύγουν)

- Καί σύ, ὀρέ Λεβιδιώτη, σύρε νά πεῖς στούς Καπετα - ναίους νάρθοῦνε στή στιγμή σέ μένα. Ἔχω νά τούς μιλήσω.

ΛΕΒΙΔΙΩ - Στίς προσταγές σου. (φεύγει)

ΣΚΗΝΗ Ε;

('Ο Φλέσσας στόν Παπαγιώργη)

ΦΛΕΣΣΑΣ - Αὐτόν τόν Τισαμενό θέλω νά τονέ διώξω, Παπαγιώργη, ἀπό δῶ πέρα. Τόν λυπᾶμαι ! Τί νά τόν κάνουμε ; Καλαμαρᾶς κι'ἔχει ἕνα σωρό ψυχές ἀπάνω του. Μονάχα πρέπει νάβρω τρόπο.

(Κοιτάζοντας ἀριστερά)

- Κάποιος ἔρχεται. (φωνάζει)

- 'Εσύ σαι, ὀρέ Κεφάλα ; Τί χαμπέρια φέρνεις ;

('Ο Κεφάλας, μπαίνοντας ἀριστερά λαχανιασμένος)

ΚΕΦΑΛΑΣ - 'Ο 'Ιμπραήμ φάνηκε.

ΦΛΕΣΣΑΣ - Κατά ποῦ ὀρέ ;

ΠΑΠΑΓΙΩ - Εἶναι κοντά ;

ΚΕΦΑΛΑΣ - 'Απάνω ἀπ'τή Σκάρμιγκα κι'ἀπό τό Κεφαλόβρυσο ... Σύννεφο τά μπαϊράκια του ... Γεράκια ἀμέτρητα πού φτερακάνε στόν ἀγέρα...

ΦΛΕΣΣΑΣ - Οἱ στρατοί δέ πολεμᾶνε μέ τά μπαϊράκια, ὀρέ Κεφάλα ... παρακάτου ...

ΚΕΦΑΛΑΣ - Εἶναι χιλιάδες ἡ πεζοῦρα κι'ἡ καβάλλα ...

ΦΛΕΣΣΑΣ - Θέλω νά ξαίρω πῶς τούς μέτρησες ; Γιατί τό μάτι τό σκιαγμένο, τούς πέντε , ὀρέ, τούς κάνει χίλιους· παρακάτου ...

ΚΕΦΑΛΑΣ - Μ'ἔστειλες νά δῶ αὐτό πού εἶδα, γιά αὐτό πού θέλει ἡ ἀφεντιά σου ; 'Ο Κάμπος γιόμισε ἀπ'τἄλογά τους.

ΦΛΕΣΣΑΣ - Παρακάτου !..

ΚΕΦΑΛΑΣ - 'Ολοῦθε ἀστράφτει ὁ τόπος ἀπ'τίς ἀρματωσιές τους !

ΦΛΕΣΣΑΣ - Παρακάτου !..

ΚΕΦΑΛΑΣ - Παρακάτου ! Δέν ἔχει παρακάτου ... θά τούς δεῖς μονάχος σου , γιατί ὅπου νἄναι φτάνουν, ἐδῶ, μπροστά μας, στά ριζά.

('Από δεξιά κι'ἀριστερά μπαίνουν ἄτακτα μέ θόρυβο οἱ καπεταναῖοι)

ΣΚΗΝΗ ΣΤ!

ΦΛΕΣΣΑΣ - 'Ο Μπραΐμης εἶν'ἀπό κάτου. Παίρνει ξυστά τά ριζοβούνια.

ΚΟΡΜΑΣ - Ἔβγα νά δεῖς· μέ τό μάτι φαίνεται νά, κατρέφτης !

ΒΟΙΔΗΣ - Δυό κολόνες ἡ πεζοῦρα καί μιά καβαλλαρέοι.

ΤΣΑΛΑΦ - Καί μιά κολόνα Κιουλεμένηδες ἔχει ξεκόψει ἀπό δεξά· πάει νά μᾶς πάρει τίς πλᾶτες.

ΚΕΦΑΛΑΣ - Νά φύγουμε ἀπό τό μέρος τῆς 'Αγυᾶς.

ΦΛΕΣΣΑΣ - (ἄγρια) Τί ;

ΠΑΠΑΓΙΩ - Θἄχουμε τό βουνό βοηθό.

ΒΟΙΔΗΣ Μ. - 'Εδώμαστε κλεισμένοι σάν τά ποντίκια στήν τρούπα τους· εκεΐ στεκώμαστε καί πολεμάμε στά ριζά ... Κι' άμα δοΰμε τά στενά γλυστράμε καί γλυτώνουμε.

ΠΑΠΑΓΙΩΡΓ. - Καί γλυτώνουμε καί σένα ποΰσαι χρήσιμος γι'άλλη περίσταση στό Έθνος ...

ΦΛΕΣΣΑΣ - Καί σύ όρέ Παπαγιώργη ; Καί σύ, πού τά μιλήσαμε καλά καί ξαίρεις πώς ή νίκη μας είναι σίγουρη ;

(τόν πιάνει άπ'τά γένεια)

- Γιατί μοΰ τά ντροπιάζεις αύτά τά γένεια, Παπαγιώργη, δέ μοΰ λές ; Γιά ποιάν άλλη περίσταση χρειάζουμαι , όρέ, άν μή γιά τούτη ; (στόν Κεφάλα)

- Καί σένα άλλοιώς σ'έχτίμαγα όρέ Κεφάλα· σέ είχα γιά καλύτερο . (στούς άλλους)

- Ποΰ νά φύγουμε, όρέ, καί ποΰ νά πάμε ; Είμαστε ταχτικό γιά νά μποροΰμε νά πισωγυρίζουμε συνταγμένοι; Άμα βγοΰμε άπό τοΰτα τά λιθάρια, θά σκορπίσουμε κι οί καβαλλάρηδες τοΰ 'Ιμπραήμ θά μάς λιανίζουν έναν-έναν.... βγάλτε άπ'τό μυαλό σας τή φευγάλα ... 'Εδώ θά μείνουμε καί θά νικήσουμε.

('Από δεξιά μπαίνει ό Μπιτσιάνης)

- Τί είναι όρέ, Μπιτσιάνη ;

ΣΚΗΝΗ Ζ΄

ΜΠΙΤΣΙΑΝΗΣ - Άμα φάνηκε ό Μπράϊμη, τρία - τέσσερα μπουλούκια παλληκάρια άπό τά δυό ταμπούρια τ'άκρινά, άρχέψανε πρώτα νά μουρμουρίζουνε: 'Εσεΐς οί καπεταναΐοι έχετε άλό-

- γατα κι'ἅμα στενέψουνε τά πράμματα τό σκᾶτε !...
'Εμᾶς ὅμως θά μᾶς βροῦν ἐδῶ πέρα. Κι' ἄρχεψαν ἀμέσως νά πέφτουν λίγοι - λίγοι μέσα στή ρεματιά, κι' ὕστερα τό κακό δυνάμωσε, καί τώρα φεύγουν ...

ΦΛΕΣΣΑΣ - Εἶναι πολλοί, ὀρέ ;

ΜΠΙΤΣΙΑΝΗΣ - 'Ως χίλιοι ... δέ θέλει ἡ ἀφεντιά σου νά τούς μιλήσεις τίποτις ;

ΦΛΕΣΣΑΣ - (θυμωμένα) "Οχι· δέ μοῦ χρειάζονται ψοφίμια... θέλω ἄντρες καί ἔχω δόξα σοι ὁ Θεός · μοῦ μένουνε ἀπάνω-κάτω ἄλλοι χίλιοι.

(πηδάσει σέ μιά πέτρα γιά νά μέ βλέπει ἔξω σ'αὐτούς πού φεύγουν ... φωνάζει)

- Κιοτῆδες ! "Ε! Κιοτῆδες ! "Αντε . Τραβᾶτε μέ τή μουτζούρα στό κούτελο καί μέ τό θάνατο πιό σίγουρο ἀπ'τό σπαθί τοῦ καβαλλάρη !

(ἀπ'ἀριστερά μπαίνουν ὠχροί Τισαμενός μέ τή Δημήτρη τό σημαιοφόρο)

- Τί εἶναι ὀρέ Τισαμενέ ;

ΣΚΗΝΗ Η!

ΤΙΣΑΜΕΝΟΣ - (τρομαγμένος) Τούτη τή στιγμή μᾶς κουλουριάζει ὁ Μπράϊμης ἀνεβαίνοντας ἀπ'τό νερό μέ τἄλογα' ἀπ'τή ραχοῦλα εἶδα μιά κολόνα καβαλλάρηδες πού πάει κατά τό Μαργιέλι.

ΦΛΕΣΣΑΣ - (ἄγια χαρά) Γειά σου 'Ασίκη ! Αὐτό θέλω κι'ἐγώ νά κάνεις ... Τώρα θά πολεμήσουμε σάν τά θεριά !

ΚΕΦΑΛΑΣ - Κι'έγώ σοῦ λέω νά φύγουμε, άνοίγοντας τό δρόμο μέ τά σπαθιά !

ΒΟΙΔΗΣ - Μιά φωτιά θά φᾶμε ... Πόσοι θά σκοτωθοῦμε ; Πενῆντα ; έκατό ; Οἱ ἄλλοι θά γλυτώσουμε.

ΦΛΕΣΣΑΣ - Πᾶρε τ'ἄλογά μας, όρέ, Τισαμενέ, καί τράβα μέ τούς σεϊζηδες νά κολῆστε στό βουνό ...

('Ο Τισαμένός μέ μεγάλη συγκίνηση)

ΤΙΣΑΜΕΝ - Καταλαβαίνω ! μοῦ κάνεις ὅ,τι καί στ''Ανάπλι ... Σέ κάθε δύσκολη στιγμή, μ'ἔστελνες νά φουμάρω ἕνα τσιμπούκι...

ΦΛΕΣΣΑΣ - Ναί ! Τράβα καί τώρα νά φουμάρης ἕνα τσιμποῦκι διαόλου καλαμαρᾶ, γιά νά καταλάβουν οὖλοι τους, πῶς τἄλογα δέν τἄχουμε γιά τή φευγάλα. Καί τήρα άπό 'κεῖ ψηλά πού θάσαι, νά τά δεῖς οὖλα καλά, γιά νά μᾶς κάνεις τόν ἱστορικό τῆς μάχης . "Αντε τράβα !

ΤΙΣΑΜΕΝ - (τόν φιλάει) 'Ο Θεός κοντά σου .

ΦΛΕΣΣΑΣ - Στό καλό !

('Ο Τισαμενός, φεύγει)

ΣΗΜΑΙΟΦ - Νά πάω κι'έγώ !

ΦΛΕΣΣΑΣ - Τί λές , όρέ, πᾶρε τό μπαϊράκι καί βάστα το κοντά μου· νά ξαίρει ὁ Μπραΐμης ποῦ βρίσκουμαι.

('Ο σημαιοφόρος, έκτελεῖ. 'Από μακρυά άκούγονται σαλπίσματα καί ταμπούρλα.)

- Νά τους ! Καλῶς ὁρίσατε μουσαφιραῖοι. 'Ακοῦτε ; Τούς συνάζει γιά νά τούς ρίξει άπάνω μας.

ΤΑΜΠΟΥΡΛΑ ΣΑΛΠΙΓΓΕΣ

ΤΑΜΠΟΥΡΑ

ΦΛΕΣΣΑΣ - (προσταχτικά) Οἱ προσταγές μου εἶναι τοῦτες : Οὔτε ἕνα βόλι δέν θά ρίξετε ἄν δέν ἀκοῦστε τό δικό μας τό ταμποῦρι ... Καί νά ξαίρετε ἀπό τώρα· θά τούς ἀφῆστε νά ζυγώσουν σέ μισό τίρο ντουφεκιοῦ. 'Ακοῦτε ; σέ μισό τίρο ντουφεκιοῦ... Τραβᾶτε ! καί γιά τή νίκη νᾶστε σίγουροι. 'Ο 'Υψηλάντης μέ διακόσιους, ὀρέ κράτησε τό Δράμαλη στό "Αργος· ἐμεῖς εἴμαστε πέντε φορές τόσοι, κι' ἀπόξω φτάνει ὥρα τήν ὥρα τό 'Ιμντάτι. Κι'ἄν οὖλοι οἱ ἄλλοι δέν ἐρθοῦν, ὁ ἀδελφός μου ὁ Νικήτας δέ θά μᾶς ἀφήσει· κι'ἄν αὐτός δέν ἔρθει ὁ Πλαπούτας δέ θά λείψει.

ΕΛΛΑΠΓΕΤ

ΤΣΑΛΑΦ -- Κι'ἄν οὖλοι μᾶς ἀφήσουνε;

ΒΟΙΔΗΣ - Κι'ἄν δέν ἔρθει κανένας ;

Λ.ΦΛΕΣΣΑΣ - Τί γινόμαστε δέ μοῦ λές;

ΦΛΕΣΣΑΣ - Κι'ἄν οὖλοι μᾶς ἀφήσουνε ... κι'ἄν οὖλοι σκοτωθοῦμε, στόν τόπο του κάθε σκοτωμένου θά φυτρώσουν χίλιοι, καί δῶ καί στήν Ρούμελη. Καταλαβαίνω, ὀρέ· μᾶς πονάει νά μή ζήσουμε καί νά πολάψουμε τό "Εθνος λέφτερο.

- Μά δέν ξεχνάω, παιδί σάν ἤμουνα, μιά μέρα πού ὁ παππούλης μου, ὀγδόντα χρονῶν γέρος, φύτευε μέ τό χέρι του, κάτι δεντράκια τόσο δά ! Καί τόν ἀναγελοῦσα μέσα μου, γιατί οὔτε τόν ἴσκιο τους θά χαιρόντανε ποτές, οὔτε τόν καρπό τους θά γευόταν... Κατάλαβα τί ἔκανε μονάχα σά μεγάλωσα καί κάθισα ἐγώ στόν ἴσκιο τους, κι'ἔφαγα τούς καρπούς τους.

ΤΑΜΠΟΥΡΑ ΣΑΛΠΙΓΓΟ

ΠΑΠΑΓΕΩ - Τί γυρεύουν ἐδῶ οἱ ἱστορίες τοῦ παπποῦ σου ;

ΦΛΕΣΣΑΣ - Τήν ἴδια δουλειά κάνουμε καί μεῖς, ὀρέ, σ'αὐτά τά βράχια ... Δέντρο φυτεύουμε, κι'ἄς μήν εἶναι γιά μᾶς, πού θά γενῆ θεόρατο, γιά νἄρχουνται , γεννιές καί γεννιές νά κάθουνται στόν ἴσκιο του καί νά μᾶς βλογᾶνε.

138

ΒΟΪΔΗΣ - (στούς καπεταναίους) Πάμε στά ταμπούρια μας, ὀρέ. Κι' ὅποιος ζήσει ἀπό μᾶς ἄς ἀκούει τῶν γυναικῶν τά μοιρολόγια !

(Τήν ὥρα τούτη φεύγουν, ὁ Βοϊδης Μαρυομιχάλης, ὁ Κόρμας, ὁ Μπιτσιάνης καί ὁ Κεφάλας)

ΠΑΠΑΓΙΩ - 'Εγώ θά κάτσω δῶ κι'ἄς μοῦβρισες τά γένια.

Δ.ΦΛΕΣΣ.- Κι'ἐγώ.

ΤΣΑΛΑΦΑ - Κι'ἐγώ. "Αν μέ θές.

ΦΛΕΣΣΑΣ - Πιᾶστε ντουφεκίστρες. (στό σημαιοφόρο του)

- 'Εδῶ τό μπαϊράκι, ὀρέ, νά ξέρει ὁ Μπραϊμης πού βρίσκουμαι.

('Ο σημαιοφόρος, ἐκτελεῖ, μπαίνει ὁ Λεβιδιώτης)

ΛΕΒΙΔΙΩ - 'Εδῶ μπροστά στό σύνδεδρο μαζώχτηκαν' οἱ ἀκροβολιστές τους εἶναι, κι'ὅλας ἀπό κάτω.

ΦΛΕΣΣΑΣ - Σκασμός ! Στήν ντουφεκίστρα σου !

(Πηδάει σ'ἕνα λιθάρι ἀγναντεύοντας μέ τό χέρι)

- Μωρέ στά βουβά γλυστρήσανε οἱ μουσαφιραῖοι. (φωνάζει)

- Βαρῆτε !!

(μπαταριές, σαλπίσματα, τυμπανοκρουσίες' γυρίζοντας στό σημαιοφόρο του, χαμηλά βραχνά)

- Σκίστο μπαϊράκι' χῶστο στόν κόρφο σου καί φεύγα ! Νά γλυτώσεις τό σταυρό!

('Ο σημαιοφόρος ἐκτελεῖ ἀστραπιαία μέ μεγάλη συγκίνηση)

ΣΗΜΑΙΟΦ - Καλό βόλι καπετάνιο !..

ΤΑΜΠΟΡΙΑ

ΤΑΜΠΟΡΙΑ

ΣΑΛΠΙΓΓΕΣ ΤΑΜΠΟΥΡΙΑ

ΦΛΕΣΣΑΣ - 'Αμήν !!

(μπαταριές, σαλπίσματα, πανδαιμόνιο, φωνές.

'Η αὐλαία κλείνει καί ἀνοίγει ἀμέσως... ἡσυχία σκοτάδι, ἀπόλυτο...μπαίνουν δυό χωριάτες μέ φαναράκια, καί δυό στρατιῶτες τοῦ 'Ιμπραήμ καί πίσω τους ὁ 'Ιμπραήμ ὁ ἴδιος.)

Α΄ΧΩΡΙΚ - 'Ο Πασᾶς προστάζει νά βρεθεῖ τό κουφάρι του. (ψάχνουν)

Β΄ΧΩΡΙΚ - Νάτο ... ἐδῶ 'ναι.

ΙΜΠΡΑΗΜ - (ἀράπικα) "Ερ φαοῦ μέν ά ά λάλ, ἄριτ ουά κιφοῦ)

Β΄ΧΩΡΙΚ - Τί λέει ;

Α΄ΧΩΡΙΚ - Νά τόν σηκώσουμε ὀρθόν.

(ἐκτελοῦν οἱ δυό χωριάτες ~~καί οἱ δυό στρατιῶτες~~, ὁ 'Ιμπραήμ, ζυγώνει καί τόν φιλεῖ στό σκοτάδι)

Α΄ΧΩΡΙΚ - Τόν φίλησε ;

Β΄ΧΩΡΙΚ - Ναί.

ΙΜΠΡΑΗΜ - Χουα κάαν ράγκελ σάαλιχ ουά σουγκάσα!

Β΄ΧΩΡΙΚ - Τί εἶπε ὀρέ ;

Α΄ΧΩΡΙΚ - Εἶπε ὅτι αὐτός ἦτανε ἕνας ἄντρας ἀληθινός ... Αὐτό εἶπε.

- ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ -